

új magyar szó

20 oldal

Ára: 1,5 lej

Országos közéleti napilap | Alapítva 1947-ben, Romániai Magyar Szó címmel

VI. évfolyam,
118. (1183.) szám

BNR-valutaárfolyamok

1 euró	4,2254 ▼
1 amerikai dollár	3,4096 ▼
100 magyar forint	1,5141 ▼

Aktuális

2

Fej fej mellett
Komorowski és Kaczynski

A lengyelek július 4-re halasztották a döntést, hogy megválasszák új elnöküket a liberális Bronisław Komorowski és a konzervatív Jarosław Kaczynski közül, miután a két politikus fej fej mellett végzett a választás vasárnapi első fordulójában.

Kultúra

8

Múzeumjárás, éjjel-nappal

Európai jelenség a múzeumok előtérbe kerülése az elmúlt húsz évben, tudtuk meg Gyarmati Zsoltól. A Csíki Székely Múzeum igazgatóját a hétvégén megrendezett Múzeumok Éjszakája rendezvény kapcsán arról kérdeztük, minek is köszönhető a csíki múzeum gyors fejlődése és népszerűsége.

Média

9

„Jó Erdély FM-esnek lenni”

„Az Erdély Fm megtalálta a helyét Marosvásárhelyen. Az elmúlt egy évben ez a projekt jobb paramétereket realizált, mint amire számítottunk” – fogalmazott a lapunknak adott interjúban Kelemen Attila, az immár Maroshévízen és Borszákon is fogható Erdély FM igazgatója.

Vezércikk

3

Cinizmus

Jön a nyár, és az ellenzéki politikusok nyaralni, üdülni kíváncsoznak, nem pedig a parlamentben hadakozni. A kivárási politika kényelme mellett eközben lassan beérik a lecsökkentett bérek, nyugdíjak által, azok kézhez vételekor tetőző szociális elégedetlenség gyümölcse, amelyet valamikor összel – kipihenve, lebarnulva – már csak be kell gyűjteni. ►

Salamon
Márton László

A rómaiak „átka” ül a verespataki aranyon

A Verespatak fölé tornyosuló Kirnyik-hegység gyomra nagy aranykoncentrációjú ércet és értékes római kori leleteket rejtget

Fotó: Cseke Péter Tamás

Rossz hírt közölt tegnap a Verespatakra ciános alapú aranykitermelést tervező Roşia Montana Gold Corporation vállalattal Borbély László: a környezetvédelmi miniszter szerint várhatóan nulláról kell majd kezdeni a beruházás környezeti hatásvizsgálatát. A cégnek a még hiányzó régészeti mentesítési bizonylatokat is meg kell szereznie a művelődési minisztériumtól a felszíni fejtések megkezdéséhez. Szentesy Cecíliától, az RMGC műszaki igazgatójától megtudtuk, egyelőre nem is áll szándékukban a dokumentumért folyamodni, mert nem akarnak egyszerre több frontot nyitni a román állammal. **6. oldal ►**

Liberális tanügyi obstrukció

Fleischer Hilda

► Annak ellenére, hogy a szenátus oktatásügyi szakbizottsága már pár napja túllépte az új tanügyi törvény megvitatására szánt időkeretet, a tárgyalások még mindig nem folynak zökkenőmentesen, sőt mondhatni teljesen elakadtak. Ez mindenekelőtt a liberálisok rovására írható, akik múlt csütörtök óta nem vesznek részt a bizottság ülésein, hiányzásaikkal próbálva megghiúsítani a kormányon levő koalíció azon törekvését, hogy a törvényt még ebben az ülészakban elfogadják, amit tegnap levélben kért Traian Băsescu is a szenátus vezetőségétől, annak érdekében, hogy a jogszabályt már ősztől alkalmazni lehessen. **Folytatása a 3. oldalon ►**

Líceumok, üresjáratban?

► A kellenél több helyet hirdetnek meg a hazai középiskolák a végzős nyolcadikosoknak. A „helyosztó” tegnapi fázi-

sában készült körképünkől kiderül: ennek a generációnak helyhiánya semmiképpen sem kell számítania. **7. oldal ►**

Szülők és diákok együtt töltötték ki tegnap az űrlapokat

Fotó: Mediafax

A nyomor is vakációzik?

► Hatvan napot adott Traian Băsescu államfő a Demokrata-Liberális Pártnak arra, hogy végrehajtsa azokat az átszervezéseket és leépítéseket, amelyek jelentősen csökkenthetik a költségvetési kiadásokat. Ezzel egyértelművé tette azt is, hogy őszi nem óhajt kormányátalakítást vagy kormányátrendezést, inkább a minisztériumok, hatóságok, ügynökségek lennének a megszorítások elszenvedői. Az ellenzék is arra számít, hogy az idő neki dolgozik, ezért egyelőre értelmetlennek tartja újabb bizalmatlansági indítvány benyújtását. **3. oldal ►**

Mai mellékletünk:

Újsz ÜzletRész

Röviden

Afganisztánban lezuhant egy helikopter

Afganisztán déli részén lezuhant tegnap egy helikopter, s a nemzetközi erők négy katonája (három ausztrál és egy amerikai) meghalt. A NATO közleménye szerint bal- eset történt, nincs jele annak, hogy a heli- koptert támadás érte volna. Idén szövetse- ges erők 57 katonája halt meg, köztük 35 amerikai júniusban, amely az egyik legna- gyobb veszteséggel járó hónap lehet a ki- lenc éve tartó háborúban. A legtöbb áldo- zattal járó hónap eddig 2009 júliusa, ami- kor 75 külföldi katona, köztük 44 amerikai vesztette életét. A brit védelmi minisztéri- um tegnap bejelentette, hogy 300-ra emel- kedett az afganisztáni háború brit katonaaál- dozatainak száma. Az áldozat, akit pokol- gép sebesített meg Hilmend tartomány- ban, vasárnap halt bele sérüléseibe egy birminighami kórházban.

Irán megtiltotta két NAU-ellenőr beutazását

Irán megtiltotta a Nemzetközi Atomener- gia-ügynökség (NAÜ) két ellenőrének be- utazását az országba, arra hivatkozva, hogy az illetők korábban „hamis információkat” adtak az iráni nukleáris programról. A lé- pést Ali Akbar Szalehi, az Iráni Atomener- gia-ügynökség vezetője jelentette be, szavait tegnap ismertette az ISNA iráni hírügynök- ség. Ezek szerint a múlt héten megnevezték azt a két NAÜ-ellenőrt, aki nem utazhat be Iránba. A tiltás oka, hogy a hivatalosnál hamarabb ismertették a NAÜ-jelentésének tartalmát, és hamis adatokat szolgáltattak - közölte Szalehi. Az iráni tisztviselő nem hozta nyilvánosságra a két ellenőr nevét. A NAÜ tegnapi, bécsi állásfoglalásában vizs- szautasította teheráni vádat.

Raúl Castróval találkozott a Vatikán „külügyminisztere”

Véget ért Dominique Mambertinek, a Szentszék „külügyminiszterének” ötnapos havannai látogatása, amelynek során az érsek találkozott Raúl Castro kubai állam- fővel. A kubai televízióban felolvasott hi- vatalos közlemény „szívélyesnek, tisztelet- teljesnek és folyamatosnak” nevezte a Szentszék és a szigetország kapcsolatát. Mamberti és Castro nemzetközi kérdések- ről tárgyalt. A vatikáni diplomácia vezető- je nemcsak az államfővel, hanem a vallási és a tudományos élet vezetőivel, valamint három Kubában tartózkodó amerikai ku- tatóval is találkozott.

Hőeséssel kezdődött a csillagászati nyár Észak-Olaszországban

Az olasz üdülőparadicsomban észre sem lehet venni, hogy tegnaptól megkezdődött a csillagászati nyár, sőt: északon hó is esett a hétvégén, az 1500 méter feletti magasság- ban. A rossz időjárás következtében a hó- mérséklet 13 fokra zuhant, ehhez jött még az erős esőzés, délen pedig a viharos szél- lökések. A dél-olaszországi Puglia tarto- mányt árvíz is sújtotta. Az erős szél miatt nem működtek a Lipari-szigetek, valamint az Ustica és Pantelleria felé közlekedő kompok. Előrejelzések szerint a rossz idő- járás a hét közepéig folytatódik.

Sújtólégrobbanás Kolumbiában

Harminckét bányász halála már bebizonyo- sodott Kolumbiában, ahol a múlt héten robbanás történt egy szénbányában. Negy- ven ember sorsáról még nem tudnak. Antioquia tartomány katasztrófavédelmi il- letékese tegnap közölte, hogy vasárnap to- vábbi 13 holttestet emeltek ki a két kilomé- ter mélységbe lenyúló bejáratí aknából. A mentést a felhalmozódott törmelék és a gyakori szénmonoxid- és metánbetörések akadályozzák. A mélyben rekedt negyven ember életben maradásában már nemigen reménykednek. A szerdai sújtólégrobbanás közvetlen kiváltó okát még nem tudják.

Fej fej mellett a jelöltek

A lengyelek július 4-re halasztották a döntést, megválasztani új elnöküket

Hírösszefoglaló

A lengyelek július 4-re halasz- tották a döntést, hogy megvá- lasszák új elnöküket a liberális Bronislaw Komorowski és a konzervatív Jaroslaw Kaczynski kö- zül, miután a két politikus fej-fej mellett végzett a választás vasár- napi első fordulójában – derült ki a Központi Választási Bizottság által tegnap közzétett csaknem végleges eredményekből. A sza- vazatok 94,3 százalékának ösz- sesítése alapján Bronislaw Komorowski ideiglenes államfő, a kormányzó jobbközép liberális Polgári Platform (PO) jelöltje a voksok 41,22 százalékát szerezte meg, míg a nemzeti konzervatív Jog és Igazságosság (PiS) párt vezetőjeként induló Jaroslaw Kaczynski – aki áprilisban repü-

lőszerencsétlenség áldozatául esett ikertestvére, Lech Ka- czynski helyett szállt küzdelem- be – 36,74 százaléknyi szavaza- tot kapott. A baloldal jelöltje, a szociáldemokrata Grzegorz Na- pieralski ugyanakkor meglepe- tésre igen erős, 13,7 százalékos eredménnyel végzett mögöttük, így a második forduló kimenete- le elemzők szerint nagyrészt a fi- atal baloldali jelölt támogatóinak döntésétől függ majd, illetve a részvételi arány alakulásától.

Magas volt a részvétel

Ami ez utóbbit illeti, az első fordulóban az arra jogosultak 54,85 százaléka ment el szavaz- ni, s ez jóval magasabb az öt év- vel ezelőtti, 49,7 százalékos első forduló részvételi arányánál.

Bronislaw Komorowski (balra) még nem örülhet felhőtlenül. Jaroslaw Kaczynski a tarkójába liheg

Fotó: Agerpres

Csökkentett gázszállítás Fehéroroszországnak

MTI

A Gazprom szóvivője tegnap hangsúlyozta, hogy a Fehéroroszországgal fennálló gázvita ellenére az európai gáz- szállításokat hiánytalanul teljesí- teni kell, de közölte, hogy a probl-émák miatt Alekszej Miller Gazprom- vezérigazgató tegnap figyelmeztette az EU illetékes biztosát, hogy előfordulhatnak fennakadások a szállításban.

Közben Vagyimir Szemasko fe- hérorosz miniszterelnök-helyet- tes Minszkben újságírók előtt ki- jelentette: országa két héten belül fizetni fog, ha kell akár hitelt is felvesz ehhez, de arra számít, hogy csak annyit kell fizetni, amennyi a tranzit miatt felhalmo- zódott orosz tartozás felett van. A Gazprom szóvivője elismerte, hogy a konszern valóban tartozik a tranzitért, de ezt azzal indokol- ta, hogy Minszk január óta nem hajlandó aláírni a szükséges do- kumentumokat, s a Gazprom ezért nem tud fizetni. A Gaz- prom tartozása mintegy 217 mil- lió dollár, míg Minszk tartozá- sa orosz források szerint két na- pon belül eléri a 250 milliót.

Vlagyimir Putyin a kormány el- nökségének ülésén tegnap kijelen- tette: Oroszország jelentősen csök- kenthetné a Minszknek szállított gáz mennyiségét, de egyelőre tar- tózkodik ettől. Megerősítette: a Fehéroroszországon át Európába szállított gázmennyiséget át lehet terelni az ukrainai vezetékbe.

Miután a múlt héten a felhal- mozott fehérorosz adósság kérdé- sét nem sikerült tárgyalásos úton megoldani, a Gazprom tegnap 10 órakor 15 százalékkal csökkentet- te a gázszállítást Fehérorosz- országnak – jelentette be délelőtt Alekszej Miller, a Gazprom ve- zérigazgatója. Korábbi közlések szerint a csökkentést fokozatosan szándékoztak bevezetni, a tárgya- lások konstruktivitásától függő mértékben, és elérheti a teljes na- pi mennyiség 85 százalékát. Minszk adóssága úgy keletkezett, hogy saját egyoldalú döntése alapján idén is 2009-es árat, ezer köbméterenként 150 dollárt fizet – miközben az érvényes szerző- dés értelmében az első negyed- ben 174 dollárt kellett volna fizet- nie. A Gazprom szerint a halmo- zódó adósság egész évben elérhe- ti az 500-600 millió dollárt. ◀

Netanjahu: a legjobb döntés volt a blokád enyhítése

ÚMSZ

A Gázai övezet blokádjának enyhítése „a lehető legjobb döntés volt, amelyet Izrael hoz- hatott” – mondta Benjámín Netanjahu izraeli miniszterel- nök tegnap. A kormányfő a par- lament védelmi és külügyi bi- zottságának ülésén elmondta, hogy a polgári célú javak embar- gójának megszüntetéséről és a

biztonsági blokád megerősítésé- ről az Egyesült Államokkal, a közel-keleti „kvartett” képviselő- jével, Tony Blairrel és külföldi kormányfőkkel egyeztetve dön- tött az izraeli biztonsági kabinet.

Az intézkedés folyamatos nemzetközi nyomásra született, amely a Gázai övezetbe tartó se- gélyflottilla elleni, halálos áldo- zatokkal járó izraeli katonai ak- ciót követte. ◀

Zágráb: nincs problémánk a kettős állampolgársággal

MTI

A kettős állampolgárság a ke- let-közép-európai térségben szokásos, bevett intézmény az identitás és érzelmi kötődés kife- jezésére, így Zágrábnak nem okozott problémát a magyar ál- lampolgársági törvénymódosítás – választott Ivo Josipovic horvát elnök az Európa Tanács parla- menti közgyűlésének ülésén két magyar országgyűlési képviselő, Harangozó Gábor (MSZP) és

Gaudi Nagy Tamás (Jobbik) ez- zel kapcsolatos kérdésére.

A strasbourg-i székhelyű öszs- európai intézmény tegnaptól tartja parlamenti közgyűlési ülésszakát, és a nyitó napon Josipovic volt a fórum vendége. A horvát elnök a közösséghez tartozás, az identitás kifejezésre juttatásának lehetőségeként érté- kelte a kettős állampolgárságot, és úgy vélekedett, hogy ennek biztosítása stabilizáló hatást gya- korol a térségben. ◀

A nyomor is vakációzik?

Őszig nem lesz kormányátalakítás, csak alsóbb szintű átszervezés

M. Á. Zs.

► Hatvan napot adott Traian Băsescu államfő a Demokrata-Liberális Pártnak (PD-L), hogy a nagyobbik kormánypártként végrehajtsa azokat az átszervezéseket és leépítéseket, amelyek jelentősen csökkenthetik a költségvetési kiadásokat. A Snagov-tó partján álló protokollpalotában tartott vasárnap esti tanácsozáson így aztán egyértelművé tette, hogy őszig nem óhajt kormányátalakítást vagy kormányáttszervezést, inkább a minisztériumok, valamint a kabinet alárendeltségébe tartozó hatóságok és ügynökségek lennének a megszorítások elszenvedői. Eszerint drasztikusan csökkentenék az államtitkárok és tanácsadók számát, illetve felszámolnák azokat az ügynökségeket, amelyeknek nincs uniós megfelelőjük. Băsescu a költségvetési kiadások csökkentése érdekében lehetségesnek tartotta az állami támogatás megvonását néhány olyan közhasznú szervezettől, amelyek nem bizonyultak hatékonyak.

Băsescu: új arcok kellenek, váljatok le rólam!

Az államfő azt tanácsolta a PD-L-seknek, hogy találják meg azokat a markáns személyiségeket, akik idővel átvehetik a párt vezetését, ugyanis „nem építhetnek ar-

Traian Băsescu államfő (középen) az „elrepülése” utáni időszakra próbálja felkészíteni pártját

Fotó: ÜMSZ/archív

ra, hogy folyton ő lesz az alakulat mozdonya”. Băsescu azt is javasolta, hogy az Emil Boc kormányfőre nehezedő nyomás enyhítése, valamint a párt és a kormány üzenetének különválasztása érdekében termeljenek ki három „üzenet-szóvivőt”. Ellenkező esetben – figyelmeztetett az államfő – a PD-L arra a sorsa jut, amire az Adrian Năstase vezette PSD jutott.

Döntenek a félreszavazókról

A PD-L szenátusi frakciója tegnap napirendre sem vette Georgică Severin ügyét, annak ellenére, hogy korábban a bizalmatlansági indítványt megszavazók számára „példás büntetést” helyeztek kilátásba. Traian Igaș frakcióvezető elképzelhetőnek tartotta,

hogy mégse zárják ki az engedetlen szenátort, ugyanis a bizalmatlansági indítvány kivételével „mindig a párt szellemében nyilatkozott és szavazott”, és ígéretet kaptak tőle, hogy továbbra is így tesz majd. A PD-L képviselőházi frakciója tegnap este lapzártánk után döntött az ellenzékkel szolidarizáló négy honatya sorsáról. Megpecsételtnek tűnik Daniel Oajdea iasi-i képviselő sorsa, akit vasárnap este kitessékeltek a snagovi tanácskozásról és Teodora Trandafir is számos ellenséget gyűjtött magának „félreszavazásával” és „mutogatásával”. Sokatmondó Valeriu Tabără képviselő nyilatkozata a snagovi tanácskozás után, amely szerint a „hűtlenek ügye” nem jött szóba, csupán néhányan kérték, hogy az eseteket egyenként és korrekt módon vizsgálják ki. ◀

Traian Băsescu államfő az ANI-törvény és a törvénykönyvek elfogadását sürgeti

Traian Băsescu államfő tegnap egy rendkívüli parlamenti ülészak összehívását sürgette az új ANI-törvény, valamint a polgári törvénykönyvek elfogadása érdekében. Mint ismeretes, az átvilágítási törvényt áprilisban nyilvánította alkotmányellenesnek az Alkotmánybíróság. Az új jogszabály az államfő kérésére a parlament előtt vár újratárgyalásra. Roberta Anastase, a képviselőház PD-L-s elnöke tegnap jelezte, hogy a mai plenáris ülés napirendjére vették a két jogszabályt, Mircea

Geoană válasza egyelőre várat magára. Korábban Adrian Năstase, a Szociáldemokrata Párt (PSD) országos tanácsának elnöke egyértelművé tette, hogy alakulata csak a gazdasági fellendüléssel vagy társadalmi problémákkal kapcsolatban hajlandó megszavazni a rendkívüli ülészak összehívását. „Nem vagyunk hajlandók elfogadni Traian Băsescu államfő azon próbálkozását, hogy napirendet állítson össze a parlamentnek” – hangsúlyozta Năstase.

Liberális tanügyi obstrukció

Folytatás az 1. oldalról

„Épp a kisebbségi oktatást szabályozó 36-os és 37-es paragrafusoknál akadnak el az oktatási törvényről szóló tárgyalások” – fogalmazott tegnap délután lapunknak Bokor Tibor, a szenátus oktatási bizottságának tagja, hozzátéve, az ülés kezdetéig nem derül ki, hogy a Nemzeti Liberális Párt (PNL) honatyaí megjelennek-e vagy sem. Az RMDSZ-es szenátor beszámolt arról is, hogy az ellenzék szemmel láthatóan mindent megtesz annak érdekében, hogy a tan-

ügyi törvényt ebben az ülészakban ne lehessen elfogadni. „Négy hét alatt harmincöt pontot vetünk át, ami azt jelenti, hogy ha így folytatjuk, fizikailag képtelenség lesz ebben az ülészakban mind a 316-ot megtárgyalni” – nyilatkozta Bokor, akitől mint megtudtuk, a képviselőháztól hozzájuk került jogszabályon több helyen is módosítottak. „A kormány által benyújtott változat szerint kilenc gimnáziumi osztály lett volna kötelező. Ezen a struktúrán változtattunk, és úgy döntöttünk, hogy a felkészítő év 5–6 évtől lenne, vagyis az első osztály hatéves kortól lenne kötelező, az elemi oktatás négyéves marad, 5–9-ig marad a gimnázium, és a líceumi oktatás, profiltól függetlenül szintén négy év lenne” – magyarázta az ÜMSZ-nek Bokor.

Elmondta, a szenátus oktatási bizottsága nagy hangsúlyt fektet a szakiskolák visszaállítására is, s ezért a diáknak a kilencedik osztály elvégzése után két lehetősége lesz: vagy elvégez egy kétéves szakiskolát és mesterséget tanul, vagy pedig a négyéves líceumot választja, és 19 évesen leérettségizik. ◀

Bizalmatlankodás csak ősszel

ÜMSZ

► „Csak ősszel érdemes újabb bizalmatlansági indítványt benyújtani a kormány ellen” – jelentette be Crin Antonescu, a Nemzeti Liberális Párt (PNL) elnöke, aki szerint most kudarcra van ítélve egy ilyen kezdeményezés. Hozzátette: a halasztás azért is ésszerű, mert „a szociáldemokraták még nincsenek felkészülve a kormányzati szerepválalásra”. Antonescu abban bíz, hogy őszre „beérnek” a megszorító intézkedések következményei, és ezért sikeres lehet a kormányváltásra tett kísérlet. „Talán kevesebb képviselő tér jobb belátásra az őszi parlamenti ülészakig, de annál határozottabb lesz a közvélemény: az emberek belátják, hogy a mostani kormány működésképtelen, a társadalmi feszültség pedig jobb belátásra bírja majd a parlamentet is” – vetítette elő saját forgatókönyvét a PNL elnöke.

Hasonlóan fogalmazott Adrian Năstase, a Szociáldemokrata Párt (PSD) országos tanácsának elnöke, aki „értelmetlennek” nevezte a parlamenti

ülészak vége előtti bizalmatlankodást. „Csupán annyit érnék el vele, hogy növelné a kormány és az azt támogató pártok közötti szolidaritást. Sokkal fontosabb, hogy kellőképpen előkészítsük az ősszel benyújtandó bizalmatlansági indítványunkat” – tette hozzá Năstase. A párt másik volt elnöke, Mircea Geoană szerint alternatívát kell felmutatni, és ki kell használni azt, hogy ősszel a kormány mögötti többség felbomlik. „Meggyőződés, hogy kilép az RMDSZ, ki lép az Országos Szövetség Románia Haladásáért (UNPR). Egyértelmű, hogy az úgynevezett ideiglenes megszorítások évekig érvényben maradnak, ha a mostani kormány hatalmon marad” – hangsúlyozta a felsőház elnöke. Geoană reményét fejezte ki azzal kapcsolatban, hogy az Alkotmánybíróság pártatlanul bírálja majd el az ellenzékiek által benyújtott fellebbezéseket, ugyanis a talárosoknak „el kellene felejtetniük azt, hogy kinek a jóvoltából kerültek oda”. Mint ismeretes, az Alkotmánybíróság csütörtökön tárgyalja az ellenzéki beadványokat. ◀

Cinizmus

Salamon Márton László

Azzal, hogy az ellenzéki pártok vezetői tegnap bejelentették: mégsem élnek azzal a törvény adta lehetőséggel, hogy ebben a parlamenti ülészakban még benyújtsanak egy bizalmatlansági indítványt, lemondtak az utolsó

politikai lehetőségről is megakadályozni a fizetés- és nyugdíjcsökkentéseknek a kormány általi életbe léptetését. Ezzel tulajdonképpen mindenki – és elsősorban az érintettek: nyugdíjasok, tanárok, orvosok és más, középszerűben dolgozók – számára egyértelművé vált (ha netalán eddig nem volt az): az ellenzéki pártoknak az ő vállalkon hullajtott krokodillkönnyei nem voltak őszinték.

Egy hét sem telt el ugyanis azóta, hogy Victor Ponta szociáldemokrata pártelnök – a múlt heti bizalmatlansági indítvány bukása után – szentül fogadkozott: pártja minden lehetséges eszközzel élni fog, hogy megakadályozza a „szociális genocídiummal felérő” jövedelemsökkentéseket, első ilyen eszközként említve egy következő indítványt, még a parlamenti ülészak lejárta előtt. (A PSD részéről egyébként nem is Ponta volt az, aki tegnap visszavonulót fújt, hanem a párt korábbi elnökei, Mircea Geoană és Adrian Năstase – ennyi szégyénérzet azért volt a pártelnökben.) Nem volt több következetesség egyébként a liberális pártvezérben, Crin Antonescuban sem, aki szintén azt magyarázta tegnap, hogy miért is nem esedékes már az újabb indítvány... Nos, két okból nem esedékes – bár Antonescu ezeket nem említette. Az egyik, hogy az ellenzék valójában egyáltalán nem szeretné megbuktatni a Boc-kormányt, mert ebben a gazdasági helyzetben kormányon lenni egy pártnak: gálya. (Más kérdés, hogy kormányon maradni viszont annak, aki most ott van, politikailag létfontosságú. A bukás ugyanis most – legalábbis Traian Băsescu Demokrata-Liberális Pártja számára – végzetes lehet.) Az ellenzék aligha mutathatna fel gyors eredményeket, így viszont nyugodtan kivárhhatja a kormányerők olyan mértékű népszerűségvesztését, amilyenre csak a néhai Paraszt-párt esetében volt példa.

A másik ok pedig egyszerűen az, hogy jön a nyár, és az ellenzéki politikusok nyaralni, üdülni kíváncsoznak, nem pedig a parlamentben hadakozni. A kivárási politika kényelme mellett eközben lassan beérik a lecsökkentett bérek, nyugdíjak által azok kézhez vételekor tetőző szociális elégedetlenség gyümölcse, amelyet valamikor ősszel – kipihelve, lebarnulva – már csak be kell gyűjteni.

Román lapszemle

Jóval kevesebbet kerestek volna mostani fizetésüknél, beszámítva a 25 százalékos bércsökkentést is, a Boc-kormány miniszterei, ha korábbi állásukban maradtak volna. (Adevărul) ► Tizenöt versenyző mérkőzik meg a Miss Motors Romania szépségverseny döntő szakaszában, amelyet Nagyszebenben rendeznek meg. A győztes képviseli majd Romániát a vetélkedő olaszországi nemzetközi szakaszán, illetve elnyeri a közúti biztonság nagykövete megtisztelő címet is. (Click) ► Az év második felében elkészül a Románia valamenyi helységeiről közérdekű információkat tartalmazó internetes portál. (Curierul național) ► Romániában még mindig olcsó az üzemanyag a többi európai országhoz képest. Egy 38 ország üzemanyagárait összehasonlító felmérés szerint Románia az ötödik helyen áll az alacsony ár-szint tekintetében, literenként 1,07 euróval, miközben az európai átlag 1,25 euró. A legkevesebbet, 81 eurócentet Oroszországban, a legtöbbet, 1,88 eurót Törökországban kell fizetni az üzemanyagért. (Evenimentul zilei)

Bokor Tibor RMDSZ-es szenátor

1990–2010: út a válság felé

A gazdasági és pénzügyi világválság az Unió országai közül Romániát érinti a legmélyebben

B. T.

► A súlyos romániai gazdasági és társadalmi helyzet okát keresi hétfői számában a bukaresti *Adevărul*, amely sorra veszi az 1990 óta hatalomra került kormányok (ellen)teljesítményét. Ebből kiderül, nem véletlen, hogy az EU 27 állama közül Romániát sújtja leginkább a válság.

Bányászás, valuta-államosítás

Románia az egyedüli tagország, ahol a rendszerváltást követő húsz esztendő során a kormányzásra a képzeletű hiány, a konjunkturalis döntéshozatal, az intelligencia hiánya, a populizmus, az elpuskázott lehetőségek nyomták rá a bélyegüket; így Bukarestben csak kevés helyes döntést hoztak, azt is többnyire külföldi nyomásra.

Pedig Románia a keleti tömb többi országához képest komoly előnnyel, adósság nélkül lépett a kapitalizmus útjára, így bátran kölcsönözhetett volna pénzt az infrastruktúrára, az ipar korszerűsítésére. Ehelyett azonban Petre Roman kormánya élelmet, színesítévé-készüléket vásárolt külföldről. Ez ugyan biztosította Ion Iliescu és pártja választási sikerét, ám inflációhoz és eladósodáshoz vezetett.

A kilencvenes évek elején a hatalom legnagyobb melléfgása azonban nem gazdasági, hanem politikai jellegű volt: a bányászok Bukarestbe rendelése, aminek nyomán az ország teljes mértékben elszigetelődött.

De gazdasági hibákban sem volt hiány. Közülük a legnagyobbat a Stolojan-kormány követte el a valuta államosításával, amelynek során a gazdasági szereplőknek minden valutaszámlát lejszámlává kellett változtatniuk, adminisztratív úton megállapított árfolyamon.

A hiperinfláció évei

A Stolojant követő Nicolae Văcăroiu a legnagyobb engedelmességet tanúsította az államfő iránt, így 1992–1996 között a Cotroceni-palota határozta meg a gazdaságpolitikát. Ez volt az egyetlen kormányfő-miniszterelnök páros, akik között nem alakult ki ellentét. Ekkor indult be az addig 100 millió dolláros többlettel rendelkező nyugdíjrendszer összeomlásának folyamata. Văcăroiu kormánya kerülésekor még három alkalmazottnak kellett eltartania egy nyugdíjast, ez az arány azonban romlani kezdett, és a nyugdíjkorhatár előtti nyugdíjaztatás engedélyezésével egymillióval nőtt a nyugdíjasok száma. Mindez a munkanélküliség elleplezésére szolgált.

Románia fejlődött a leglassabban a volt kommunista államok közül. A földtörvény 10 hektárra korlátozta a viszszaadandó területek nagyságát, így fölaprózta a szántóföldeket.

De más területeken is megkészt a privatizálás, így mire Románia is észbekapott, a nagy nyugati cégek már nagyrészt befejezték a kelet-európai felvásárlásokat.

A kilencvenes évek gazda-

sági és pénzügyi zűrzavarát a hatalom tudatosan idézte elő, hogy a pártkliensek rátelessék a kezüket az ország gazdaságára. Ez tehát a szabad rablás időszaka volt.

Alapvetően téves intézkedések bizonyult az értékjegyek szétosztása is: ezekben minden 18 éven felüli állampolgár részesült, a „kuponokat” az állami- vagy a magántulajdon-alaphoz tartozó vállalatoknál helyezhették el, ám mindkét tulajdonalap a pártkliensek kezében volt, így az akció eleve kudarcra ítéltetett. Mindennek nyo-

programjával nyerte meg a választásokat, és 15 ezer szakembert ígért. Az 1996–2000 közötti időszak azonban a csődös privatizációk periódusa lett, 2000 után több, mint 1000 ekkor megkötött privatizációs szerződést kellett érvényteleníteni. A dollár árfolyama 3200 lej-ről 7000 lejre emelkedett, a drágulás 150 százalékos volt, a bankok sorozatban jelentettek csődöt; a Bankcoop bukása nyomán 600 ezer ügyfél vesztette el pénzét.

Kudarcot vallott a DK „bányareformja” is: az elbocsá-

mán lemondott a kormány éléről Victor Ciorbea. Helyébe Radu Vasile lépett, ő viszont Emil Constantinescu államfővel került összetűzésbe, és végül ő is lemondásra kényszerült.

A szociáldemokraták újbóli hatalomra kerülése 2000-ben a politikai stabilitás reményével kecsegtetett; az infláció csökkent, bár a lej árfolyama gyengült, a bruttó nemzeti össztermék addig példátlan módon gyarapodott, a gazdasági növekedés 2004-ben 8,5 százalékos volt. A Năstase-kormány ugyan

Kései válságkezelés

A liberális-demokrata szövetség kormányzása idején a legnagyobb gazdasági hatást kiváltó intézkedés a 16 százalékos egységes adókulcs bevezetése volt. Tăriceanu kormánya a fogyasztásra, valamint a külföldi beruházásokra alapozta gazdaságpolitikáját, nem törődött a költségvetési hiánnyal. 2005-ben Románia áttért a „nehéz lejre”, 2007-ben tagja lett az EU-nak, amittől elvileg eurómilliárdokat várt az ország, amely azonban 2007–2009 között az uniós pénzek alig 30 százalékát volt képes felhasználni. A Tăriceanu-kabinet 2005 és 2008 között viszont húsz sürgősségi kormányrendelet hozott a nyugdíjak és a költségvetési alkalmazottak béreinek növelésére, a közintézmények költségvetése megkétszereződött, a fogyasztási hitelek aggasztóan megszorodtak.

A szociáldemokraták és a demokrata-liberálisok koalíciójából 2008 végén összeállt I. Boc-kormány mit sem tett mindez ellen, bár a válság jelei már megmutatkoztak. A kabinet első konkrét intézkedése a Nemzetközi Valuta-alappal megkötött, 19,95 milliárd euró értékű készletleti hitelszerződés volt, amelyet a megkorító intézkedések sora, így közöttük a közalkalmazotti bérek és a nyugdíjak lefaragása követett. Mindez azonban megkészt lépésnek mutatkozik, és mind gyakoribb a vélemény, miszerint elkerülhetetlenné válik az adók és illetékek növelése is. ◀

Nicolae Văcăroiu és Ion Iliescu: húsz év alatt az egyetlen „békés” államfő-kormányfő páros

mán a kilencvenes évek elejét az 1993-ban 220 százalékos rátát elérő hiperinfláció és 300 százalékos áremelkedés jellemezte.

Bányászás, kiskirályok

A jobboldali Demokrata Konvenció (DK) hatalomra kerülésével feléledt a remény: a tömörülés gazdasági

tott bányászok felélték az átlagfizetés 25-szörösét is elérő végkielégítést, és a munkanélküliség 1999 végére 11,8 százalékos rekordszintet ért el. Így került sor az újabb – mindeddig utolsó – bányászjárásra. A politikai torzsalkodás is rányomta bélyegét erre az időszakra. A Traian Băsescu közlekedési tárcavezetővel támadt vitája nyo-

több pénzt hagyott a helyi hatóságoknál, azok azonban politikai lojalitás megvásárlására fordították a leosztott pénzek jelentős részét, amelynek nyomán kialakult a helyi kiskirályok rétege.

Năstase adott zöld utat a jelzáloghitelek előtt, megte-remtve a későbbi, robbanás-szerű gazdasági fejlődés és lakásépítés előfeltételeit.

Berlin és Párizs európai „különháborúja”

Európa jelenlegi két fő politikusát Angela Merkelnek és Nicolas Sarkozynek hívják. Az unió életére mindketten meghatározó befolyással vannak – hol együttesen, hol külön-külön.

Gyulay Zoltán

► A látszat – micsoda köz-hely – gyakorta csal. Így van ez Angela Merkel német kancellár és Nicolas Sarkozy francia elnök viszonya kapcsán is. Az általuk képviselt két ország között, az 1950-es évekre visszanyúló „történelmi megbékélés” ellenére, érzékelhető a rivalizálás az Európa vezető nagyhatalma címetért.

Belpolitikai viharok

Mindketten belpolitikai gondokkal küzdenek, népszerűségük negatív rekordokat dönt. Berlinben nő a szakadék a koalíció pártjai közt: a kancellár és liberális helyettese, a külügyminis-terei posztot betöltő Guido

Westerwelle egyre ritkábban találja meg a közös hangot. Mind többen és többen bírálják a kormány legkedveltebb tagját, Karl Theodor zu Guttenberg védelmi minisztert is – nem is a mostani, hanem a szociáldemokrata–zöld, azaz a Schröder–Fischer-kormány által elkezdett afganisztáni kalandért, valamint a hadkötelességgel kapcsolatos elképzelésekért. Május legvégén váratlanul lemondott Horst Köhler köztársasági elnök, s bár a szövetségi gyűlésben a kormánykoalíció-nak meggyőző többsége van, az ellenzéki szociáldemokraták olyan személyt javasolnak utódul – Joachim Gauck evangélikus lelkészt, egy időben a titkosszolgálati aktákat őrző intézmény

vezetőjét –, aki mindkét oldal számára elfogadható lehet. Ezt az uniópártok je-löltje, az egyébként tekintélyes Christian Wulff pártpolitikusként nem mondhatja el magáról. Egy elbukott államfőválasztás pedig a kancellárt is magával ránthatja.

Nem áll jobban Nicolas Sarkozy sem. Eleve machiavellisztikus módszerekkel sikerült az Elysée-palotába bejutnia, és – a rossznyelvek szerint alacsony termetéből adódó – túlmozgáson, nem csekély mértékben plebejus viselkedése sokat rontott a megítélésén. Gyakorta menetel szembe az európai fősodorral, amikor a közösség elé helyezi Franciaország érdekeit. Intő jel lehet számára, hogy legfőbb riválisa, két év múlva kihívója, a nála nagyságrendekkel arisztokratikusabb megjelenésű és tartású Dominique de Villepin saját pártot alapított, és elkezdte építeni 2012-re bizonyára megszá-lárduló bázisát.

Ellentmondó indoklások

Ilyen háterszággal érkezett az elmúlt pénteken Brüsszelbe, az Európai Unió állam- és kormányfőinek menetrendszerű csúcsértekezletére Angela Merkel és Nicolas Sarkozy. A szakadó-zó Belgium fővárosában megrendezett tanácskozás előtt a két politikus külön találkozózt tervezett, amely azonban elmaradt, amit a felek eltérő módon indokoltak. Párizs szerint Sarkozy nem értett mindenben egyet a német általános takarékos-sági javaslatokkal; Berlin időpont-egyeztetési nehézségekre hivatkozott.

A kancellár azt javasolta, hogy mind a 27 tagország állam- és kormányfői vegyenek részt a fő feladatnak tekintendő gazdasági és pénzügyi politika közös alakításában. Az elnök viszont olyan gazdasági kormányzást részesített előnyben, amely a közös valutaövezet felölöl 16 államot fogja össze. Párizs koordinációs titkárságot

is létrehozna, amelyet a részes országok irányítanak az Európai Központi Bank útján. Berlin szerint ez veszélyeztetné a közös pénztézet függetlenségét. Azóta tudjuk: nem ment át az unió alapszerződésének módosítására, a tagországok költségvetésének brüsszeli kontrollja érdekében tett német indítvány, miként az a francia elképzelés sem, hogy az euró-zóna tagjai külön találkozókon egyeztessenek.

Két külön bolygóról

Angela Merkel és Nicolas Sarkozy két külön bolygóról érkezett a világpolitika színpadára. Összeférhetetlenségük listája szinte végtelen. Merkel egy olyan lelkipásztor lánya, aki önként ment az egykori NDK-ba, hogy kommunista földön terjessze a hitet. Sarkozy egy olyan magyar bevándorló fia, aki azért érkezett Párizsba, hogy meggazdagodjék és nőket hódítson. Merkel Templinben, egy Isten háta mögötti kis falucs-

kában nőtt fel; Sarkozy az ifjúságát Neuillyben töltötte, a régi, gazdag és öntudatos Franciaország szívében. Merkel egyszerű nadrágkosztümöket visel; Sarkozy Rolexet, Ray Ban szemüveget, és Mont Blanc tollal ír, mindent szeret, ami csillog. Merkel egy kvantumkémia-professzorral házasodott össze; Sarkozy, a közismert szoknyavadász legfrissebb tróféája Carla Bruni, a híres-neves topmodell. Merkel gyakorlatias és óvatos, kellő időt fordít döntései meghozatalára; Sarkozy lobbanékony, tele izgatott szeszéllyel.

A német–francia kapcsolatokban nem Merkel és Sarkozy az első furcsa pár. Conrad Adenauer és Charles de Gaulle egymás mellett állva úgy nézett ki, mint Dávid és Góliát. Nem különbözhetett jobban egymástól Helmut Kohl és François Mitterand sem. Egyvalami azonban gyökeresen megkülönböztette őket mai utódaiktól: ők még részesei voltak, átéltek a második világháborút. ◀

Lap-top

A nap címe. Crin Antonescu, elcsábítva és elhagyatva, Ioana Lupea, *Evenimentul zilei*.

Magyarázat. A vezércikk arról szól, miként szorulhat ki a (leendő) hatalomból Crin Antonescu, ha a PSD – és Ponta elnök – ejti őt. Érdekes, hogy Adrian Năstase és Radu Câmpeanu volt liberális pártelnök ugyanazt javasolják: nézeteltéréseiket félretéve a PSD és a PNL alkosson politikai szövetséget a PSD és Traian Băsescu megdöntésére.

Ha részeges, nem államférfi. Reméljük, nem néz bennünket kommunistának valamelyik EP-alelnök, ha Ion Iliescunak adunk igazat. A volt államelnök a *Puterea* című napilapnak nyilatkozva azt mondta, hogy a politikai osztály nem egynemű, nem egyforma emberekből áll, vannak a pártokban jó minőségű emberek és vannak gazemberek; vannak olyanok, akiket csak a saját üzleteik érdekelnek és a politikában a meggazdagodás eszközt látják, és vannak tiszta eszű emberek, akik hisznek az eszmékben. Iliescunak elitélő a véleménye azokról, akik „képtelenek a kezükbe venni egy könyvet, viszolyognak az olvasástól és a tudománytól, csak höhögni tudnak, esküvőkre és keresztelőkre járnak, kezükben az üveggel – ezek nem államférfiak”. Fogalmunk nincs, kire gondolhatott a vén bolshi.

Így kell ezt csinálni. Teo Trandafir, a tévéműsorvezető sztárt nem érte meglepetésként, hogy nem hívták meg a snagovi tanácskozára (miután pedálos létere megsza-vazta a bizalmatlansági indítványt). A *România liberă*nek a népszerű és terebélyes ifjú honánya mindazonáltal azt nyilatkozta, hogy a parlamenti csoport ülésére elmegy.

Kicsi színes. A *Curierul național* című öskövület, mintha bárkit is érdekelne, megírja, hogy Lucian Bolcaș volt nagy-románias vezető beiratkozik a PSD-be. Indoklása: teszi ezt a merész lépést „az Alkotmánybíróság teljes átpolitizálásának drámai pillanatában”. A nemzeti kommunistáknak mindig volt érzékük az átpolitizálás iránt.

A nap álhire. A felszínre kerülő adatok el-lenére Mircea Geoană még mindig nem tudja, hogyan veszítette el a választásokat.

Minden napra egy mondás

„A fájdalom és halál az élet része. Visszautasítani őket maga az élet visszautasítása.”
Henry Lavelock Ellis

Utcanév-történelem

Az utcanév-kutatók szerint – mert a törté-nészek közösségében ilyen szakosítás is lé-tezik – a legelső utcanévek közösségi ere-detűek: nem valamiféle intézmény tukmál-ta rá az ott lakókra, hogy minek nevezzék el szűkebb térségüket, hanem a megkülön-böztetés kényszere. Ez pedig mindenek-előtt a földrajzi környezethez kapcsoló-dott, így népességtől és nyelvtől függetle-nül szinte nem is létezik olyan település, ahol ne lenne Hegy- és Völgy vagy éppen Domb utca, majd az ott lakók mesterségé-vel, egy-egy jellegzetes épülettel, a váro-sokból kivezető főbb közlekedési irányvo-nalakkal kapcsolatban neveztek el egy-egy utcát, voltaképpen szentesítették a már lé-tező közösségi megnevezéseket.

Az utcák személyekről történő elkereszte-lése csak a tizenkilencedik században kezdődött el, a természetes elnevezések hely-lyébe mesterséges névadási szokások léptek, és a törté-nészek egyetértenek abban, hogy például Budapest ut-canévadási szokásai töké-letesen leképezik Magyaror-szág történetét. Per-

Székedi Ferenc

Horváth István

Döbbenetes hatás

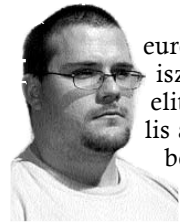
SZELLEMLIDÉZÉS

Középiskolás koromban mindennapos olvasmányom voltak Ady Endre versei. Aztán is, ugyan különböző intenzitással, de rendszeresen, a Bibliánál gyakrabban elővettem, idézgettem. A prózáját csak jó negyven évvel később olvastam és jegyzeteltem végig. Rádöbbenem, hogy gondolkodásmódjáról ezek még a verseknél is érthetőbben tanúskodnak. Ez a felismerés íratta meg velem a Beszélgetések Adyval címen megjelent könyvemet. Máig kevés más munkámra vagyok olyan büszke, mint erre a kötetre, ami hétezer példányban kelt el. Bevallom, nem vagyok Ady-szakértő, róla csak annyit tudok, amit maga érdemesnek tartott elmondani. Többre nem is vagyok kíváncsi. Nem tartozom azok közé, akiknek az életrajzi adatok többet mondanak, mint maguk a művek. Most, amikor nyolcvan évesen újra elővettem Ady Nagyváradon, tehát nagyon fiatalon és kevés ismeret birtokában írt cikkeit, azt akartam megfejtetni, hogy miért hallgatnak ma olyan mélyen arról, hogy mit mondana ma Ady Endre. Arra döb-bentem rá, hogy ma a hatalomnak sokkal jobban kell félnie tő-le, mint száz éve. Akkor még legyinteni lehetett arra, hogy mit mond egy kis újságíró, aki mellelleg költő akar lenni. Akkor még olyan erős volt a feudális, klerikális, junker hatalom, hogy közömbös lehetett az ilyen magányos lázadókkal szemben. Azóta azonban közveszélyessé vált leírni, mit mondott a maga koráról az előző század magyar zsenije. Megdöbbenve olvasom újra az írásait, mert ma mást monda-nak, mint hús, vagy tíz évvel korábban.

Kopátsy Sándor: A vezérlő csillagom: Ady, 2002

Mesterhúzás 2

A Marmara-, vagy a Rachel Corrie-incidensek, amelyeket az izraeli barbarizmus fokmérőinek kiál-tottak ki, távolabbra mutathatnak, mint az azonna-li európai, amerikai vagy iráni, ciszjordán és Gáza-övezeti reakciók, eképpen a téma örökzöld marad-hat. A nasszeri Egyiptom történelemmé halványu-lása, majd Izrael regionális erősödése után a nilusvölgyi ország és Jordánia, illetve Tel-Aviv kö-zötti békekonkordátumok jó időre kihúzták a zsidó ország elleni hagyományos katonai akciók méreg-fogát. Amerika – bár a mostani incidensek jelgelhe-tik az amúgy is hűlő bilaterális kapcsolatokat – nem mondhat le teljesen Izraelről, a Teheránnal kapcsolatos tervek értelmében semmiképpen, s a diplomáciai mosolyszünetért túl nagy ár lenne a hadi-gazdasági kapcsolatok elsorvasztása. A közel-keleti régió három leghangosabb fenegyere-ke (Hamasz, Fatah, Hezbollah) természetesen kihasználta a gázai „segélyszállítmányok” cirku-szát, ez viszont egyetlen cél szintjén tömöríti elv-társiasságba a feleket, s ez az Irán által diktált ma-kacs terv szerint: Izrael felszámolása. Főleg a Hamasz és a Fatah szintjén ezen a homályos és egyelőre nehezen teljesíthető célon túl a legkevés-bé sincsen megegyezés, összesimulás. A területileg meghatározható, potenciális ország-ként is megjelenő Palesztina egyelőre éppen a fe-lek hatalmi lövészárokharcra miatt ábrándkép ma-rad. A világias hatalmat jelentő, nasszeri-szocia-lista gyökerekkel rendelkező, magát szekulárisnak tartó Fatah, az egységet teremtő karizmatikus Arafat halála óta tekintélyes vezető és stabil ideo-lógia hiányában szenved. A dzsihádistá Hamasz – főleg amióta kiebrudalta Gázából a Palesztinai Felszabadítási Szervezetet – kevésbé szenved ideo-lógiahiányban, de mint az iszlám kalifátus megál-modója, elhivatott kerékkötője a Fatahnak. Így a fontos palesztin hangadók torzszalkodása éppen cselekvőképességüket semlegesíti. Izrael ugyanakkor bizton számíthat a Gáza-, s így a Hamasz-blokádban érdekelt Egyiptomra is, leg-alább amíg Hoszni Mubarak még „kemet” orszá-gát jelenti. Szíriával Irán osztozik a Hezbollahon, de a képletben fajsúlyos Damaszkusz inkább Liba-nont ellenőrzi a síita terrorszervezettel, számára ennek Izrael-ellenesége másodlagos. Két ténylegesen aggasztó nagyhatalmi ismeret-lenje van tehát Izrael régióstabi-lizáló jövőjének: az ataturki-européer hadsereg és az extrém iszlamizmus felé tolódo politikai elit közt megosztott, saját immorá-lis akciója miatt moralizálóan há-borgó Törökország, valamint a vá-lasztások után alkalmasint a Camp–David előtti időkbe visszacsúszó Egyiptom.

Ady András

sze, minderre példák garmadáját lehetne találni Bukarestben, Szófiában, Belgrád-ban, Párizsban, Maastrichtban és a világ legtöbb városában, de minket elsősorban a magyar főváros érdekel. Kevesen tudják, de Pesten az utcanévek 1817-ig, Budán pedig még később is német nyelvűek voltak és csak az 1840-es években indult mozgalom az utcanévek magyarosí-tásáért, és később jelentek meg a személyekről, szimbolikus fogalmakról, nevezetes dátumokról és eseményekről el-nevezett utcák. Az első világháborút kö-vetű korszakban már széles körben előfor-dulnak a politikai indíttatású elnevezések, Trianon után pedig közel három és fél-száz utcát neveztek el mindaddig a törté-nelmi Magyarország területén levő, de azután már más országokhoz tartozó vá-rmegyékről, városokról, domborzati meg-nevezésekről, amelyek nagy része ma is létezik. A nemzeti egységnek ez a szim-bolikus megtartása magyarázza mindazt, amin például a Budapesten járó erdélyi magyar ember ma is elcsodálkozik: a

Ésszerű, konkrét, kézzelfogható és alaposan megdolgozott lépéseket is lehet tenni a nemzet egységéért.

Nagyvárad téren, a Kolozsvár- vagy Ko-lozsvári, netán a Hargita vagy Hargitai utcákban kereshet laccímet, a Torockó közön siet át, és mondjuk valahol a Szék-patak utcában éri el úticélját. Az erdélyi- felvidéki, kárpátaljai, délvidé-ki és burgenlandi száрма-zású utcanévek adása azonban nem korlátozó-dott csupán közvetlenül a Trianon utáni esztendő-k-re, hanem – kisebb mér-tékben – hasonló utcanév-adások történtek a tizen-kilencedik és huszadik század fordulóján és történnek mind a mai napig a magyar főváros újonnan létesülő villanegyedeiben vagy éppen olyan tömbház-sorok között, amelyekben az egykori szocreál számozá-sok miatt mind nagyon nehéz az eligazo-dás. Ráadásul rengeteg olyan személyhez vagy személyiséghez köthető utcanév lé-tezik, akik a történelmi Magyarország el-vesztett területein születtek, és úgy tűnik, el kellett jönnie az időnek, hogy mindezt valaki felmérje és egyetlen kötetben köz-zétegye. Nos, ezt tette Borbély Bartis Júlia és Bor-

bély Bartis Endre, a jelenleg Budapesten élő, erdélyi származású jogász házaspár, akik olyan, több mint hatszáz oldalas kö-tetet jelentettek meg, amely jóval több egyszerűen csak emlékeztető utcanév-jegyzéknél. A könyvben szereplő vala-mennyi utcanév mögött ugyanis átfogó történelmi, gazdasági-társadalmi-kultúrtörténeti és más adatokban gazdag ismertetés található az utca névadójáról, a hasonló ismeretterjesztés pedig legin-kább a budapestiek és a mai Magyaror-szág területén élő magyarok számára fon-tos, de haszonnal olvashatják mindenütt, ahol magyarok élnek. A *Budapest utcanéveiben mesélő történelem* (Közdok kiadó, 2010) voltaképpen azt igazolja: ésszerű, konkrét, kézzelfogható és alaposan megdolgozott lépéseket is le-het tenni a nemzet egységéért. A nemzeti giccs és az olyan fellengzős szavak, kihívó és pökhendi magatartás helyett, ahogyan a Jobbik egyik europarlamenti képviselője nyitott irodát Marosvásárhelyen, mit sem törődve a romániai magyarság saját poli-tikai képviseletével, a valós helyzet isme-retében megfogalmazott nézeteivel és az erdélyi civil társadalom tiltakozásával.

Átok ül a verespataki aranyon

A hiányzó régészeti mentesítési bizonylatokat is be kell még szereznie az RMGC-nek

Cseke Péter Tamás

► Valószínűsíthető, hogy nulláról kell majd kezdeni a verespataki beruházás környezeti hatásvizsgálatát; erről a környezeti hatástanulmány elemzésére hivatott szakértői bizottság két héten belül dönt – közölte tegnap Borbély László környezetvédelmi miniszter. Mint ismert, a beruházást tervező Rosia Montana Gold Corporation (RMGC) kanadai-román vállalat új településrendezési engedélyt nyújtott be a minisztériumhoz, amit a Fehér megyei önkormányzat bocsátott ki a vállalatnak. „A törvény szerint az engedély nem támaszkodhat a már korábban elutasított iratban foglalt adatokra, így szükségképpen változtak a beruházás paraméterei is, és több mint valószínű, az engedélyeztetést újra fogjuk kezdeni” – magyarázta az ŰMSZ-nek a miniszter. Tájékoztatása szerint a szakértői bizottság fogja eldönteni, melyek lesznek az engedélyezési eljárás következő lépései. Közölte, hogy a múlt héten egyeztetett Fazekas Sándor magyar vidékfejlesztési miniszterrel, akit arról biztosított, hogy Románia minden információt megoszt Magyarországgal. „Elkezdődnek azok a kétoldalú egyeztetési folyamatok, amelyek ilyenkor szükségesek, és újraalakul a román-magyar közös bizottság is, amely procedurális szempontok szerint vizsgálja a verespataki beruházást” – mondta Borbély László. Mint ismert, a minisztérium csak az eljárás befejeztével adhatja meg a környezetvédelmi engedélyt a kanadaiaknak.

Borbély helyett Kelemenen múlik?

Azonban nemcsak a környezetvédelmi engedély hiánya akadályozza az RMGC-t a verespataki aranykitermelésben: a vállalatnak úgynevezett régészeti mentesítési bizonylatokat is kell szereznie a művelődési minisztériumtól a felszíni fejtések megkezdéséhez. „Jelen pillanatban az RMGC beruházása valójában Kelemen Hunor kultu-

rális minisztertől, nem pedig Borbély László környezetvédelmi minisztertől függ” – nyilatkozta lapunknak a projekt egyik név nélkül nyilatkozó szakértője. Forrásunk arra utalt: az RMGC által nyújtott garanciák várhatóan arra kényszerítik Borbély László minisztériumát, hogy zöld utat adjon a beruházáshoz, ám a régészeti mentesítési bizonylatok beszerzése már keményebb dió. Ennek oka az, hogy az RMGC által koncesszióba kapott területen értékes régészeti leleteket rejtget a föld: a Verespatakat körülvevő hegységeket keresztül-kasul lyuggatják a rómaiak által hátrahagyott, kétezer éves tárnák. A becslések szerint összesen hét kilométer hosszúságú, római korú föld alatti alagútról van szó, amelynek egy részét megsemmisítenék a bányamunkálatok.

A cég Verespatak körül négy hegycsúcsra – Kirnyik, Orla, Zsig és Cetate – kezdne aranykitermelésbe, ám mindeddig csak az utóbbi két helyszínre kapott régészeti mentesítési bizonylatot. Kirnyikre korábban a kanadaiak elnyerték ugyan a művelődési minisztérium jóváhagyását 2004 januárjában, ám a dokumentumot – a verespataki beruházást ellenző Alburnus Maior Egyesület pereskedése nyomán – a legfelsőbb bíróság 2008 decemberében jogerősen érvénytelenítette. A mentesítés hiánya nagy veszteséget jelentene az RMGC-nek, hiszen a településtől északnyugatra fekvő domb rejtgeti a legnagyobb aranykoncentrációjú ércet.

Nem akarnak újabb frontot

Szentesy Cecíliától, az RMGC műszaki igazgatójától megtudtuk: a cég Orla hegységre egyelőre nem is kért mentesítési bizonylatot, hiszen ezen a dombon amúgy is csak a munkálatok kilencedik évében kezdenék meg a fejtést. Kirnyik esetében újabb jóváhagyáshoz folyamodnak majd a művelődési minisztériumhoz, ám ezzel sem sietnek. „Egyelőre nem nyújtunk be újabb kérést, mert nem akarunk

Összesen hetven méter római tárna húzódik a Kirnyik-hegységben

Cătălina Monulești-i tárna. Az RMGC saját pénzén konzerválná

Verespatak területén egykor az állam is végzett felszíni fejtést

Verespatak történelmi központja: turistaparadicsom lehet?

több frontot nyitni a román állammal. Jelenleg a környezetvédelmi engedély megszerzésére összpontosítunk, s ha ezt megkaptuk, jöhet a többi is” – magyarázta lapunknak Szentesy.

Formai okok a bíróságon?

A mentesítés megszerzéséhez a leendő bánya területén régészeti próbafeltárásokat kellett végezni. A cég kezdeményezésére 2001 márciusában az akkori művelődési minisztérium Alburnus Maior néven feltárási programot indított Verespatak környékén, melynek keretében mintegy hetven régész kutatta többek között a Kirnyik-hegység mélyét egy független, nemzetközileg elismert szakértő, Beatrice Cauet toulouse-i professzor irányításával. A munkálatokat – törvény kötelezte erre – az RMGC finanszírozta. A kutatócsoport jelentésben számolt be a feltárások eredményeiről. Ez a dokumentum került 2003 végén az Országos Régészeti Bizottság (CNA) asztalára. A jelentést elemezve a testület azt javasolta a minisztériumnak, adja meg a régészeti mentesítést az RMGC-nek a Kirnyik-hegységre. A bizottság döntéséhez hozzájárulhatott, hogy az összegzést megfogalmazó francia régész nem tett javaslatot a feltárt régészeti leletek restaurálására és konzerválására – igaz, tönkretételük jóváhagyását sem javasolta.

Paul Damian, a CNA akkori – és jelenlegi – tagja korábban az *Evenimentul zilei*-nek azt nyilatkozta: az Alburnus Maior Egyesület elsősorban formai okokra hivatkozva támadhatta meg a bíróságon a minisztérium által kibocsátott mentesítési bizonylatot. Többek között amiatt, hogy a régészeti bizottság döntésekor nem hallgatta meg személyesen Beatrice Cauet professzort, illetve azért, mert az engedélybe téves adatok csúsztak. Erről beszélt lapunknak Szentesy Cecília is. „A topográfiai adatoknál felcserélték az x és y koordináta oszlopokat” – magyarázta a műszaki igazgató. Hozzátette, az RMGC kiigézi és pontosítani kényszerül a próbafeltárásokról szóló korábbi jelentést, és ennek birtokában fordul ismét jóváhagyáshoz a minisztériumhoz.

RMGC: a román állam nem törődik értékeivel

A cég elismeri, hogy római leletek mehetnek tönkre a bányamunkálatok elkezdésével, ám szakértői szerint ezek nem egyedi darabok, a környéken máshol is megtalálhatók. Az RMGC szakértői emellett fenntartják: a leletek

feltárása, restaurálása és konzerválása nagyon sok pénzbe kerülne a román államnak. Moscu Katalin, az RMGC Kulturális Örökségi Osztályának tanácsadója szerint az állam a már feltárt értékeket is parlagon hagyta. „Példa erre a Bucium-hegységben feltárt római tárnák közötti átjáró lépcsőházak, amelyek korábban látogathatóak voltak, ám ekek harmincadjára jutottak” – magyarázta a szakértő. Moscu szerint az RMGC a rombolásra ítélt értékekért cserében vállalja, hogy konzerválja a védett területen található leleteket. A szakértő példaként említette a Cătălina Monulești-i és a Hollókő alatti tárnákat, a Tău Găuri-i római kori temetkezési műlelket és a Tău Carpen-i római kori bányászatban alkalmazott hidraulikus rendszert. „Ezeket a cég saját pénzén restaurálja és látogathatóvá teszi a turisták számára” – mondta az ŰMSZ-nek Moscu Katalin, aki a Verespatak történelmi központjában található házak felújítási programját is vezeti.

Piso: mit fáj ez az RMGC-nek?

Ioan Piso kolozsvári történész, a Verespatak alatt nyugvó római kori leletek jó ismerője bízik abban, hogy az RMGC nem kap régészeti mentesítési bizonylatot a Kirnyik-hegységre. „A korábbi jóváhagyást megsemmisítette a bíróság, ha jogállamban élünk, újabb bizonylatot nem bocsáthat ki a minisztérium” – nyilatkozta lapunknak a szakember. A történész mindemellett egyetért azzal, hogy a román állam nem viseli gondját az ország régészeti kincseinek. „De mit fáj ez a kanadaiaknak, ez nem az ő dolguk. Jöhetnek majd új generációk, amelyek megbecsülik az értékeinket. Meg kell adnunk ezt az esélyt a következő nemzedéknek” – mondta a történész.

Eugen David, a mentesítési bizonylat megsemmisítését kijáró Alburnus Maior Egyesület elnöke szerint Kelemen Hunor „eddig semmi jelét nem mutatta” annak, hogy megadja majd az engedélyt a Kirnyikre. „Ha mégis megadja, azonnal megtámadjuk a bíróságon” – mondta az ŰMSZ-nek a civil szervezet vezetője.

Kelemen Hunor tanácsadójától, Hegedűs Csillától megtudtuk, a cégnek hosszú utat kell bejárni a mentesítési bizonylat megszerzéséért. Tájékoztatása szerint az RMGC által benyújtott dokumentációt az Országos Műemlékvédelmi Bizottságnak és az Országos Régészeti Bizottságnak kell elemezni. „A végső szó azonban a miniszteré” – mondta Hegedűs. ◀

Líceumok, üresjáratban?

ÚMSZ-összeállítás

► „Nagyon sokan hagyják abba tanulmányaikat a nyolcadik osztály végén az idén, még nem tudjuk, hogy ez a válságnak tudható be, vagy másvalami van a jelenség mögött?” – kérdezett vissza Illés Ildikó Maros megyei főtanfelügyelő-helyettes, akit arról kérdeztünk, a záróvizsgák lejárta után hogyan alakul a líceumi helyek elosztása a térségben. A tanügyi szakember az *ÚMSZ*-nek elmondta, Maros megyében 1719 nyolcadikos végzős van, húsz százalékuk biztosan lemond a továbbtanulásról. „Az iskolaelhagyók jelentős része roma, ezek a gyerekek többnyire magyar osztályokba jártak. De nagyon sok a magyar nemzeti-ségű érintett is, ők többnyire vidéken élők, szegény családok gyermekei” – ismertette a szomorú statisztikát Illés.

Szerencsés válságnemzedek

Király András tanügyi államtitkár lapunknak úgy értékelte, a negatív folyamatok ellenére viszonylag szerencsés az idei végzős évfolyam: az érettségizőkkel ellentétben ők még a sztrájk hullám előtt befejezték a vizsgákat. „A ki-sebbségi iskolák igyekeztek

Úrlapokat töltöttek ki tegnap a diákok és szülők együtt a bukaresti Ady Líceumban Fotó: Salamon Márton László

felkészülni a következő tanév kihívásaira, az intézményvezetők odafigyeltek a szülők és a diákok igényeire, és igyekeztek annak megfelelően szervezni a jövő tanévet” – fogalmazott derűlátóan Király, aki szerint helyhiányra semmiképpen sem kell számítani ennek a generációnak. „Ami az iskolaelhagyás jelenségét illeti: tudunk róla, és igyekszünk szembenézni ezzel a ténnyel. Azt kell mondanom, az új tanügyi törvény bizonyos értelemben

megoldást jelent erre a problémára” – nyilatkozta kissé ironikusan Király, utalva arra, hogy a kötelező oktatás kiterjesztése rákényszeríti a fiatalokat a továbbtanulásra akkor is, ha egzisztenciális gondjaik nem oldódnak meg. „A szociális okokból történő lemorzsolódásra nincs más megoldás, mint az odafigyelés és a közösségi összefogás, nem hagyhatjuk magukra az iskolákat ezzel a problémával” – vélte a lapunknak nyilatkozó tanügyi szakértő.

lők álma a Báthory, az Apáczai vagy a Brassai Líceumok valamelyike, de elégedettek az Unitárius és a Református Kollégium kínálatával is.

A Kolozs megyei tanfelügyelőség lapunknak megerősítette: ebben a térségben sem fenyeget a helyhiány, 5500 végzősnek 6030 helyet tartanak fenn, az üresen maradó helyekre pedig más megyékből érkezőket is szívesen várnak – tájékoztatta lapunk olvasóit Florentina Dobrin szaktanfelügyelő. Arra a kérdésre, hogy a speciális helyzetben lévő tanulók számára mit kínálnak, Dobrin elmondta: szociális problémák kezelésére még nincs átfogó egységes stratégia, de a tanulási nehézségekkel küzdők számára van megoldás, számukra 168 helyet tartanak fenn a helyi középiskolákban.

Kovácsna megyében is jelentős a túlkínálat: Farkas Csaba főtanfelügyelő-helyettes tájékoztatása szerint a kétezzer idei végzős számára 77 osztály indítását irányozták elő. Ha mindenhol tartják a harmincas osztálylétszámot, be sem tudják tölteni a meghirdetett helyek számát.

Görbe Péter Hargita megyei szaktanfelügyelő úgy vélte: megyéjükben sem lesz kielezített a nyolcadikos verseny: a 3105 végzöst 3400 középiskolai hely várja. ◀

Van foka, nincs eszkimó

Az iskolai kínálat az idén rendkívül sokrétű: még mindig hódítanak az elitlíceumok, de egyre többen keresik a szakoktatás nyújtotta lehetőségeket is. „Engem nem csak az oktatás színvonala vonzott a Báthoryba, ide szeretnék járni jövőtől, mert ennek az iskolának jó a hangulata, jó lenne idetartozni” – nyilatkozta az *ÚMSZ*-nek egy kolozsvári iskolaválasztó. A Szamos-parti városban a szü-

Vihar után árvízveszély

ÚMSZ

► Tegnap újabb 24 órára meghosszabbították a június 20-án kibocsátott sárga vészjelzés érvényességét. Az Országos Meteorológiai Intézet előrejelzése szerint jégeső, zivatar, heves széllelés várható Erdélyben, Bánságban, Olténiában és a Kárpátokban is. Aki teheti – figyelmeztetnek a meteorológusok – készüljön fel a

jégeső okozta károkra, Fehér megyében a hétvégi viharok négyszáz ingatlant súlyosan megkárosítottak. A megnövekedett csapadékmennyiség rekordértékű lehet: előrejelzések szerint helyenként elérheti az 50 l/nm-es értéket. A második hete tartó esőzések miatt megnőtt a hazai folyókákhozama, több megyében árvízriadó lépett életbe. Különösen magas a Bega, a

Temes, a Néra, a Borzsova és az Olt vízhozama, de árvíz fenyegeti Kolozs megyét is. Az eddigiekhez hasonló erősségű viharokra Bihar, Temes, Arad, Kolozs, Brassó, Fehér és Szeben megyékben kell számítani. A Duna vízszintje annyira megemelkedett, hogy a vízügyi szakemberek egyhetes, június 28-ig tartó vészjelzést léptettek életbe. ◀

Gázbotrány Szentgyörgyön

Kovács Zsolt

► Rajtaütésszerűen gáz nélkül maradt tegnap a kovásznai megyeszékhely, mert meghibásodott a szolgáltató egyik pótolhatatlan berendezése. Az üzemzavar olyannyira meglepte az illetékeseket, hogy a kis- és nagyfogyasztókat érintő ki-maradásról nem tájékoztatták sem a prefektúrát, sem a helyi önkormányzatot, a felmerülő problémákról a helyi sajtót sem értesítették – állítja a lapunknak nyilatkozó Erdély András. A prefektúra szóvivőjének kijelentését cáfolja a Transgaz vállalat: a szolgáltató kitart amellett, hogy az ilyenkor szokásos értesítőket kézbesítették. Az üzemzavar jellegről végül késő délután adott ki közleményt a

prefektúra, ennek megfelelően a helyi magánfogyasztóknak hosszabb szünettel kell szembenéznük: a tegnap fellépő gázszünet a szükséges munkálatok elvégzése után, csak ma érhet véget. Bár a hibaelhárítás megfelelő ütemben folyt, a jogszabályok szerint a háztartásokban éjszaka nem indítható újra a gázellátás. A probléma azért is jelentős, mert a kisfogyasztók jelentős része saját kazánt használ: így melegvíz hiányában 24 órán át fűrödni sem tudtak a sepsiszentgyörgyiek. A szolgáltatás helyreálltakor – figyelmeztetnek a szakemberek – ellenőrizni kell, hogy nem áll-e fenn gázszivárgás veszélye, megfelelően működik-e az otthoni kazán. A tegnapi kommunikációs zavar nem egyedi eset,

a Transgaz nem értesítette a hatóságokat akkor sem, amikor múlt héten Büksszádnál vezetékszellőztetés közben a vállalat munkatársai meggyújtották a gázt és az négy méter magasan égett. A gázvezeték-ből kilövellő lángok miatt való-ságos pánik tört ki a környéken élők között, ezért György Ervin prefektus nyomatékosan kérte a szolgáltatót: a jövőben minden, a lakosságot érintő beavatkozásról időben tájékoztatás a hivatalos szerveket. Ennek ellenére a brassói központtal működő gázvállalat ismételtelen elmulasztotta a megfelelő információszolgáltatást, a több rendben elmarasztalt cég kovásznai előfizetővel szinten semmilyen szinten nem kommunikál. ◀

Röviden

Minden kórházat átadtak Szatmár megyében

Szatmár az első megye, amelyben a kórház-decentralizáció teljesen lezárult, a megyei tanács mind az öt intézményt átvette. Az átadás-átvételi protokollokat Cseke Attila egészségügyi miniszter jelenlétében írta alá a megyei tanács elnöke és a Szatmár Megyei Közegészségügyi Igazgatóság vezetője. A tárcavezető elismerését fejezte ki a szatmári önkormányzatok helyi közösségek érdekében való együttműködését illetően, és elmondta: meggyőződése, hogy az egészségügyi szolgáltatások a közösség érdekében és annak igényei szerint fejlődnek majd.

Szökött rabot keresnek

Megszökött egy nemi erőszakért tíz évre ítélt, börtönbüntetését töltő férfi a Temesvárhoz közeli Temesgyarmatról. A rab egy építkezésen dolgozott, amikor kihasználva a börtönőrök figyelmetlenségét lehetősége nyílt a szökésre. „Távozása” meglepte a börtön vezetőit, öt évet ugyanis már letöltött kiszabott büntetéséből, és eddig semmilyen panasz nem volt a magatartására. A szökött rabot nagy erővel keresi a Temes Megyei Rendőrség, a közutakon folyamatos ellenőrzéseket tartanak.

HIRDETÉS

Az OTP Bank: nyereményjáték a Business Kombattal

Az OTP Bank Romania június 7. és szeptember 5. között versenyt hirdet a KKV-k számára indított Business Kombattal elnevezésű kampány keretében. Az érdeklődők a www.business-kombat.ro honlapon keresztül a kért adatok megadásával jelentkezhetnek a versenyre.

A verseny a kampány „az üzleti élet olyan, mint a folyamatos hadviselés” szlogenjéhez illeszkedik, középpontjában pedig a sikeres üzlet fenntartásának alapját képező csapatazellem áll. A verseny 6 fordulóból áll. Minden forduló egy szintnek felel meg és a díjak is ezen szintek szerint kerülnek kiosztásra. A döntőben 16 csapat, csapatonként 4 játékosal mérkőzik meg az OTP Bank által rendezett „OTP Bank Business Kombat Nagy Összeccsapás” lézerharc versenyen. A szervezők 3 félé díjat osztanak ki:

- Heti díjak: hente 5 db USB stick, 7 db 7seblampa és 10 db USB port;
- Havi díjak: havonta 3 db DELL MINI 10 laptop, 5 db FUJIFILM FILMARE HD digitális fényképezőgép és 10 db PENTAX távcső és;
- Késpénznyeremények 8000 euró összértékben a „Nagy Összeccsapáson”.

A vonzó nyeremények mellett a verseny szórakoztató kikapcsolódást is kínál. A nyerteseket elektronikus sorsolással választják ki, névsoruk szeptember 30-ig megtalálható lesz a honlapon. A kampány szabályzata a www.business-kombat.ro honlapon érhető el.

Az OTP Bank Romania májusban indította el a Business Kombat kampányt a KKV-k támogatása érdekében, amellyel az ügyfelek július 9-ig fél éves ingyenes előfizetésben részesülnek a választott számlacsomagok után. A kampány alatt az OTP Bank Romania ügyfelei rövid lejáratú lej alapú hitelt is igényelhetnek, mely után évi 9%-os fix kamatot kell fizetniük, kezelési költség nélkül.

„A Business Kombat kampánnyal a KKV-kat kívánjuk támogatni. A kis- és középvállalkozások az OTP Bank Romania ügyfélkörének fontos szegmensét jelentik, amelynek a bank a múltban is az üzleti tevékenységüket segítő, testreszabott termékeket és szolgáltatásokat nyújtott”, mondta Diósi László, az OTP Bank Romania vezérigazgatója.

Az OTP Bank Romania a legnagyobb közép-kelet-európai független bankcsoport, az OTP Csoport tagja. Az OTP Bank Magyarországon, Romániában, Montenegróban, Horvátországban, Bulgáriában, Oroszországban, Ukrajnában, Szlovákiában és Szerbiában több mint 12 millió ügyfélnek nyújt univerzális pénzügyi szolgáltatásokat 1.500 egységből álló fiókhálózatán, továbbá ATM-hálózatán és az elektronikus csatornákon keresztül.

► **Röviden**

Népszerű kántorképzés

Harminckét fiatal végzett a szatmári katolikus püspökség négyéves kántorképzőjében, s nem is csak katolikusok és nem is csak a helyi egyházmegyéből. Mint lapunk megtudta, bár a képzést elsősorban a hiányzó kántorok pótlására, illetve a meglévők szakképesítésének fejlesztésére hozták létre, olyan nagy rá az igény, hogy szeptemberben újabb nagyobb csoport indulhat. A hosszantartó tanfolyam népszerűsége a jól felkészült oktatókkal és a hétvégi oktatással magyarázható.

Psyché és gála évad végén

Laczkó Tekla előadásában tekinthető meg Weöres Sándor versenyűjteményének, a *Psyché*nek a feldolgozása június 23-án 18 órai kezdettel a szatmárnémeti színház Ács Alajos Stúdiótermében. Ezután, június 27-én 19 órai kezdettel tartja az évadzáró gáláját a Harag György Társulat az Északi Színházban.

Barokk hét Udvarhelyen

A június 21–25. között Székelyudvarhelyen zajló Barokk hét tulajdonképpen egy mesterkurzus, de kivételes előadásokat is kínál az érdeklődőknek, tudtuk meg Bodurian Ágota művészeti titkártól. A hangversenyek a székelyudvarhelyi művelődési házban, a Szent Miklós-plébániatemplomban, valamint a dr. Palló Imre Művészeti Szakközépiskola koncerttermében zajlanak, többnyire délutánonként.

Kettős kiállítás Kolozsváron

Katona Lajos vak szobrászművész és Katona György festőművész tárlatának megnyitójára várnak minden érdeklődőt ma délután Kolozsváron az Evangélikus–Lutheránus Püspökség Reményik Sándor Galériájában. A tárlatot Németh Júlia műkritikus nyitja meg.

Fotós bemutatkozás

A salgótarjáni Nógrád Megyei Fotóklub kiállítása június 25-én, pénteken 17 órakor nyílik meg Csíkszeredában, a Megyeháza Galériájában. A kiállítást megnyitja Cseke Gábor újságíró és Homoga József, a Nógrád Megyei Fotóklub elnöke.

Igazgatók váltják egymást

Új igazgatót iktatnak be a kolozsvári Német Kulturális Központban Fabian Mühlhaler személyében, június 23-án délután 5 órakor. A Német Kulturális Központ munkatársai ugyanekkor vesznek búcsút ünnepi körülmények közt Fabien Stephan volt igazgatótól, aki több mint két évig vezette az intézményt.

Múzeumjárás, éjjel-nappal

Örömmel fogadták a csíkszeredaiak a Csíki Székely Múzeum „éjszakáját”

Darvas Beáta

► Sikeres volt Csíkszeredában az első alkalommal megszervezett Múzeumok Éjszakája elnevezésű rendezvény. A szervező Csíki Székely Múzeum közel kétezer ötszáz látogatót fogadott be, időst és fiatalot egyaránt vonzva a változatos programjaival.

Szórakoztatás a múzeumokban

Európai jelenség a múzeumok előtérbe kerülése az elmúlt húsz évben, tudtuk meg Gyarmati Zsolttól, a Csíki Székely Múzeum igazgatójától, akit arról kérdeztünk, hogy minek köszönhető a csíki múzeum sikere, gyors fejlődése és a kivívott népszerűség. „Nem volt ez olyan magától értetődő siker, hiszen Európa-szerte a múzeumoknak más kulturális intézetekhez viszonyítva, mondjuk a színházhoz képest volt egy fogyatéka: ingerszegényebb, kevesebb szórakozást nyújtó környezetet teremtett. Az elmúlt húsz évben a múzeumoknak is sikerült betörniük a kulturális piacra úgy, hogy több interaktív kiállítást, több korosztályt, más-más társadalmi rétegeket megmozgató foglalkozásokat szerveznek, nyílt napokat, amikor sok kiegészítő programmal órákra képesek lefoglalni az

Az igazán éjszakai mozzanatok, a koncertek is megmozgatták a tömeget

Fotó: Nagy Gyöngyvér

érdeklődőket” – világított rá a jelenségre Gyarmati. Az igazgató ennek a fejlődésnek a pozitív hozadékaként tekint a Múzeumok Éjszakája elnevezésű programra is, amelyhez idén először csatlakozott a csíkszeredai múzeum. „Érdeemes hagyományt teremteni a rendezvénynek, és van is rá igény. A kiegészítő programok megszervezésével, a szórakoztatás és a kényelem érzésének megteremtésével egész napra tömegeket lehet bevonítani, több száz emberrel lehet megszerettetni az intézményt” – vallja a múzeum vezetője.

Minden programont népszerű volt

Sszombaton reggel, amikor a programok kezdődtek, már sorban álltak az érdeklődők a vár kapujánál, és az érdeklődés hajnali fél háromig kitartott, tudtuk meg Gyarmati Zsolttól. A Csíki Székely Múzeum igazgatója elmondta, a déli előtti rendezvényeket a legkisebbeknek szentelték, a nyomdatechnikák kipróbálása, a bábszínház és a kézművesfoglalkozások nagyon sok gyermeket, kisgyermekes családot vonzottak. „Jól sikerült a Kulisz-

szak mögött elnevezésű program is, amelyben a látogatók betekintést nyerhettek a muzeológusok, restaurátorok, régészek munkájába. A múzeumok esetében, ugyanúgy, mint a színházaknál, az érdeklődő rendszerint egy folyamat végtermékét látja, így nagy varázsa van annak, hogy lépésről lépésre nyomon követhetnek egy helyreállítást, megismerkedhetnek a különböző technikákkal” – részletezte a népszerű foglalkozásokat a múzeumigazgató. Az intézmény jelenkori és hajdani munkatársait is mint ünneplő csa-

Hagyományok első kézből

Baloga-Tamás Erika

► A legmegbízhatóbb forrásból, első kézből sajátíthatják el a népi mesterségek csínját-bínját azok a fiatalok, akik részt vesznek a 14. Szejké Szépteremtő Kaláka népművészeti alkotótáborban, amelyet június 24-e és július 2-a között rendeznek a Székelyudvarhely melletti Szejkéfürdőn. Az Udvarhelyszéki Népművészek Egyesülete által tervezett több mint egyhetes tábor

programja igencsak gazdag, a résztvevők az ünnepélyes megnyitót követően rögtön szakmai kirándulásra indulnak a Székelyudvarhely–Szentegyháza–Csíkszereda–Kászonok–Csernáton–Barót–Vargyas-útvonalon, amelynek során a települések népi mestereinek alkotásait vesznek szemügyre. A népművészet iránt érdeklődő fiatalok és oktatóik ezt követően, azaz június 26-án költöznek ki Szejkéfürdőre, ahol két villában zajlik majd az alko-

A táborban hasznosan tölthetik idejüket a fiatalok

A szerző felvétele

tómunka. Az alkotótáborba jelentkező mintegy félszáz, 10 és 18 év közötti fiatal a bútorfestés, népi himzés, osztorfonás, csomózás, vesszőfonás, nemezelés, gyöngyfűzés, csuhéfonás, népviseletkészítés praktikáit maguktól az igazi mesterektől sajátíthatják el, hisz idősebb népi alkotók tartanak bemutatót, sőt meséket, történeteket is hallhatnak tőlük majd a gyerekek – tudtuk meg Tifán Irénkétől. „Az eddigi táboraink is mindig nagy népszerűségnek örvendtek, közel száz fiatallal mindig számolhattunk, remélem ez idén sem lesz másként. Tudomásom szerint a környékieken kívül Háromszékről és Kolozs megyéből is jönnek, ugyanakkor továbbra is várjuk a jelentkezőket – mondta a szervező. – Hogy miért van szükség ilyen jellegű rendezvényekre? Elsősorban így hasznosan tölthetik el szabadidejüket a fiatalok, de nagyon fontos célunk a hagyományápolás, ez jó alkalom a népi mesterségek tanulmányozására, itt elleshetők azok csínja-bínja. A táborban készült tárgyakból, alkotásokból július 2-án kiállítás nyílik a székelyudvarhelyi Művelődési Házban.” ◀

Emlékezés Sütő Andrássra

ÚMSZ

► Marosvásárhelyen, illetve szülőfalujában, a Kolozs megyei Pusztakamaráson emlékeztek a hétvégén Sütő András íróra. A Sütő András Baráti Egyesület koszorút helyezett el a marosvásárhelyi református temetőben levő sírján, majd a Bernády Házban előadások keretében emlékeztek az íróra. Vasárnap szülőfalujában, Pusztakamaráson a református templomban istentiszteleten idézték fel emlékét, majd az egykori barátok, pályatársak a szülői háznál koszorút helyeztek el.

„Tartozásunk van Sütő Andrással szemben, és ezt a tartozást rója le apránként áldozatos munkával a Sütő András Baráti Egyesület” – hangsúlyozta beszédében Markó Béla, az RMDSZ elnöke, aki szerint az író életműve bizonyítja, nem összeférhetetlen a közéleti magatartás a legmagasabb színvonalú irodalomértéssel és életmű megalkotásával. „Tartozásunk van nemcsak az íróval, alkotóval, hanem a közéleti emberrel, a közíránt mindvégig elkötelezett Sütő Andrással szemben. Sütő András tartása hiányzik nekünk: az az állandó érzékenységgel, odafigyeléssel,

látogatókat gyűjtötte egybe a nyolcvanéves emlékülés, ahol az intézmény létrehozásának körülményeiről, nehézségeiről, fordulatosságról emlékeztek, és ahol a jelenlegi igazgató mellet három elődje ült az asztalnál – Szócs János, János Pál, Szabó András –, valamint digitálisan idézték meg a múzeum két korábbi vezetőjét, Kovács Dénes hangfelvételtől szöveget az egybegyűltektől, míg Barabási Lászlóról rövidfilmet láthattak a nézők.

Ezúttal az eső sem szólt közbe

A nap folyamán a heves és hirtelen érkező eső idejére is voltak alternatívák, egyesek a sörstrátrák védelmét használták ki, mások pedig a kolozsvári Francia Kulturális Központ kölcsönözte rövidfilmek vetítésére húzódtak be.

A kiállítások éjszaka tizenkettőkor zártak. „Ebben a késői órában is több száz érdeklődő bolyongott az épületben, nehezen lehetett letelelni őket az udvarba, ahol két különböző korcsoportot megszólaltató együttes is színpadra lépett: a harmincas-negyvenes korosztálynak kedvesebb Swinging Train és a fiatalabbak kedvence, a Tündérground” – elevenítette fel az éjszaka történéseit Gyarmati Zsolt. ◀

Jó Erdély FM-esnek lenni

A kezdetben rádióprodukciós irodaként működő Erdély FM jelenleg Marosvásárhely (és vonzáskörzete) mellett Maroshévízen és Borszéken is fogható. Kelemen Attilával, a rádió igazgatójával beszélgettünk.

Farkas István

► Mennyire találta meg az Erdély FM a helyét?

– Annak idején sokan mosolyogtak, amikor úgy fogalmaztam, hogy az *Erdély FM* azokhoz szól, akik döntéshozók, döntéselőkeztítők, akiknek a munkáján vagy a döntésein sok múlik, mert sok más ember életére van hatással. Kérdés, hogy meg lehet-e szólítani egyáltalán ezeket az embereket. És is, hogy piaci szempontból legitim tud-e lenni. Úgy érzem, az *Erdély FM* megtalálta a helyét Marosvásárhelyen. Azt látom, hogy az elmúlt egy évben ez a projekt mindenféle székspezsism ellenére számos szempontból jobb paramétereket realizált, mint amire számítottunk. Most már meg sem lepődünk azon, hogy valaki bejön, és reklámot rendel, vagy azon, hogy hatalmas a forgalmunk a honlapunkon, folyamatosan zajlik a messengeren és SMS-ben való kapcsolattartás a hallgatók felől. Jó érzés Erdély FM-esnek lenni.

► Azért, hogy pozitívan alakuljanak a mutatók, át kellett írni időközben a projektet? Voltak nem várt akadályok?

– Természetesen igen, át kellett, voltak akadályok. Az *Erdély FM* hirtelen, egyik évről a másikra jelentősen kevesebb pénzből kellett gazdálkodjon. Ez egy olyan dolog volt, ami miatt azokat a már

folyamatban levő műsorprojekteket, amiket elterveztünk le kellett mondanunk. Tehát ugyanazon, amin rengeteg más médium áment (gazdasági recesszió okozta karcsúsítás – *szerk. megj.*) nekünk gyakorlatilag fél évvel az indulásunk után kellett átmennünk. Akkor, amikor lendületben vagy, hirtelen azzal kell szembesülni, hogy ha nem találsz ki valamit, a műsorrácsod kong az ürességtől. Mi ezt az új helyzetet a kreativitásunk próbájaként fogtuk fel.

► Egy felmérés szerint a romániai szerkesztőségek nem igazán adnak a továbbképzésre. Az Erdély FM-nél hogy viszonyulnak ehhez?

– Nagyon fontos kérdés, hogy mibe fektetsz be. Kérdés az, hogy szükség van-e a romániai magyar média professzionalizálására, elvárja-e ezt a romániai magyar médiafogyasztó. Felemás szakemberek már megkreatáltak egyfajta képzés-demagógiát is. Hatalmas különbség van képzés és képzés között. Rengeteget lehet képezni az embereket nagyon sok pénzért, neves szakemberekkel úgy, hogy annak kevés értelme van. Én más modellt választottam: megkértem szakembereket, hogy folyamatosan monitorizálják a műsorainkat, ezekről visszajelzéseket adjanak, melyeket mi házon belül átbeszélhetünk, megbeszélünk. Azt tapasztaltam, hogy ez a modell egyrészt

Kelemen Attila rádióigazgató

olcsóbb, másrészt pedig a napi tartalomgyártás szempontjából hasznosabb.

► Éterbe került a rádió, még mindig működik a más rádióknak való műsorgyártás?

– Mint várható volt, kiléptünk az éterbe, de még éltek a rádióprodukciós irodai reflexek. El kellett telnie három-négy hónapnak, hogy felfedezzük azt, hogy ez bizony FM. Arra számítottam, hogy ezután jelentősen lemorzsolódnak ezek a műsorátvevők, de ez nem történt meg, a rádiók most is átveszik a hosszabb, már kizárólag a mi ízlésünk szerint készített Erdély FM-es műsorainkat is – tíz frekvencia számára gyártunk. És bővült is a paletta: jelenleg partneri viszonyunk van a Putumayo világzenei kiadóval is.

► Említette a hallgatói visszajelzéseket. Kiktől, milyen médiumon érkeznek?

– Ahogy kimentünk éterbe, gyakorlatilag a papírforma szerint ment minden – rögtön megvolt a törzsfunklubunk – elsősorban a zenei kínálatunk miatt. Ahogy kiléptünk, másnapról gyűltek a

messenger-listánkon az emberek, akik nem tudták, hogy mi az Erdély FM, de a hangzásvilága nagyon otthonos volt számukra. Fél éve egyre szélesebb a hallgatóink között a vállalkozók köre és azaz, hogy apróbb korrekciókat tettünk a hangzásunkban sikertült felfele is bővíteni a hallgatói korosztályt.

► Melyik a legnépszerűbb, leghallgatottabb műsor?

– Beszélhetünk népszerű műsorról úgy, hogy prime-time-os műsor vagy úgy, hogy népszerű rétegműsor. Mindenikre van példánk. A leghallgatottabb műsor értelemszerűen a reggeli műsor, a *Bajnokok reggelije*. A *Pszichotrillák* című, hetente egyszer jelentkező önismereti műsorunk a maga nemében szintén hallgatott. De a műsorok mellett nagyon fontos számunkra a zene. A *MetroGnóm* című „peremzenei műsorunkba” például a kortárs komolyzenétől az urbánus underground-kísérletekig minden belefér – ennek a műsornak komoly funkklubja van.

► Legemlékezetesebb műsor?

– Talán a legemlékezetesebb az volt, amikor egyik kollégámmal bekapcsolva felejtettük a mikrofont és rábeszélünk a zenére – a beszélgetésünkben körülbelül harminc másodperc ment be. Nagyon érdekes volt az, hogy hogyan reagálja le az ilyen tettenérést az ember. Ez akkor egy beavatás volt. Persze semmi olyan nem ment be, amit ne lehetett volna elmondani a műsorban – zenéről beszélgettünk –, de akkor tudatosult bennem az, hogy lehetsz akármilyen laza, ha mikrofon előtt vagy, az bizony egy szerep...

Száz szó

A főtt burgonyából készült elemek olcsó áramforrást jelenthetnek a fejlődő országok számára. A jeruzsálemi Héber Egyetem kutatócége, a Yissum Research Development szerint a krumpliból készült elemek ötvenszer olcsóbbak, mint a boltokban jelenleg kapható telepek. Az ilyen áramforrással üzemeltetett világítás a fejlődő országokban gyakran használt petróleumlámpához viszonyítva hatszor gazdaságosabb. A kaliforniai Berkeley Egyetem kutatóival közösen fedezték fel, hogy a nyers krumpliból szűrt réz és cink elektródákkal készült elemekhez képest tízszer több energiát lehet kinyerni, ha megfőzik az elektrolitként használt zöldséget. Az ilyen „főtt” elem hetekig is működhet, ráadásul a burgonyát szinte az egész világon termesztik.

Reszless, Duracell nyuszi, jön a pityóka!

(szücs el)

► Röviden

Dialéktus Kolozsváron is

A Transzit Alapítvány június 24-e és 26-a között vendégül látja az ugyanabban az időszakban Budapesten zajló Dialéktus Filmfesztivált. A Kolozsvári Transzit Házban a fesztivál Sűrű leírás (európai antropológiai film) és Európai diákkfilmek szekcióját vetítik. Ez összesen 23 filmet jelent, a fesztivál teljes versenyprogramjának több mint a felét. A Transzit Alapítvány kolozsvári közönségzavazást is szervez, melynek díját a Fesztivál hivatalos díjkiosztóján, Budapesten adják át. Az összes film eredeti nyelven, angol feliratozással tekinthető meg. A kolozsvári vetítésekre egy napijegy 8 lejbe, a bérlet 20 lejbe kerül.

Diszkriminál az X-Factor?

A hamarosan Magyarországon is bemutatózó zenei tehetségkutató műsor rendezői állítólag nagyon megnézik, kik kerülhetnek a kamerák elé, a nézőtérre is írja az *Index.hu*. A brit *ITV* egyik legsikeresebb műsora az *X-Factor*, amit az a Simon Cowell hívott életre, akinek az amerikaiak az *American Idol* című, szintén énekeseket kereső tehetségkutató sikerét köszönhetik. A műsor körül most nem a sikerek, hanem egy botrány miatt forr a levegő: a szereplőválogatások és döntők felvételére borsos összegért belépőt foglalt rajongók azzal vádolták meg a rendezőket, hogy hiába foglaltak le kiemelt jegyeket, azaz közvetlenül a zsűritagok mögötti sorokba szülő belépőket (a szokásosnál is magasabb áron), a helyi rendezők nem engedték őket leülni Simon Cowell, Cheryl Cole, Louis Walsh és Natalie Imbruglia mögé, mert csúnyának találtattak.

► Szavazógép

Maszol.ro: nem lehet megjósolni a világbajnokság végeredményét

Az *Új Magyar Szó* internetes olvasói szerint az afrikai labdarúgó-világbajnokság nyertese nem a szakemberek szerint jóslott országok csapata lesz. A *maszol.ro* szavazógépén feltett legutóbbi kérdésünkre (*Őn szerint lesz előrehozott választás?*) válaszoló olvasóink többsége úgy véli, hogy sem Spanyolország, sem Argentína sem pedig Brazília csapata nem lesz vébé-győztes. A legtöbb olvasó más ország csapatára tippel, Argentínának és Spanyolországnak azonos esélyt adnak, Brazília viszont pár szavazattal megelőzi őket.

E heti kérdésünk:

Őn szerint karcsúsítani fogja a miniszterek sorát a Boc-kormány?

1. Igen
2. Nem
3. Nem tudom

Gândul, magyarul is

F. I.

► Tegnapról magyarul, angolul és németül is olvasható a PubliMedia International tulajdonába tartozó *gandul.info* hírportál, a *Gândul* című országos napilap honlapja. (A PubliMedia 97 százalékos tulajdonosa a Media Pro Management Rt., amelyet 87 százalékbán Adrian Sârbu bírto kol.) A portál jobb felső sarkában a három nyelvet jelképező zászló látható, amelyekre rákattintva a honlap legfontosabb cikkeinek, híreinek, blogbejegyzéseinek a fordításai érhetők el. Claudiu Pândaru, a *Gândul* főszerkesztője lapunknak elmondta, a többnyelvű honlap indításának ötlete nagyon egyszerű. „Egy romániai quality-újságnak fontos, hogy az országban élő, nagyszámú kisebbséghez anyanyelvén is eljuttassa az országos híreket. És természetesen az országhatáron túlra is gondolunk” – fogalmazott Pândaru, majd hozzátette: „Fontosnak tartjuk, hogy a politikai hírek magyarul is megjelenjenek, elvégre az RMDSZ fontos politikai tényező”. Arra a kérdésünkre, hogy most, amikor a legtöbb médiumban karcsúsítanak, a *Gândul* hogy tud terjeszkedni, Pândaru elmondta: „valóban nem egyszerű egy ekkora vállalkozás, viszont „válságban is kell a befektetés”. ◀

Házkutatás az „elnöki tévénél”

Fotó: Mediafax

Dan Diaconescu a DNA előtt azzal fenyegetőzött, hogy 2014-ben államelnöknek jelölteti magát

ÜMSZ

► Házkutatást tartottak tegnap délután az Országos Korrupcióellenes Ügyészség (DNA) ügyészei az OTV bukaresti székhelyén és a tulajdonos Dan Diaconescu lakásán – adta hírül a Mediafax.

A DNA több videokazettát keresett, melyek bizonyítékként szolgálnak Doru Pârv ügyében, aki az OTV több műsorában is szerepelt. Mint ismeretes, Diaconescut idén februárban ta-

núként hallgatta ki az ügyészség – Pârv egy aradi község polgármesterétől százezer eurót követelt azért, hogy ne hozza nyilvánosságra az OTV-ben a kompromittáló felvételeit. Diaconescu hétfő délelőtt nem volt az országban: amikor meghallotta, hogy a tévéje székhelyén házkutatást tartottak, magángépébe ült, és két óra alatt Bukarestbe repült. Újságírói kérdésre elmondta: azt hitte az egész csak egy rossz tréfa. „Pár órája utaztam el Bukarestből, a DNA na-

gyon jól tudta ezt, hisz állítólag minden lépésem figyelték. Nem értem, hogy miért pont akkorra időzítették a házkutatást, amikor nem is vagyok az országban. A szóban forgó felvételeket – ha vannak – nagyon egyszerűen megkaphatták volna az Audiovizuális Tanácstól” – háborgott Diaconescu a DNA székhelyén jelen levő újságíróknak, majd hozzátette: „A tévé alkalmazot- taival együtt azt hittem, hogy a több éve eltűnt Elodia Ghinescu munkatársunkat keresik.” ◀

SZERDA
2010. június 23.

A nap filmjei

Pro TV, 20.30
A sivatag átka

A film kalandos időutazásra hív minket, elsőként az Egyiptomi Birodalom, az ókori Istenségek világába. Innen a XX. századba ugrunk - rejtélyes titkokat kutatva. Mark a merész kalandor és háborús veterán, és az ő mogorva nagypapja próbálják meg együtt felkutatni a sivatag rejtélyeit. Amikor azonban a két férfi véletlenül kinyit egy ősi sírkamrát, kalandok hosszú sorát indítják el.

DUNA TV, 22.00
Várolista

Egy vidéki buszpályaudvaron várakoznak az utazni vágyók a busz indulására. Ám az egyetlen jármű, ami a garázsban van, rossz és a szerelő képtelen megjavítani. Hatalmas a káosz. Úgy tűnik, innen nem indul busz sehová és talán nem is érkezik. Az emberek várólistát készítenek arra az esetre, ha mégis csoda történne és elhagynátnak ezt a poros, elmara-dott, nyomasztó helyet.

RTL Klub, 22.20
Örök lányok

Két évtized eltelt, de Suzette semmit nem változott. Lélekben ugyanolyan gondtalan és szabad, mint egykor volt. Elhatározza, hogy megkeresi régi barátnőjét, Vinnie-t, akiről már húsz éve nem hallott semmit. Útközben felvesz egy furcsa író-t, aki saját bevallása szerint nem ért nőhöz már vagy egy évtizede. Lesz meglepetés, ha beállítanak Vinnie-hez!

KOSSUTH RÁDIÓ

9.40 8 és fél **10.00** Napközben **12.05** A Hely **12.30** Vendég a háznál **12.57** Harangszöveg **13.00** Déli krónika **13.30** Magánhangzó **14.04** Rádiószínház **14.30** Tebenned bíztunk **15.05** Arcvonások **16.05** Közélről **18.30** Krónika **19.00** Közéleti ütköző **21.30** A nap történetei **23.25** Esti beszélgetés

BUKARESTI RÁDIÓ

magyar nyelven a regionális stúdiók középhullámú adásában
15.00 Híradó, kommentár **15.20** Magyar zenei lexikon **15.30** Közbeszéd – közéleti talk-show

MAROSVÁSÁRHELYI RÁDIÓ

11.00 Hírnegyedóra, Sport, Rádióújság **12.00** Híradás **12.15** Miben segíthetünk? **13.05** Zenés üzenetek **14.00** Délutáni váltás, Kertészrovat **16.00** Híradás, Sport, Rádióújság **17.00** Híradás **17.15** Gazdasági magazin, Összhang **17.55** A nap hírei röviden

KOLOZSVÁRI RÁDIÓ

2.00 Éjszakai váltás **8.00** Hangoló, Meditáció: unitárius egyházi műsor **9.50** Hírek, műsorism. **15.00** Slágeróra **16.00** Hírek **16.15** Ineteraktív szolgáltató műsor meghívottal. **17.00** Nap-óra **17.30** Jazzmagazin **17.55** Hírek, műsorism.

DUNA TV

7.00 Hattól Nyolcig
9.00 A világ nagy kikötői
9.55 Zorro (am. kaland sor.)
10.20 Marosvásárhely Fekete márciusa (dok. sor.)
11.30 Család-barát – Szolgáltató magazin
12.30 Kíváncsgosár
15.00 Híradó
15.10 Térkép - Válogatás
15.40 A mindenséggel mérd magad
15.50 Miért éppen Magyarország? (ism.)
16.20 Egy-Kör
17.15 Második esély (am.-mex.-kol. sor.)
18.05 25. szélességi fok Déltre (francia sor.)
19.00 Híradó, Sport
19.35 Mese
20.00 Újrakezdés (olasz sor.)
21.00 Híradó
21.05 Közbeszéd
21.30 Az autózás legendái
22.00 Várolista (sp.-kubai-mex. filmdráma, 2000)
23.45 Sport hírek
23.50 Váltó
0.05 Glastonbury (am.-angol koncertf.)
2.30 Híradó (ism.)
3.00 Írott kő Natúrpark (magyar ismerett. f.)

TVR 1

7.00 Hírek
7.30 Az első órában
8.00 Ébresztő
9.00 FIFA 2010 Labdarúgó világbajnokság (élő)
11.35 Szerelmes Don Juan (argentín sor.)
12.35 A palota ékköve (koreai sorozat)
13.45 FIFA 2010 Labdarúgó világbajnokság, info
14.00 Hírek, sport
14.25 Egyszerűen ízetes
14.30 Teleshopping
15.00 Különleges állatok
15.35 Együttélés
16.35 FIFA 2010 Labdarúgó világbajnokság (élő)
16.50 FIFA 2010 Labdarúgó világbajnokság Szlovénia-Anglia mérkőzés
18.50 A palota ékköve

(koreai sorozat)
20.00 Hírek
20.45 Sport
21.00 FIFA 2010, info
21.20 FIFA 2010 Ghána-Németország
23.30 FIFA 2010 Labdarúgó világbajnokság, stúdióbeszélgetés
0.00 Hírek, sport, időjárás
0.15 FIFA 2010, USA-Algéria

VIASAT 3

10.20 Smallville **11.10** Az Elnöknő (sorozat) **12.10** Feleségcsere (ismétlés)
13.00 Segítség, szülő vagyok! **14.00** A médium (sorozat) **16.00** Gyilkos számok (sorozat) **17.00** Ki ez a lány (sorozat) **18.00** Segítség, szülő vagyok! **19.00** Feleségcsere **20.00** Jóbarátok (sorozat) **21.25** Gyilkos számok (amerikai sorozat) **22.20** Nyomtalanul (am. sorozat) **23.10** Esküdt ellenségek (amerikai krimisorozat)

m1

6.20 Hajnali gondolatok
6.50 Ma Reggel
10.00 Színészpálánták (olasz sor.)
10.55 Hrvatska kronika
11.25 Ecranul nostru
11.55 Nappali
13.01 Híradó délben
13.15 Időjárás-jelentés, Sport hírek
13.25 Kárpát Expressz
13.55 FIFA 2010 Labdarúgó világbajnokság (élő)
16.30 FIFA 2010 Labdarúgó világbajnokság (élő)
Szlovénia-Anglia, vagy Amerikai Egyesült Államok-Algéria
Élő közvetítés Dél-Afrikából
19.10 Hírek
19.15 Pörög az élet! (auszt. sor.)
19.40 McLeod lányai (auszt. kaland sor.)
20.30 Híradó este
20.50 Sport hírek
21.00 FIFA 2010 Labdarúgó világbajnokság (élő)
Ghana-Németország, vagy Ausztrália-Szerbia
23.40 Az Este - Szerda
0.05 Prizma
0.20 Hírek
0.25 Sport hírek
0.30 Memento

TVR 2

7.00 Mindig optimistán (sor.)
7.50 Lehet, hogy nem tudtad
8.00 FIFA 2010 Labdarúgó világbajnokság (élő)
8.30 A világ városai
9.00 Párizsi jóbarátok (fr. vígjátéksor.)
10.00 Hírek, sport
10.20 Találkozunk
11.30 Hírek, sport
11.50 FIFA 2010 Labdarúgó világbajnokság (élő)
Mexikó-Uruguay
14.30 Zon@ IT
15.00 Együtt Európába
16.00 Mindig optimistán (ausztrál sor.)
17.00 Párizsi jóbarátok (fr. sor.)
18.00 Euronews
18.15 A világ városai
18.45 FIFA 2010
19.00 FIFA 2010 Franciaország-Dél-Afrika Köztársaság
21.00 Bazár (ism.)
21.30 Az én költségvetésem
22.00 Hírek, sport
23.10 Kétségbeesve keresem Susant (amerikai romantikus vígjáték, 1985)
1.00 FIFA 2010 Labdarúgó világbajnokság, beszámoló

SPORT.RO

7.00 Sport.ro Hírek
10.00 Pontos sportidő
12.10 Tenisz, Wimbledon
13.10 Pontos sportidő
14.10 Külön kiadás
15.05 Tenisz, Wimbledon
17.00 Pontos sportidő
18.00 Sport.ro Hírek
19.05 Információk (live)
20.05 Vakációs játékok
21.00 Sport.ro Hírek
22.00 Wrestling WWE Superstars
23.00 Box-Buster: Vitali Klitschko - Albert Sosnowski
0.00 Sport.ro Hírek

m2

6.50 Ma Reggel
7.00 Reggeli
- Ébresztőshow
11.05 Top Shop
13.00 RTL Klub Híradó
- Déli kiadás
13.10 06-91-33-55-33 Hívjon! Játsszon! Nyerjen!
14.30 Fél kettő
Magazin a legjobb történetekkel
15.30 A kis herceg
- (am. családi film, 1995)
17.25 Rubi - Az albívölő szörnyceteg (mexikói tévéfilm sor.)
18.25 Mónika
- A kibeszélőshow (show-műsor)
19.30 RTL Klub Híradó
- Esti kiadás
20.05 Vacsoracsata
- Gasztroreality
21.05 Fókusz
- Közszerológiai magazin
21.40 Barátok közt (magyar sorozat)
Közben: RTL-hírek
22.20 Örök lányok (am. vígj., 2002)
Sz.: Susan Sarandon, Goldie Hawn, Geoffrey Rush, Erika Christensen
Utána: RTL-hírek
0.30 A Newton fiúk (am. akcióf., 1998)
2.50 Reflektor
- Sztármagazin

PRO TV

7.00 Pro Tv hírek, Sport
9.55 Könyvbemutató
10.00 A tizedik királyság

(amerikai-angol-német kalandf.) (ism.)
12.00 Fialat és nyugtalan (amerikai sorozat, ism.)
13.00 Pro Tv hírek, Sport, időjárásjelentés
13.45 Kétségek közt (amerikai pszichothriller, 2007)
16.00 Fialat és nyugtalan (amerikai sor.)
17.00 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés
17.45 Happy Hour - szórakoztató műsor
19.00 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés
20.30 A sivatag átka (amerikai kalandfilm, 2007)
22.30 Pro Tv hírek, sport
23.00 Terminátor - Sarah Connor króniká (amerikai sorozat)
0.00 A sivatag átka (amerikai kalandfilm, 2007) (ism.)
2.00 Pro Tv hírek (ism.)

ACASĂ

9.45 A kötelék (sorozat)
11.15 Predesztináltak
12.30 Mindörökké együtt
14.00 Ana két arca (sorozat)
15.15 Otthoni receptek
15.30 Elrabolt sor-sok (sorozat)
16.30 A kötelék (sorozat)
17.30 Igaz történetek
18.30 Mindörökké együtt (sorozat)
19.30 Szívek iskolája (sorozat)
20.30 Predesztináltak (sorozat)
21.30 Analia másik arca (sor.)
22.30 Éjszakai történetek
23.30 India (sorozat)

RTL KLUB

6.30 Top Shop
7.00 Reggeli
- Ébresztőshow
11.05 Top Shop
13.00 RTL Klub Híradó
- Déli kiadás
13.10 06-91-33-55-33 Hívjon! Játsszon! Nyerjen!
14.30 Fél kettő
Magazin a legjobb történetekkel
15.30 A kis herceg
- (am. családi film, 1995)
17.25 Rubi - Az albívölő szörnyceteg (mexikói tévéfilm sor.)
18.25 Mónika
- A kibeszélőshow (show-műsor)
19.30 RTL Klub Híradó
- Esti kiadás
20.05 Vacsoracsata
- Gasztroreality
21.05 Fókusz
- Közszerológiai magazin
21.40 Barátok közt (magyar sorozat)
Közben: RTL-hírek
22.20 Örök lányok (am. vígj., 2002)
Sz.: Susan Sarandon, Goldie Hawn, Geoffrey Rush, Erika Christensen
Utána: RTL-hírek
0.30 A Newton fiúk (am. akcióf., 1998)
2.50 Reflektor
- Sztármagazin

ANTENA 1

6.00 Híradó, Sport, időjárás
8.00 Jó reggelt Razvannal és Danival
10.00 Sajtószemle Mircea Badea-val
11.00 Egy rém rendes család (amerikai sorozat)
12.00 Miami Vice (amerikai sorozat)
13.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés
14.00 Jégbefagyott ember (amerikai sci-fi, 1984)
16.00 Híradó, Sport, Időjárásjelentés
17.00 Közvetlen hozzáférés
Mădalin Ionescu-val
19.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés
Alina Petrescu-val
20.30 Kikezdesz a szó-kékkel?
- szórakoztató műsor
22.00 Csillagháló
- szórakoztató műsor
23.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés (ism.)
23.45 Dan Capatos szórakoztató műsora
1.00 Poker After Dark (ism.)
2.00 Office (amerikai sorozat)
2.45 Miami Vice (amerikai sorozat) (ism.)

FILM+

8.10 SARS - A borzalom városa (kanadai film)
10.00 Televíziós vásárlás
13.05 A Midsomer gyilkosságok (sorozat)
15.00 Meztelen mennyország (amerikai kalandfilm)
16.55 Fuss az életedért! (amerikai-kanadai filmdráma)
18.35 Tűzkigyó (kan.-am. horror)
20.15 Kötelék nélkül (amerikai akciófilm)
22.10 Beszütve (amerikai-német vígjáték)
23.45 A hetedik mennyország (amerikai-angol-kan. akcióf.)

TV2

7.00 Két Testőr
7.25 Tények Reggel
8.00 Mokka
10.00 Stahl konyhája
10.10 Babapercek
10.20 Telekvíz
11.30 Teleshop
12.40 Topmodell a barátnőm (francia vígj., 2006)
14.15 Kvízio
- Telefonos játék
15.45 Lassie (am.-kanadai filmsor.)
16.20 Capri - Az álmok szigete (olasz sor.)
17.30 Bűbájos boszorkák (amerikai filmsor.)
18.35 Joshi Bharat (talk show)
19.30 Tények Hírműsor
20.05 Monk - Flúgos nyomozó (am. krimisor.)
21.10 Aktív
21.45 Jóban Rosszban (magyar sor.)
22.25 Doktor House (am. sor.)
23.25 Mercy angyalai (am. sor.)
0.25 Szellemekkel suttó-gó (amerikai sor.)
1.25 Tények Este
1.55 EZO.TV
2.40 A Sör Szövetsége (amerikai vígjáték, 2006)
4.05 Két Testőr Életmód-magazin (ism.)

PRIMA TV

7.00 Kandikamera
7.30 Született feleségek (amerikai vígj. sor.)
8.20 Sport Florentinával
- sportműsor
8.30 Teleshopping
9.00 A szakértők
- talk show (ism.)
10.00 Senki sem tökéletes (román vígjáték sorozat)
10.30 Autóverseny
11.30 A szép balerina
12.30 Teleshopping
13.00 Kandikamera
13.30 Teleshopping
14.00 Született feleségek (amerikai sorozat)
15.00 Halalos szívverés (kanadai-amerikai akciófilm, 2002)
17.00 A szakértők
- talk show
18.00 Hírek
19.00 Sport
19.30 A cseresznye a tortán
20.30 Reprisal (ausztrál filmdráma, 1997)
22.15 Lököttek (vígjátéksor.)
23.15 CSI (amerikai sorozat)
0.00 Vesztély a mélyben (amerikai katasztrófa film, 2001)
2.00 Hírek (ism.)
3.00 Lököttek (ism.)

KANAL D

8.00 Adio, de szeretlek (sorozat)
10.00 Menyet anyának
12.30 Hírek
13.15 Orovosok
14.45 Árulás a családban
16.30 Légy az enyém (reality show)
18.45 A nap híre
19.00 Hírek
19.45 Menyet anyának
20.30 Vendéglő nálunk otthon
21.30 1001 éjszaka (török sor.)
23.00 Vírus a 66-os járaton (amerikai katasztrófa film, 1996)
1.30 Vendéglő nálunk otthon (ismétlés)

HÍR TV

7.00 Paletta (ism.)
7.30 Lapzártá (ism.)
Vitaműsor újságírókkal
8.00 Híradó
Friss napi információk
9.05 Rájátszás (ism.)
10.05 Sziluett (ism.)
11.05 Panaszkönyv (ism.)
11.30 Riasztás (ism.)
12.05 Vonalban (ism.)
Interaktív politikai show-műsor
13.00 Déli híradó
13.30 Hungarorama
14.05 Lapzártá (ism.)
14.30 Paletta (ism.)
15.05 Különkiadás (ism.)
17.05 Ősök tere
17.30 Paletta
18.00 Híradó
- Friss napi információk
18.30 Iskolapéláda
19.05 Vonalban
Interaktív politikai show-műsor
20.00 Híradó
Friss napi információk
21.05 Rájátszás
22.00 Híradó 21
22.35 Lapzártá
Vitaműsor újságírókkal
23.05 Negyedik (ism.)
23.30 BBC Click
A BBC informatikai magazinja
0.05 BBC World Híradó
0.30 Iskolapéláda (ism.)

DISCOVERY

7.00 Motorkerékpár-építő VB
Trevelen és Scott Long
8.00 Újjáépítők
9.00 Hogyan csinálják?
Airbus/Motorfűrész
9.30 Hogyan működik?
10.00 Piszkos munkák
11.00 Amcsi motorok
12.00 Trükkös tesők
- Ripsaw forradalom
13.00 Túlélés törvényei
- A Yukon-folyó
14.00 Ötödik sebesség
14.30 Végzetes másodpercek
15.30 Hogyan készült?
17.00 Állítólag...
18.00 Végzetes másodpercek
19.00 Amerika legőrültebb versenyei
20.00 Túlélés törvényei
21.00 Hogyan készült?
22.00 Végzetes másodpercek
22.30 A túlélés törvényei
23.30 Halálos fogás
- Végső elszámolás
0.30 Éljük túl a katasztrófát
1.30 Töréspont
- Termosztát
2.30 Végzetes másodpercek
3.00 A túlélés törvényei
4.00 Amerika legőrültebb versenyei

HALLMARK

10.00 Kisvárosi gyilkosságok (krimisorozat)
12.00 Amy-nek ítélve (amerikai sorozat)
13.00 Őrangyal (amerikai sorozat)
14.00 Nash Bridges (amerikai sorozat)
15.00 Kisvárosi gyilkosságok (angol sorozat)
17.00 A háborús özvegy (angol-kanadai romantikus dráma)
19.00 Amy-nek ítélve (amerikai sorozat)
20.00 Nash Bridges (am. sor.)
21.00 Őrangyal (am. sor.)
22.00 A férjem védelmében (am. sor.)

Június 22., kedd
Az év 26. hete és 173. napja, hátravan 192 nap

Ma **Paulina** nevű olvasóinkat köszöntjük. A Paulina női név latin eredetű, a Paula több nyelvben ismeretes továbbképzése. Holnap **Zoltán** napja van.

- **Évfordulók**
- 1633-ban Galileo Galilei az inkvizíció kényszerítésére visszavonta nézeteit arról, hogy a Föld kering a Nap körül.
 - 1992-ben Dél-Erdélyben, a Hunyad megyei Vaskapu-hágóban románok munkagéppel ledöntötték Hunyadi János 1442. szeptember 6-án kivívt győzelmének utolsó, 1896-ban állított emlékművét.
- **Vicc**
- Megy haza hullafáradtan az egyetemista. Kérdi az anyja:

– Kisfiam, levágtam két tyúkot, mit főztek belőle?
– Pálinkát, édesanyám!

► **Recept**
Fokhagymakrémlés egyszerűen
Hozzávalók: 1 közepes vöröshagyma, 2 evőkanál vaj, 12 gerezd fokhagyma, 2 evőkanál liszt, 3/4 l húsleves, 2,5 dl tejszín, só, frissen őrölt bors, frissen reszelt szerecsendió, 1 evőkanál citromlé.
Elkészítése: Az apróra vágott vöröshagymát a vajon üvegesre sütjük, hozzáadjuk az összedarabolt fokhagymát, rövid ideig együtt pároljuk. A lisztet belekeverjük, lepirítjuk. A húslevest és a tejszínt hozzáadjuk, lefedve közepes tűzön 20 percig főzzük (vigyázat könnyen kifut). A kész levest simára turmixoljuk, a fűszerekkel ízesítjük. Sajtos pirítóssal tálaljuk.

Gondolatjel *Visky István rovata*

Unalmas az az ember, aki ha veled van elveszi ugyan a magányodat, de nem ad társaságot. Sokszor érezzük unalmasnak a körülöttünk levő embereket, de ez nem feltétlenül az ő hibájuk. Ha valakivel együtt vagyunk, az még nem jelenti azt, hogy társaságunk is van. A jó társasághoz ugyanis nem elég csak együtt lenni, együtt is

kell érezni és gondolkodni. A közös hullám az, ami két embert összeköt, legyen az a legegyszerűbb társalgás vagy akár a szerelem. Sok ember csak érdekből van egy társaságban mással, és mivel az érdeken kívül más összekötő erő közöttük nincs, ezért unják egymás társaságát, ám ezt nem vallják be. A büszke és hiú emberek gyakran unatkoznak.

Horoszkóp

- KOS (III. 21.–IV. 20.)**
A bolygók rendkívül kedvezően befolyásolják életét. Elemében érzi magát. Ne változtasson mostani élethelyzetén.
- BIKA (IV. 21.–V. 20.)**
Szerencsés helyzetbe kerül. Új ismeretségek, barátságok nagy perspektívát ígérnek. Utazásai kellemes meglepetéseket hozhatnak, de azért nem árt az óvatosság.
- IKREK (V. 21.–VI. 21.)**
A szerelemben kellemes meglepetések várnak Önre, ha akar, és tud élni az alkalommal. Merjen hinni az ábrándokban és az illúziókban.
- RÁK (VI. 22.–VII. 22.)**
Örül, amikor a gyerekek a bizalmukba avatják. Rájön, hogy Önnek legalább olyan fontos a gyerekek társasága, mint a gyerekeknek az Öné. A vakációra sok közös programot szervez.
- OROSZLÁN (VII. 23.–VIII. 23.)**
Egy érzelmileg túlfűtött pillanatában meggondolatlanul adhat kölcsönt valakinek, amit nehéz lesz majd behajtania. Amikor szembeesül a valós helyzettel, nagyon elbizonytalanodik.
- SZŰZ (VIII. 24.–IX. 23.)**
Ami korábban rabul ejtette, az lassan érdektelenné válik. Lépjen tovább, és figyelmét irányítsa inkább a ma gyönyöreire.

- MÉRLEG (IX. 24.–X. 22.)**
Ha nem tud gondoskodni a testéről, akkor a teste sem tud gondoskodni Önről. Egy diétahóbort szerinti diéta csökkenő vitalitáshoz vezethet, és végső soron megint súlygyarapodáshoz.
- SKORPIÓ (X. 23.–XI. 22.)**
A házasságon gondolkodik és azon, van-e szükség ez ügyben „papírokra”. Van-e értéktrendje, amelyek visszaemlékeztetnek más napokra, nevezetesen, amikor az Ön szülei egybekeltek?
- NYILAS (XI. 23.–XII. 21.)**
Ne ragaszkodjon görcsösen egy elképzeléshez, ha jól látszik, hogy nem boldogul vele. Tegye félre, pár nap múlva rájöhet a megoldásra.
- BAK (XII. 22.–I. 20.)**
Ezekben a napokban fokozottan vigyáznia kell az egészségére. Nem árt, ha a közlekedésben is óvatosabb lesz a szokottnál.
- VÍZÖNTŐ (I. 21.–II. 19.)**
Nagyon kellemes időszak vár Önre. Arra vigyázzon, hogy a szerelmi sikerei ne tegyék elbizakodottá, mert az csalódást okozhat.
- ALAK (II. 20.–III. 20.)**
A bolygókapcsolatok nagyra törő terveket ébresztenek Önben, amelyek elérhetetlenek. Ezért jobban teszi, ha a realitások talaján marad, és apró lépésekkel halad előre.

Ma

A következő napok időjárása

Szerda	23°C	Több-kevesebb napsütésre számíthatunk, elszórtan lehet eső, zápor, zivatar.
Csütörtök	23°C	Néhány órás napsütés mellett lesznek felhősebb időszakok, néhol zápor, zivatar is lehet.

Készült: **Magyarországon az Országos Meteorológiai Szolgálatnál**

	Jelleg	Délutáni hőmérséklet	Holnap hajnali hőmérséklet
Arad	változékony idő zivatarokkal	22°C	16°C
Brassó	változékony idő zivatarokkal	19°C	14°C
Bukarest	változékony idő zivatarokkal	22°C	17°C
Csikszereda	változékony idő zivatarokkal	20°C	14°C
Kolozsvár	változékony idő zivatarokkal	21°C	14°C
Marosvásárhely	borongós, esős idő	24°C	15°C
Nagyvárád	változékony idő zivatarokkal	23°C	15°C
Szatmárnémeti	esőre, záporokra számíthatunk	24°C	16°C
Temesvár	változékony idő zivatarokkal	22°C	16°C

Gyakran lesz erősen felhős, vagy borult az ég, ha időnként csökken is a felhőzet. Sokfelé valószínű eső, zápor, zivatar. Helyenként felhőszakadás, jégeső is lehet és viharos szél- lökésekre is számítani kell.

Kedves szomszéd

Horváth István

***	BERILLIUM VEGYJELE	AZ IDÉNTŐL JÁR SULIBA	PINTYFÉLE MADÁR	ÉJJELE ZENE	***	ÜRES KÁD!	INFORMÁCIÓ (RÖV.)	FEGYVERES ERŐ	ILYEN TESTVÉR IS VANI
TÁRGYNAK TULAJDONÍTOTT ÉRTÉK					DÉLIGYÜMÖLCS KEVERÉK				
MEGKA-PARINT							EGYSZERŰ GÉP		
***	HAVON SIKLIK					ERRE A HELYRE	...KORÁN; NEM KÉSVE		
	GÖDÖR KAPARÁSA					NYAFOGÓS (TÁJ.)			
RENDFOKOZAT NÉLKÜLI ZSARU									
ORVOSI CSONT			ELÉGTELEN JEGY						HOMOKOS PART
			ÁZSIAI SÓSTÓ						
A TÁRGY RAGJA		FOLT BŐRÖN	FÖLDMŰVELŐ ESZKÖZ						
... HAJRÁ!; SPORTOLÓK BIZTATÁSA					BECÉZETT FERENC				
					KÓTÓSZÓ				
A FÖLDBŐL KIEMELT ANYAG							INDUL AZ EDZÉSI		
							JOULE		
COSTA DEL ...; SPANYÓL ÜDÜLŐHELY				TOMPÁN FAJÓ					

új magyar szó

Szerkesztőség és kiadó:

013 701 Bukarest, P-ja Presei Libere nr. 1, corp B, etaj III, cam. 342-353 Telefon: 031/405-4088, Fax: 021/317-8847, E-mail: office@maszol.ro

Mb. felelős szerkesztő:
Salamon Márton László

Vezető szerkesztő:
Cseke Péter Tamás

Vezető publicista:
Ágoston Hugó

Főmunkatársak:
Bíró Béla, Gyulay Zoltán, Székedi Ferenc, Szűcs László

Szerkesztők:
Moldován Árpád Zsolt (*Aktuális*), **Bogdán Tibor** (*Hátér*), **Darvas Beáta** (*Kultúra*), **Szakács Zsuzsanna** (*Gazdaság*), **Turós-Jakab László**, **Vásárhelyi-Nyemec Réka** (*Sport*), **Farkas István** (*Média*), **Orosz Anna** (*Életmód*), **Szonda Szabolcs** (*Színkép*)

Olvasószerkesztők:
Osváth Annamária, Szász Pólika

Tudósítók:
Antal Erika – 0788-760573 (*Marosvásárhely*), **Sipos M. Zoltán** – 0728-780582, **Baló Levente** – 0748-784679 (*Kolozsvár*), **Totka László** – 0788-715848 (*Nagyvárád*), **Horváth István** – 0788-822442 (*Csikszereda*), **Kovács Zsolt** – 0788-715766 (*Sepsiszentgyörgy*), **Mayla Júlia** – 0745-682401 (*Beszterce*), **Fleischer Hilda** – 0788-715712 (*Bukarest*), **Sike Lajos** – 0788-715687 (*Szatmárnémeti*), **Tamás András** – 0744-781709 (*Nagyenyed*)

Képszerkesztő:
Tofán Levente

Gráfikus:
Horváth István

Tördelőszerkesztők:
Lőrincz Imola, **Mihăiteanu Albert**, **Szabó Ildikó Erzsébet**

Kiadja a Scripta Kiadó Rt.

Gazdasági igazgató:
Chirode Linda

Terjesztési menedzser:
Béres Attila – 0788-318353

Területi megbízottak:
Baricz István – 0788-488739, **Erdős Lajos** – 0741-424094 (*Gyergyó*), **Tósa András** – 0788-715481 (*Kolozs, Szilágy*)

Jogtanácsos:
Czédly József

Hirdetési ajánlat a honlapon és a szerkesztőségben. Elfizethető a Róman Postánál (katalógusszám: 19302), a Rodipet-kirendeltségeknél, pénztárvánnyal (mandat postal) közvetlenül a szerkesztőségnek és előfizetés-szervezőinknél. Forgalmazza a Rodipet és magánterjesztők.

Előfizetési díjak:

1 hónapra	15 lej,
3 hónapra	38 lej,
6 hónapra	75 lej,
12 hónapra	148 lej

Nyomda: Garamond (Kolozsvár)

ISSN 1841-5520

Az *Új Magyar Szó* bármely részének másolásával kapcsolatos minden jog fenntartva. Értesítéseket átvenni csak az *Új Magyar Szó*ra való hivatkozással lehet. A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy a beküldött leveleket rövidítve, illetve szerkesztve közölje.

A Romániai Pédányzám-auditál Hivatal (BRAT) tagja

BRAT

MÉDIAPARTNEREK

r • a • d • i • o

88 f M

Sláger Rádío

A tegnap legnagyobb slágerei, a ma legfrissebb hírei

agnus

RADIO 88.3 fm

Kolozsváron mostmár mindenütt HALLHATÓ!

FM 88 91 95 102 106 108 MHz

rtm

MAROSVÁSÁRHELYI RÁDÍÓ

98.9 FM

Paprika rádío

fülön csíp 95,1 fm

KOLOZSVÁRI RÁDÍÓ

ahol talál a szó

Luzitán gólzápor Afrikában

Labdarúgás

V. Ny. R.

„Nagy nap ez Portugália számára” – jelentette ki elégedetten Carlos Queiroz, a portugálok szövetségi kapitánya, miután csapata óriási gólkülönbséggel, 7–0-ra verte Észak-Korea legjobbjait a Dél-afrikai Köztársaságban zajló labdarúgó-világajnokság G csoportjának második fordulójában, tegnap. Az első félidőben még állták a sarat az ázsiaiak, csupán Meirelesnek sikerült bevennie Ri Mjong Guk kapuját a 29. percben, a szünet után aztán sorra lőtték a gólokat. Sabrosa (53. perc), Almeida

(56. p.), Tiago (60. p., 88. p.), Liedson (81. p.) és Cristiano Ronaldo (87. p.) volt eredményes. Utóbbi találatát bizonyára megjegyzi a futballtörténelem, hiszen némi szerencsével a hátán, majd a fején keresztül „táncoltatva” maga elé vette le a Liedsontól kapott labdát, és rúgta azt az üres kapuba. „Lőttünk hét gólt, de ez ugyanúgy három pontot ér, mintha csak egyszer, vagy kétszer találtunk volna be, ezért most már a következő meccsre koncentrálnunk” – magyarázta Queiroz, aki legközelebb azzal a brazil alakulattal néz farkasszemet, amely vasárnap este 3-1-re legyőzte a Didier Drogbával felálló elefánt-

csontparti válogatottat, s immár bebiztosította továbbjutását a csoportkörből. A G csoport állása: 1. Brazília 6 pont, 2. Portugália 4 p., 3. Elefántcsontpart 1 p., 4. Koreai NDK 0 p.

A H csoport tegnap délutáni második fordulójában egy leszyanus gól miatt kapott ki a korábban spanyol-verő svájci válogatott. Az ismét védekező felfogásban futballozó európaiak a 31. perctől emberhátrányba kényszerültek, majd a térfélcserét követően Ottmar Hitzfeld találat a (75. perc) hozta meg az eddig százszázalékos dél-amerikai sikerét. A csoportban jelenleg második helyen álló svájciak viszont rekordot ír-

tak a tornák történetében, mivel összesen 559 percen át nem kaptak gólt. A kvartett tegnapi másik mérkőzése, a Spanyolország–Honduras-találkozó lapzártánk után kezdődött.

Mától a továbbjutás szempontjából mindent eldöntő harmadik fordulót rendezik, és több válogatott is élet-

halál harcot fog vívni. Ma 17 órától az A csoportban Mexikó–Uruguay és Franciaország–Dél-afrikai Köztársaság lesz párosítva, majd 21.30 órától a B csoport utolsó két összecsapása, a Nigéria–Koreai Köztársaság- és a Görögország–Argentína-csata szerepel a programban. ◀

Ronaldo és Tiago megszórta a koreai kaput

Fotó: Agerpres

Szakmai szemmel – Dan Dobai

„Sajnos a világajnokság egy second hand torna lett” – mondta lapunknak csalódottan Dan Dobai, a Nagyvárad Biha FC labdarúgócsapatának vezetőedzője. Szerinte egy megterhelő szezon után nem lehet százszázalékos teljesítménnyel futballozni, csökkent a szelekció, ráadásul egy sztárfutballista sokkal többet keres a klubcsapatánál, mint amennyit a vb-szereplésért kap, ezért nem szívesen kockáztat meg egy esetleges sérülést.

„Lassan már inkább teher számukra” – véli a szakember. Úgy gondolja, az teljesen természetes, hogy a portugálok legyőznek egy, a futballban „harmadik világbéli” alakulatot, ugyanakkor a túlterheltség miatt nem meglepő, ha a nagy csapatok megbotlanak. „A chilei–svájci meccs szerintem gyenge volt, de az egész vb színvonala alacsony” – jelentette ki Dobai, aki úgy érzi, a mostani visszaesést jelent a korábbi tornákhoz képest.

Maradt a másodosztály

Atlétika

ÚMSZ

▶ Nem sikerült feljutniuk a Superligába a romániai atlétáknak a Budapesten rendezett csapat-Európa-bajnokságon. A másodosztálynak megfelelő Liga I-es viadalon a negyedik helyen végeztek a trikolórok, miután a 21 férfi és 17 női sportoló összesen 287,5 pontot gyűjtött, elmaradva a győztes csehektől, a második svédektől és a harmadik helyen záró portugáloktól. Noha az élvonalba nem sikerült feljutniuk, a célkitűzésüket így is teljesítették, hiszen a sportági szövetség a 3–6. hely valamelyikére várta őket.

A csapatból, mint ismert, Nicoleta Grasu volt az egyik legjobb, neki sikerült aranyérmet szereznie diszkoszvetésben, míg Adrian Ghinea a 3000 méteres aka-

dályfutás végén állhatott fel a dobogó legfelső fokára. Mellettük még az ezüstérmes Mirela Lavric (800 m), Angela Moroşanu (400 m gát), Roxana Bărcă (5000 m) és a 4x400 méteres női váltó, valamint a bronzérmes Bianca Razor (400 m), Andreea Ogrăzeanu (100 m), Roxana Bărcă (3000 m) és Alina Militaru (távolugrás) szerzett pontokat a válogatottnak.

A házigazda Magyarország legjobbjai várakozáson felül teljesítettek, s közvetlenül a romániaiak mögött végeztek az ötödik helyen.

A Superligába a legjobb három válogatott jutott fel, míg az élvonalból Görögország, Norvégia és Finnország esett ki. A legjobbak számára az idén a norvégiai Bergenben rendezték a kontinensviadalt, ahol az oroszok megvédték a címüket a britek és a németek előtt. ◀

Federer megszenvedett

Tenisz

Híresszefoglaló

▶ A címvédő és hatszoros bajnok Roger Federer csak öt játszmában tudta legyőzni kolumbiai ellenfelét a wimbledon nyílt teniszbajnokság első fordulójában. Az első helyen kiemelt svájci elbukta tegnap az első két szettet, majd utána nagy csatá-

ban egyenlített, ám az utolsó játszmát könnyedén hozta Falla ellen. A világranglista második helyén álló klasszis végül 5-7, 4-6, 6-4, 7-6 (7-1), 6-0-ra nyert a legjobb 64 közé jutásért. A meglepetések amúgy a férfiaknál és a nőknél is elkerülték a nyitónapot, a kiemelt győztek az első fordulóban. A romániai versenyzők tegnapi lapzártánkig nem léptek pályára. ◀

Várják a kaukázusi Chelsea-t

Kisorsolták a labdarúgó-Bajnokok Ligája és az Európa Liga-selejtező első két selejtezőfordulójának párosítását tegnap. Míg a romániai csapatok közül ebben a szakaszban még csak a Dinamo volt érdekelt, addig a magyarországiak közül mind a négyen megismerték ellenfelüket.

Labdarúgás

ÚMSZ

▶ Az azerbajdzsáni Khazan Lankaran és a moldovai Olimpia Balti közötti párharc továbbjutója lesz a Dinamo ellenfele a labdarúgó-Európa Liga második selejtezőkörében – derült ki a tegnapi, nyomi sorsoláson. Ioan Andone, a bukarestiek edzője szerint „egy moldvai kiruccanás kész felüldülés

lenne”, viszont az azeriekkel nem lesz egyszerű dolguk. Pénzügyi háttérük miatt a Kaukázus Chelsea-je néven emlegetik a lankarani együttest, amelynek alig hatéves fennállása során már bajnoki címet is sikerült szereznie. Az elmúlt évek során romániai futballisták is megfordultak a Kaszpi-tenger partján fekvő város alakulatában, a Khazan játékos a volt Daniel Munteanu, Claudiu Răducanu és Illyés Róbert is.

Az EL-ben érdekelt magyarországi csapatok közül kettő már az első körben megkezdte a szereplést – a Zalaegerszeg az albán Tiránával, míg a Győr a szlovák Nitrával találkozik –, a Székesfehérvári Videoton a második fordulóban csatlakozik a sorozathoz, s a szlovén Maribor lesz az ellenfele. Az első fordulót július elsején és nyolcadikán rendezik, a másodikat július 15-én és 22-én. A Dinamót kivéve a többi romániai együttes majd csak a július végén kezdődő harmadik selejtezőkörben, valamint a rájátszásban lesz érdekelt.

Hasonló a helyzet a Bajnokok Ligájában, ahol az Urziceni csak az utolsó selejtezőkörben, míg a Kolozsvári CFR a főtáblán kezd. A Debrecennek viszont már az első kvalifikációs fordulóban pályára kell lépnie, s a tegna-

pi sorsolás azzal az észti Talinnival Levadiával hozta össze, amellyel a tavaly a harmadik fordulóban mérkőzött meg. Akkor a magyar bajnok két 1-0-s győzelemmel jutott tovább. Most, július 13-án vagy 14-én idegenben játsszák az első összecsapást. „Tavaly két szoros, jó mérkőzésen sikerült győzni, most nem tudom, mi vár ránk, mert egyelőre nincs információ, hogy mennyit változott a Levadia kerete egy év alatt – mondta az MTI-nek Herczeg András vezetőedző. – Igyekszünk majd mindenről pontosan tájékozódni, a következő napok, hetek majd ennek a jegyében is telnek. Különöskében nem örülök, de szomorú sem vagyok, egyszerűen csak tudomásul veszem, hogy kit rendelt ellenfélül a sors. Természetesen a cél a továbbjutás.” ◀

Bajnok az Elektromaros

Teke

Czibalmos Ferenc-Attila

▶ Egymás utáni, immár tízedik – ami összesítésben a huszonharmadik – bajnoki címét ünnepelhette a Marosvásárhelyi Romgaz Elektromaros női tekecsapa-

ta, miután két vállra fektette a Rapidot, a Ploiești-i Conpetet és a Brassó alakulatait a galaci döntőben. A vásárhelyi tekezők már az első nap országos rekordot döntöttek, amikor a 3599 ledöntött bábuval győzelmet arattak a bukarestiek ellen, majd a Conpet elleni fináléban meg-

döntötték az első napon elért, addig hat éven keresztül tartó csúcst, s 3683 bábút döntöttek le. „Hihetetlenül boldog vagyok, hiszen a román teke történetében még soha egy csapat sem tudta át lépni a 3500 pontos álomhárt, amit mi három nap leforgása alatt kétszer is elér-

tünk. Dicséret érdemi a lányoknak” – mondta Seres Sándor, a marosvásárhelyiek edzője. Az is rekordnak számíthat, hogy egyazon mérkőzésen két csapatárs érte el a 600 pont feletti összeget: ezúttal Duka Tilda (618) és Daniela Iordan (607) jegyzett csúcst. ◀

Vb-re jutottak a magyarok

Kézilabda

Híresszefoglaló

▶ „Igazi csapatként játszottunk, és hátrányban is képesek voltunk az utolsó lehetőségekig harcolni” – nyilatkozta elégedetten Mocsai Lajos szövetségi kapitány, miután Magyarország férfi kézilabda-válogatottja kijutott a jövő évi világajnokságra. A selejtező vesprémi visszavágóját ugyan kétgólos hátránnyal kezdték, de végül kiélezett csatában, 28-25-re legyőzték a vendég szlovénokat. Az európai selejtezők befejezte után 24-ből 21 résztvevő kiléte már biztos, a magyarok és az oroszverő románok mellett Algéria, Ausztrália, Egyiptom, Bahrein, Dánia, Németország, Franciaország (címvédőként automatikus induló), Izland, Japán, Horvátország, Norvégia, Lengyelország, Svédország (házigazdaként automatikus induló), Szerbia, Szlovákia, Spanyolország, Koreai Köztársaság, Ausztria és Tunézia szerepelhet az olimpiai kvalifikációs vb-n. A fennmaradó három helyet a máttól szombatig tartó Pánamerikai Játékok dobogósai kapják. A vb sorsolását július 9-én tartják Göteborgban. A tornát 2011. január 13. és 30. között rendezik nyolc svédországi városban. ◀

Hazai gazdaság 3

Kurkó: kulcskérdés a bizalom

A kormány legfontosabb feladata a bizalom újraalapozása lenne – az emberek és a vállalkozók irányába egyaránt –, enélkül kártyavárként omlik össze minden – mondta az *ÜzletRész*nek Kurkó János György (*képiünkön*), a Székelyföldi Vállalkozók Szövetségének elnöke. Ezt szerinte úgy lehetne megoldani, ha a politikusok olyan áldozatokat hoznának, amelyekkel a nehezebből ők is kivennék részüket.

Világgazdaság 5

Egész Európa deficitet zaboláz

Bár a közgazdászok és a pénzügyi világ döntéshozói figyelmeztettek, hogy a gazdaság ingatag talpraállása miatt nem szabad túl korán elkezdni a megszorítási intézkedéseket, a görögországi válság hatására Európa államai szinte egymással versengve hirdették meg államháztartási hiányuk „megzabolázását”. Angela Merkel német kancellár (*képiünkön*) nyolcvanmilliárdos megtakarítással enyhítene költségvetési deficitjén.

Szezonális piacok 8

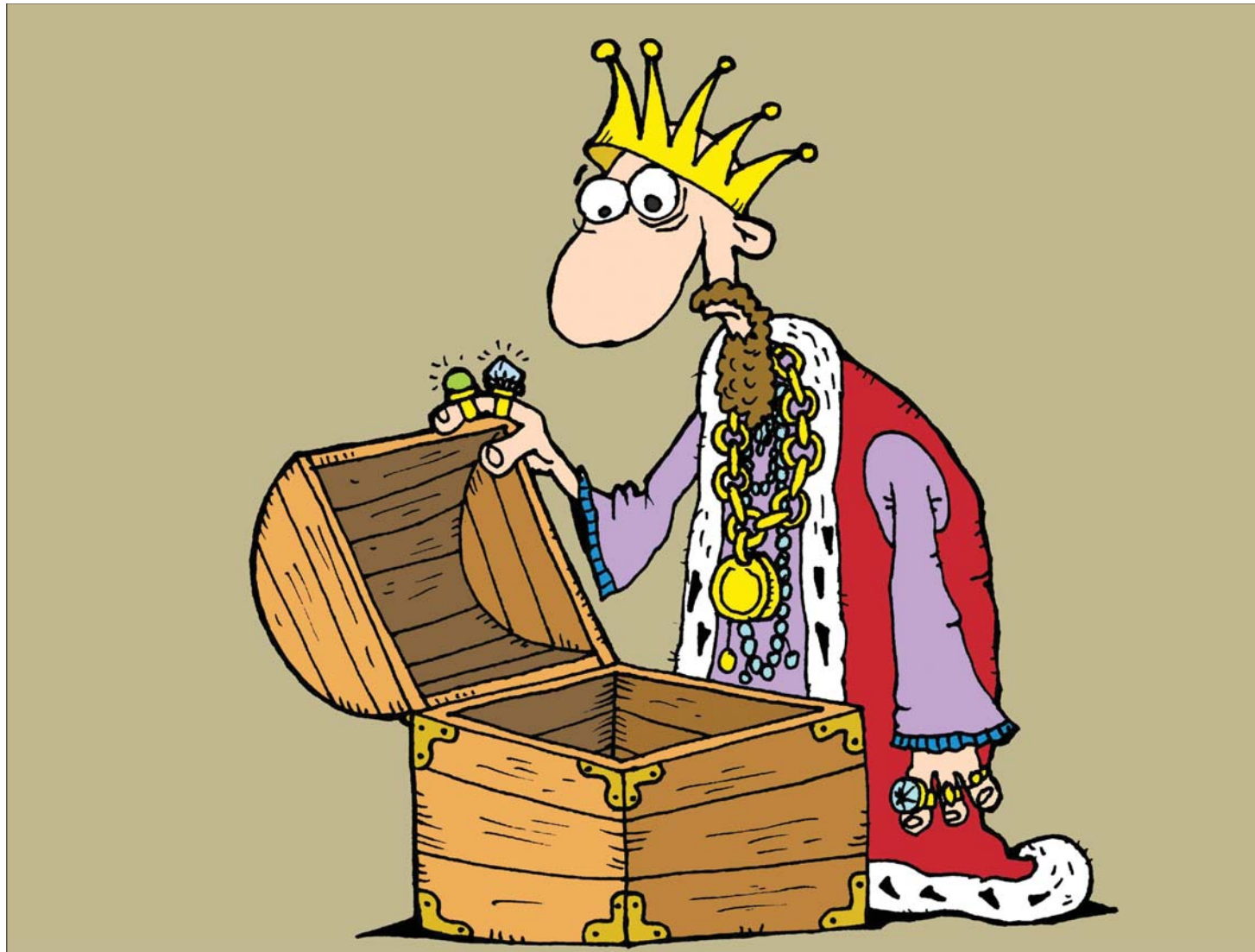
Levegőhöz jutott az üdítőpiac

Egy meleg nyár kisegítheti a bajból az ásványvíz-, fagyalt-, üdítő- és sörgyártókat. Ha egy hónapon át folyamatosan hőség lenne, az kiegyenlítené az év eleje óta elszenvedett visszaeséseket az eladásokban – állítják a termelők. Az *ÜzletRész*nek nyilatkozó borvízcégek vezetői arról számoltak be, hogy megduplázták a gyártást, illetve új munkaerőt is felvettek a hőség miatt megnövekedett igények kiszolgálására.

Üres az államkassza

A bércsökkentések átmenetileg töltik fel a költségvetést, reformokra van szükség

Horváth István karikatúrája

A piacok megnyugodtak arra, hogy a kormány túlélte az egy héttel ezelőtti bizalmatlansági indítványt, és kész végrehajtani a kiadáscsökkentést, ha az Alkotmánybíróság nem szól közbe; jelenleg a leginkább attól tartanak, hogy a központi szigor felpuhulhat. Amennyiben a Boc-kabinet nem csökkenti tovább a kiadásokat, a júliusi hónaptól érvénybe lépő bér- és nyugdíjvágások hatása kevésnek bizonyulhat, és Románia újabb hitel felvételére, illetve adóemelésre kényszerülhet. Szakértők szerint mostanra már nem a világgazdasági válság okozza a nehézségeket, hanem a felelőtlen gazdaságpolitikának „isz-sza a levét” az ország. **Írásaink a 2. (Bőségben dőzsölés volt) és 3. oldalon**

Napelemrobotok Szatmáron

Mindent a gépek végeznek, embert csak a gyártás elején, az anyag betáplálásánál és a végterméknél lehet látni a nemrég felavatott Szatmár megyei napelemgyárban. A német érdekeltségű Renovatio Solar termelési egységét tízmillió euróért építette fel a hazai tulajdonú Panatek cégcsoport. „Két okból választottuk éppen Szatmárt: több kiszemelt helyszín közül itt találtunk igazán fogadókézséget, s egyúttal olyan magasan képzett munkaerőt, amilyen szükséges” – mondta Andre Fraja, a befektető képviselője. Szatmár megyében az eddig beruházott külföldi tőke több mint ötven százaléka német eredetű. **7. oldal**

Fotó: Sike Lajos

Az új napelemgyár felhívja a helyiek figyelmét a környezetkímélő energiákra

Milyen irányba indult Budapest?

A új budapesti kormánynak már az első héten módosítania kellett a gazdaságpolitikáját – fejtette ki az *ÜzletRész*nek Bod Péter Ákos, a Corvinus Egyetem tanára, volt jegybankelnök. Szerinte a nemrég bejelentett akcióterv hatására a gazdaság pályája nem fog irányt váltani, de arra elegendő, hogy jelezze, hogyan gondolkodik a kormány. „Ezt a csomagot három nap alatt rakták össze, ez látszik is rajta” – mondta a *Menedzsment Fórum*nak László Csaba, a KPMG adópartnere, volt pénzügyminiszter. Szerinte a csomag a jövedelemadóknál reformértékű, ugyanakkor céges viszonylatban további kiskapukat nyithat meg. **4. oldal**

► Megjelent az ŰMSZ-ben

Négyszázalékos adózás?

A kormány elemezni fogja a négyszázalékos egységes adókulcs és a 25 százalékos áfa (TVA) bevezetéséről szóló elképzelést

– nyilatkozta Varujan Pambuccian képviselő, aki korábban benyújtott egy ilyen adóreformjavaslatot. „Nem lehet úgy gondolkodni, ahogy jelenleg történik az országban, hogy egyes százalékokat fel, másokat meg leviszünk” – mondta az ŰMSZ-nek Lakatos Péter (*képiünkön*), a költségvetési bizottság tagja, Pambuccian javaslatára reagálva.

Elvázrtt a büntetőkamat

A kölcsönöket határidő előtt visszafizetni akaró ügyfeleknek kedvező döntést hozott a kormány egy sürgősségi rendeletében. A jövőben nem kell úgynevezett büntetőkamatot fizetniük azoknak a hitelfelvezőknek, akik változó kamatú terméket választanak, a jelzálog fedezetű kölcsönök esetében sem.

Ahol a közszolgák az urak

Nem kevesebbet, mint 4,38 milliárd eurót emészt fel évente az adminisztrációban dolgozó 326 ezer alkalmazott bérezése. A gazdaságilag legerényebben teljesítő régiók rendelkeznek a legnagyobb számú közigazgatási alkalmazottal: míg a „módosabb” Bukarestben és Kolozs megyében 3,1 közszolga jut száz lakosra, Szilágy megyében rekordszámú, 4,05.

Szétrebbentek a befektetők

Mintegy harminc százalékkal csökkentek a romániai befektetések az első negyedében. Annak érdekében, hogy az államháztartást „ráncba szedje”, a kormánynak fogyasztáscsökkentő intézkedések helyett konkrét beruházások felé kellett volna irányítania erőforrásait – vélik a szakértők. „Gazdaságélénkítés helyett csupán egy fűnyírógép-elvet látok” – mondta egy lapunknak nyilatkozó közgazdász.

Készül az „Első kilakoltatás”

Felére esett vissza az Első ház programra benyújtott igénylések száma ahhoz a kezdeti lelkesedéshez képest, mely indulásakor, tavaly októberben övezte az intézkedést. A megcsappant érdeklődés oka szorosan összefügg a kormány megszorító intézkedéseivel: a potenciális vásárlókat a fizetések és nyugdíjak bizonytalansága készítette megtorpanásra.

Araszolás a borvízúton

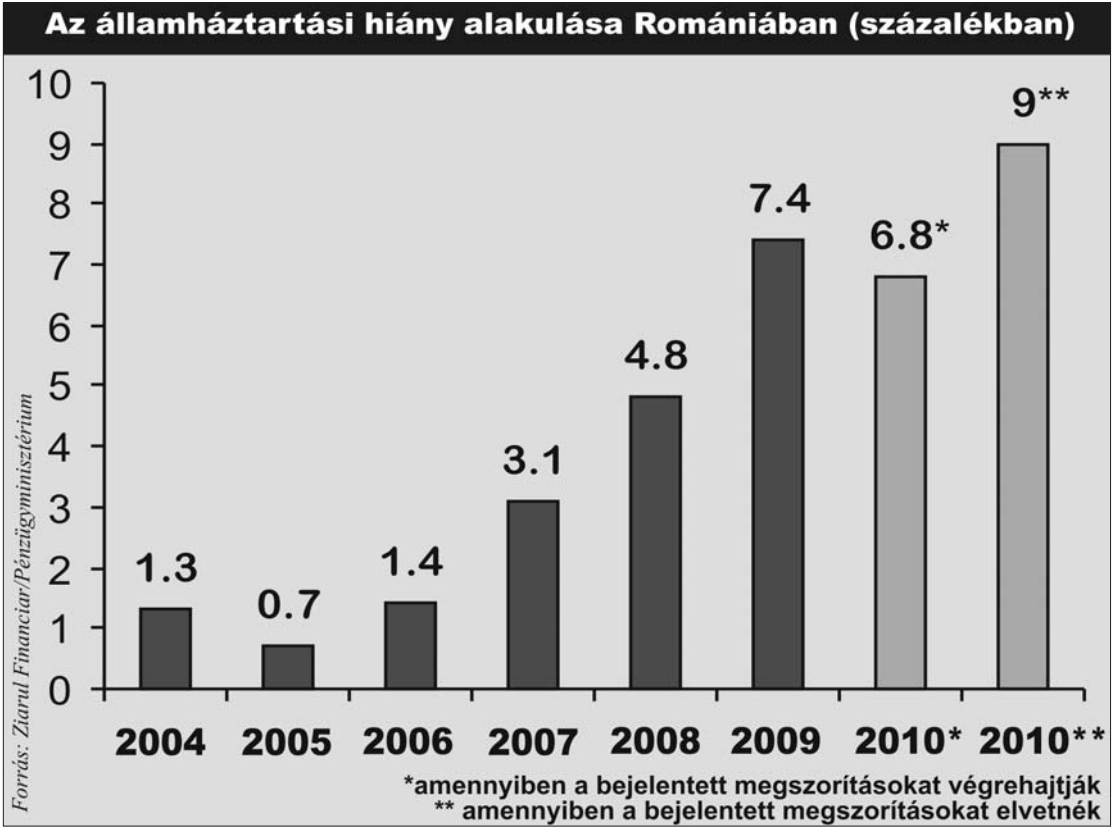
Lassan halad a székelyföldi gyógyfürdő-kultúra felélesztését célzó Borvizek útja program, számos településen még el sem kezdték a munkálatokat, s ahol meg is törtek az első kapavágások, jellemzően még igen kezdetleges állapotban van a fejlesztés, vagy hiányzik a finanszírozásból az önrész. Szeptember második felére a beruházás háromnegyedére „pontot kellene tenni” ahhoz, hogy az ötmillió euró uniós pályázati pénz lehívható legyen. A Hargita és Kovászna megyei projekt gazdái abban bíznak, hogy „lesznek olyan objektív tényezők, amelyek alapján az uniós szabályozás szerint is elfogadható a határidő módosítása”.

Bőségben dőzsölés volt

ÜzletRész

A kormány év végéig tízmilliárd lejt kíván megspórolni az állami alkalmazottak fizetéseinek 25 és a nyugdíjak 15 százalékos csökkentésével, amely lépéseket olyan intézkedések egészítenék ki, mint például az üdülőkcsékek és a banki betétek megadóztatása. A radikális lefaragások másfél év gazdaságpolitikai semmittevés után jöttek – összegezte a *Ziarul Financiar* elemzője a mostani helyzet kialakulásához vezető utat.

Románia mára – Magyarországgal együtt – a régióban a legnagyobb kölcsön „haszonélvezője”, a nemzetközi pénzüintézetektől (IMF és társai) csaknem húszmilliárd euró értékű készenléti hitelmegállapodásra kötött szerződést, a sorban Ukrajna következőzik 11,7 milliárdal. A napilap szakértője szerint a mostani problémák egyik fő oka, hogy amikor a gazdaság egész Európát irigkedtetően szárnyalt, a román kormány nem takarékoskodott, a bőszéges bevételekből nem tettek félre a szűkösebb időkre, nyakló nélkül költek, ösztönözték a lakosság eladósodását, százezreket alkalmaztak az állami szektorba, és a privatizációkból szerzett milliárdokat a politikai holdudvar fizetési keretébe lapátolták. A *Ziarul Financiar* kezdeményezésére az elmúlt napokban néhány állami intézmény már közzétette a

bérezési nyilvántartásokat, amelyből egyértelműen kitűnik, hogyan háromszorozódtak meg az utóbbi években a személyi kiadások, illetve az információk rávilágítanak a költségvetési rendszer kóros elhajlásaira is. Előfordul például, hogy egy sofőr háromszor annyit keres, mint egy rezidens orvos, illetve egy köztisztviselő fizetése sok esetben jó-

val nagyobb, mint egy miniszteré. Az *ÜzletRész*nek nyilatkozó szakemberek arra a kérdésre, hogy a jelenlegi krízis még a globális válság része-e, vagy ez már inkább az utóbbi évek téves intézkedéseinek hatása, úgy vélekedtek, hogy a kettőről együtt van szó. Az elmúlt évek választási időszakai, valamint „a rossz és meg nem hozott döntések” rá-

nyomták a bélyegüket a jelenre, de az is tény, hogy a világgazdaság sem lábalt még ki a nehézségekből, és addig Románia sem tud fellélegezni. Egyes kormánytagok egyébként épp a napokban ismerték el, hogy már 2009 elején láthatók voltak a problémák, és azt is tudták, hogy mit kellett volna tenni, de politikai okok miatt nem vállalták.

A struccpolitika nem működik

Kelemen Fehér Dénes szerint panaszkodás helyett a lehetőségeket kell keresniük a cégvezetőknek

A piacok egyre szűkebbek, a verseny egyre erősebb, most a nagy változások idejét éljük – erről beszélt az ŰMSZ-nek Kelemen Fehér Dénes, az Udvarhelyszéki Kis- és Középvállalkozók Szövetségének elnöke. Szerinte a válságban való túléléshez szemléletváltásra van szükség, az önfenntartást előnyben kell részesíteni.

Baloga-Tamás Erika

► Mennyire viselte meg a bizonytalan gazdasági környezet a kisebb vállalkozókat?

– Ez elsősorban attól függ, hogy milyen profilú a vállalkozás. A legrosszabbul azok jártak, akik egy speciális területre koncentráltak és jelenleg nincs piacuk; elfogadhatóbb helyzetben vannak azok, akik olyan termékeket gyártanak vagy szolgáltatást nyújtanak, amelyekre minden nap szükség van, például az élelmiszergyártók vagy -forgalmazók. Nincs olyan cég, amely ne érezné a válságot, ha a vásárlókedv és -képesség csökken.

► Milyen ágazatokat képviselő cégek vannak most a jobb, illetve kevésbé szerencsés helyzetben?

– Én úgy gondolom, hogy az emberek a legnagyobb válságban is három dologra költenek: élelmézésre, gyógyszerekre és szórakozásra. Tehát azok a cégek, amelyek ezekben az ágazatokban működnek, aránylag még jó pozícióban vannak. Jelenleg az építkezés van a legrosszabb helyzetben, annak ellenére, hogy nemrég még az egyik legsikeresebb ágazat volt.

A szerző felvétele

► Vállalkozói szervezet vezetőjeként naponta találkozik panaszkodó üzletemberekkel?

– Én azt mondom, hogy panaszkodással nem érünk el semmit, inkább lehetőségeket kell keresni a túlélésre. El kell gondolkodni azon, hogyan tudjuk fenntartani vállalkozásunkat, de adott esetben azt is mérlegelni kell, hogy egyáltalán érdemes-e. Aki azonban lépni akar, annak vannak lehetőségei, hisz alapíthat például egy új profilú vállalkozást, vagy átképezheti a már meglévőt. Arról azonban nem szabad megfeledkezni, hogy most a nagy változások idejét éljük, tehát alaposan el kell gondolkodni azon, hogy milyen irányt válasz-

tunk. Sajnos a piac egyre szűkebb, a verseny pedig egyre erősebb, minden vállalkozónak fel kell készülnie, és nem szabad homokba dugnia a fejét. A legfontosabb cél most egy vállalkozónak az kell legyen, hogy az alkalmazottak számát – ha lehet – ne csökkentse, hisz akkor belekerül egy olyan spirálba, amely még nagyobb válsághoz vezet.

► Mit hiányolnak a kormány intézkedéseiből?

– A szegény ember a válságos időben nem vágja le az egyetlen fejőstehenét, mert a hús hamar elfogy, és később tej sem lesz – ha értik, mire gondolok. A kor-

mánynak azon kellene dolgoznia, hogy segítse a vállalkozásokat, mert ha a cégek száma csökken, kevesebb adó folyik be a központi kasszába, melynek következtében nő a munkanélküliek száma és az állam kiadásai. Én megértem, hogy ebben a helyzetben a kormány szűkre kell húzza a nadrágszíját, ám kevésbé lenne nehéz a kivitelezés, ha ezt a közvéleménnyel el tudná fogadtatni. Itt a legnagyobb probléma az, hogy a pártok szintjén is csak elvtelen vita folyik, amely nem vezet sehova.

► Ön szerint mit lehetne most tenni a túlélés érdekében?

– A túléléshez szemléletváltásra van szükség, az önfenntartást előnyben kell részesíteni, ebben a témában egyébként egy konferenciát szervezünk ősszel. Székely emberként mondom, hogy a régi székely gazdaságokban is mindenki tudta, hogy hol a helye, a válságos időszakban mit kell tenni, és rá tudott készülni, így túléltek háborút és mindent, ami jött. A cégnél is van még tartalék, de emellett nagyon fontos szerepet játszik a tudás. Hisz ma már a vásárló nemcsak az árat veszi figyelembe, hanem azt is, hogy mit kap ezért, és megnézi azt, amit a dobozon ír. Én itt látom a titok nyitját, mert abban a címkében mindig tudás kell legyen. Remélem, hogy ezek után Székelyföldön minél több tudásra alapozó vállalkozás fog fennmaradni.

Üres az államkassza

A bércsökkenések átmenetileg töltik fel a költségvetést, reformokra van szükség

Totka László

„Az állami szektor reformja megnöveli a munkanélküliséget az év második felében. Mindez a kereslet további csökkenéséhez vezet, amely még jobban megnehezíti a kis- és középvállalatok helyzetét” – mondta az *ÜzletRész* érdeklődésére Szécsi Kálmán, a Romániai Magyar Közgazdász Társaság elnöke arra a kérdésre, hogy miután a kormány a múlt heti bizalmatlansági indítvány után talpon maradt és végrehajtja a kiadáscsökkentő intézkedéseket, mi jelent leginkább veszélyt a gazdaság stabilizálására. „A jelenlegi kiszámíthatatlanság fennmaradása – amely rontja Románia vonzerejét a befektetők szemében – az egyik legnagyobb kockázat” – tette hozzá.

Átmeneti megoldás

„Amennyiben a megszorítási csomagot nem követi a költségvetési intézmények szintjén egy megfelelő kiadáscsökkentési és átszervezési terv, akkor csak a problémák kezelésének elhalasztásáról beszélhetünk” – ebben látja a nehézségeket a lapunk által megkeresett Králik Lóránd, az Országos Tőkepiaci Felügyelet biztosa. Szerinte a 25 százalékos bér-, 15 százalékos nyugdíjcsökkentés, illetve a többi kiegészítő intézkedés hatása a költségvetésre csak rövidtávon lehet kedvező, ugyanis a későbbiekben érzékelhető lesz a fogyasztás visszafogása, ami a gazdasági növekedésre kedvezőtlenül hathat. „A bizalmatlansági indítvány megbukása a tőkepiacra megnyugtatólag hatott, ugyanis egy esetleges kormányválság bizonytalanságot eredményezett volna, arról nem is beszélve, hogy a költségvetési deficit lefaragására vonatkozó azonnali lépések hiánya beláthatatlan következményekkel járna” – tette hozzá.

A megszorító csomag helyett a diplomaták fizetéseinek a 90 százalékos megadóztatását javasolják a szakszervezetek
Veszélyben az Áfa

Pozitív üzenet a befektetők számára, hogy a bizalmatlansági indítvány elbukott Mihai Andrei Codoban elemző szerint is, aki kérdésünkre elmondta: továbbra is a bruttó nemzeti termék (GDP) zsugorodása okoz fejfájást az országban. Első negyedévben 2,6 százalékkal csökkent a GDP, s éves szinten mínusz fél, illetve mínusz egy százalék körüli mutatókat jósolnak az előrejelzések, ami alacsony szinten tartja az állami kassza bevételeit, fékezi az új munkahelyek teremtését és a beáramló befektetéseket. „A Nemzetközi Valutaalaptól (IMF) és más pénzügyi szervezetektől kapott kölcsön abban az esetben bizonyulhat kevésnek, ha a kormány nem csökkenti a nyugdíjakra és bérekre fordított kiadásait” – mutatott rá Codoban. Az elemző szerint az is elképzelhető, hogy a vágások mértéke elégtelennek bizonyul és

a politikusok adóemeléshez folyamodnak, ami főleg a forgalmi adót (Áfa) érintheti, ugyanis a teljes állami bevételeken belül ennek az adófajtának van a legnagyobb súlya (21 százalék).

Alternatív megoldások?

A bejelentett csomag helyett a szakszervezetek például az államelnök kereseténél magasabb diplomatafizetések 90 százalékos megadóztatását javasolják – derül ki abból a dokumentumból, amelyet az *ÜzletRész*nek eljuttatott Bong Vilmos, az Alfa Kartell háromszéki elnöke. Figyelemreméltó elképzelésük továbbá a pénzmosás elleni hatékonyabb fellépés sürgetése: szerintük az adóhivatknak tartozók listáján olyan nevek szerepelnek, mint például Adriean Videanu gazdasági- és Elena Udrea fejlesztési tárcavezető, akik több mint hétmillió, illetve 415 ezer lejt nem fizettek be a

közösbe. „Ezek a személyek az elmúlt időszakban 3,7 milliárd euróval károsították meg az országot, miközben jelenleg 500 milliót próbál összeszedni a kormány”.

A lapunk által megszólaltatott szakemberek szerint nem létezik harmadik út, a kormánynak az adóemelés vagy a jövedelmek megkurtítása között kellett választani. Illetve lehetett volna az IMF helyett más pénzügyi intézményhez fordulni, amelyek nem szabnak meg olyan szigorú kritériumokat, mint a Valutaalap, de figyelembe véve Románia helyzetét, nem valószínű, hogy adtak volna hitelt Bukarestnek. A végső szó a megszorító lépések módjáról most már az Alkotmánybíróságé, amelynek hamarosan határoznia kell arról, hogy a kormány által felelősségvállalással meghozott döntések törvényellenesek-e. Ha igen, jöhetnek az alternatív megoldások.

Kurkó: kulcskérdés a bizalom

T. L.

„Öröndetes, hogy nem emeltek áfát és adókat. Tény azonban, hogy a fizetések és a nyugdíjak csökkentése közvetett módon érinti a vállalkozókat is, mert annál kevesebb pénzt költenek el az

emberek” – mondta az *ÜzletRész*nek Kurkó János György nagyvállalkozó, a Székelyföldi Vállalkozók Szövetségének (SZVSZ) elnöke. Szerinte jelenleg a bizalom hiánya jelenti a legnagyobb problémát, ugyanis a pénzügyi világban enélkül kártyavárként omlik össze

minden. A kormány legfontosabb feladata így a bizalom újraelapozása lenne, az emberek és a vállalkozók irányába egyaránt. „Ezt úgy lehetne megoldani, ha a döntéshozók olyan áldozatokat hoznának, amelyekkel a nehezből ők is kivennék részüket.”

Pozíciócserék kellenek

A nagyvállalkozó úgy gondolja, hogy még rengeteg tennivalója van a kormánynak a költségmegszorítások tekintetében, a legfontosabb, hogy megfelelő embereket helyezzen a megfelelő helyre, ami sok mindent megoldana. „Igen fontos a privatizációk folytatása. Például a Román Vasúti Társaság (CFR) az utóbbi húsz évben folyamatosan veszteséges, míg a vele párhuzamos GFR (Grup Feroviar Român) magán vasúti társaság, mely ráadásul bérlí a vasúti vonalat, nem csak hogy gazdaságos és terjeszkedik, hanem még külföldi privatizációt is megengedhetett magának”.

Stabilizálni és várni

Románia, azon belül különös tekintettel Erdély gazdasági lehetőségei – mint Kurkó kifejtette – a turizmusban, mezőgazdaságban rejlenek, azonban a jelenlegi időszakban nehéz bármiről is beszélni, ugyanis a finanszírozás kérdése igen nehézkes, a bankok várakozó álláspontra helyezkedtek, és inkább a biztosabb állami befektetéseket választják. Az európai uniós pénzek megszerzése is dögve megy, a minimális önrészt sem igen tudják előteremteni egyes cégek. A válságnak azonban vannak jó oldalai is – állítja az SZVSZ elnöke –, és pedig az, hogy az ember többet gondolkodik, és észrevesz olyan dolgokat is, amelyeket jól működő gazdasági körülmények között nem látna meg, rájön például arra, hogy hol lehet költséget csökkenteni, változtatni. „Válságkor a legfontosabb, hogy stabilá váljanak a cégek, és várják a jobb időket”.

Fotó: UMSZ/archív

Kurkó János György szerint a politikusoknak is áldozatot kell felmutatniuk

Legyzet

Gazdaságpolitikai kötéltáncparádé

A válság kitörése előtt világszerte féktelenül vette fel a hiteleket a lakosság, a vállalatok és a kormányok abban bíztak, hogy a gazdasági növekedés kitermeli majd a törlesztésválót, és még haszon is marad. A krízis leállította ezt a folyamatot (egyszerűen azért, mert a pénzügyi intézmények nem voltak hajlandóak hitelezni), de elindított egy még veszélyesebb adósságszpirált: a kormányok a bankszektor és más ágazatok (például autópálya) megmentése érdekében újra a bűvös eszközhöz, a kölcsönhöz folyamodtak, ismét azt remélve, hogy a felerősített szervezetek adóbefizetései majd ellensúlyozzák a kamatterheket. A bankok is hajlottak a partnerségre, a bizonytalan körülmények között az államok számítottak a legstabilabb ügyfélnek, így a vállalkozások elől a levegőt elszívva nyugodtabb szívvel kölcsönöztek a kincstáraknak.

A világgazdasági krízis jelenlegi szakaszát (a pénzügyi, majd realgazdasági hanyatlás után) az államháztartások haláltáncának jellemzi: az Európai Unió országainak átlag-adóssága 2009 végére felugrott a GDP 73,6 százalékára (az eurózóna országaiban 60 százalék megengedett, amit, más kérdés, hogy nem tartanak be a tagok, csak a jelentkezőktől követelik meg), ugyanis a költségvetési kiadásokat kölcsönből fedezték a tagállamok. A közösségen belül a legjobban Görögország és Olaszország vetette el a súlykot, a bruttó termékeik több mint száz százaléka felett adósdottak el; Athénban csak az IMF segítsége akadályozta meg azt, hogy az államháztartás elvérezzen. A fejlett országok jelenleg – mivel a legenyhébb vállalkozói szektor adóbefizetései az elburjánzott kiadásokhoz képest alulteljesítenek – átfogó költségcsökkentő intézkedéseket hajtanak végre Nagy-Britanniától Németországig.

A hiúzsák megvágása mindenhol politikai kötéltáncra kényszeríti a hatalmon lévő pártok vezetőit, s ahol becsúszik egy választás, búcsút is inthetnek a ritmus diktálásának a „fellépés” résztvevői. Hacsak nem olyan előrelátóak, mint Románia urai, akik az őszi választások előtt bölcsen elhallgattak minden kellemetlen tudnivalót. Romániában a bevételek újra csúfosan elmaradnak a várakozásoktól, a kormány korábban azzal számolt, hogy már első félévben növekedésnek indul a gazdaság (akárcsak Magyarországon, ahol a 0,9 százalékos GDP-bővülés enyhébb lazításoknak is teret nyitott), azonban január-márciusban 2,6 százalékos esés következett be a tavalyi évhez képest. Ez a Boc-kabinet számításait teljesen felülírta, és az ismert, igen fájdalmas intézkedések kidolgozására kényszerítette a hazai gazdaságpolitika irányítóit. Románia adóssága még nem ért el drámai szintet, az áprilisi adatok szerint külföldi pénzügyi intézményektől valamivel több mint 15 milliárd eurót vett fel (adósságállománya a GDP 30 százalékát alig haladta meg), a szakértők egyöntetű véleménye szerint azonban a hitelállomány meredek növekedési üteme aggodalomra ad okot. Főképp, hogy a fogyasztás csökkentésére, a munkanélküliségi mutatók romlására kell számítani a továbbiakban is. Szakértők szerint nem lenne olyan nehéz helyzetben az ország, ha 2005-ben nem növelték volna 900 ezerről 1,4 millióra az állami alkalmazottak számát, s ha a költségvetési alkalmazottak fizetési kerete nem ugrott volna meg évi 5,9 milliárd euróról 11 milliárdra, és a mérgezett kotel része az is, hogy az uniós forrásokból egyáltalán nem tudott profitálni Bukarest. A történelem ismétlődik, Románia újra a nemzeti termék bővüléséből kíván pluszpénzre szert tenni, amikor az adóemelések helyett a beharangozott kiadáscsökkentő lépéseket választotta. Reméljük, hogy ezúttal nem irtak véletlenül néhány plusz nullát a remélt bevételek tételei közé.

Nagy Vajda Zsuzsa

Az apróbetűs részre várva

Bod Péter Ákos: Budapesten egyelőre még az elemzők sem látnak tisztán gazdaságpolitikai téren

A megalakult új magyarországi kormánynak már az első héten módosítania kellett a gazdaságpolitikáját – fejtette ki az ÜzletRésznek Bod Péter Ákos, a Corvinus Egyetem tanára. Az Antall-kormány egykori miniszterével – aki később a Magyar Nemzeti Bank elnöke lett – a 29 pontról és a jegybank körül kialakult válságról beszélgettünk.

Varga M. István

► Orbán Viktor miniszterelnök nemrégiben ismertett 29 pontos gazdasági terve kissé meglepő módon, kedvező fogadtatásban részesült. Mi lehet ebben a gazdasági programban ennyire vonzó?

– A felmérések szerint a csomag elemeinek lakossági fogadtatása 50–90 százalék arányban pozitív volt, a magyar és a nemzetközi elemzők is többnyire kedvezően nyilatkoztak. Tették ezt annak ellenére, hogy néhány intézkedés esetében még nem látni az „apróbetűs” részt, és mint tudjuk, sok esetben a lényeg éppen itt van. Így például a bankokra kivetett adónál még az sem világos, hogy a 200 milliárd forintos bevételi cél erre az évre vonatkozik, vagy három évre kell elosztani. De összességében az az elképzelés tükröződik az akciótervben, hogy kisebb legyen az élő munka terhe, és olcsóbb legyen az államigazgatás.

► A nagy kérdés: ezek az intézkedések elérik-e azt a mélységet, amely fordulatot hozhat, és stabil növekedési pályára állíthatja a magyar gazdaságot?

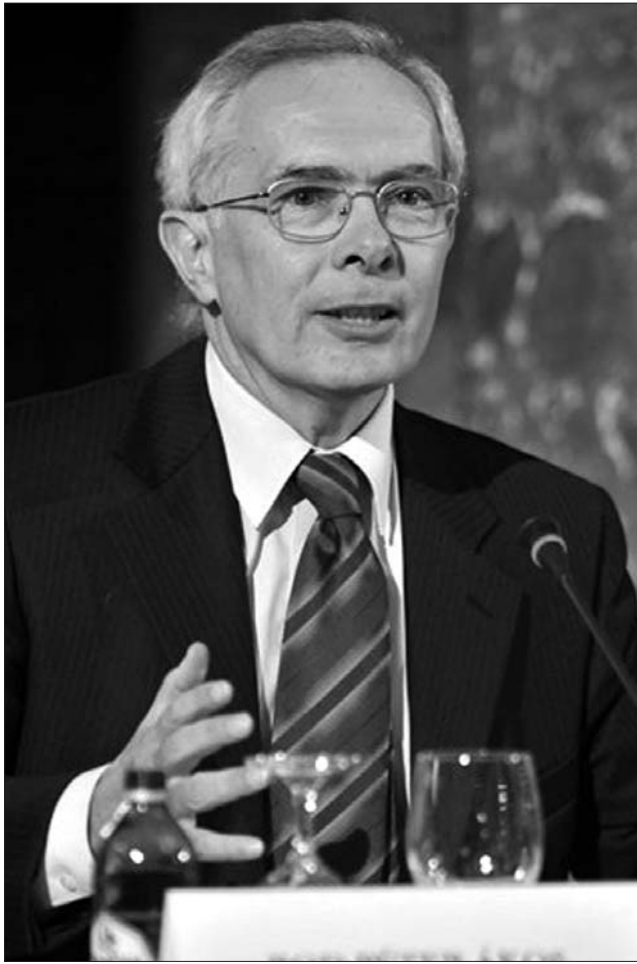
– Ez egy távolabbi célkitűzés, ám sajnálatos módon van egy közvetlenebb probléma: ma komoly elvárás, hogy a költségvetés tudja hozni a Nemzetközi Valutaalap (IMF) felé vállalt 3,8 százalékos hiányt. A mostani 29 pont hatására a gazdaság pályája nem fog irányt váltani, de arra elegendő, hogy jelezze azt, hogy milyen módon gondolkodik az új kormány. Így például a meghirdetett egykulcsos személyi adó még önmagában nem adóreform, ám ennek ellenére komoly hatása lehet. Ám ez bevételkiesést jelent, ami miatt veszélybe kerülhet a deficitcél, és ebben a kérdésben még az elemzők se látnak tisztán.

► Mindenestre úgy tűnik, hogy a Fidesz-kormánynak módosítania kellett az eredeti terveket.

– Igen, ez így van. Eredetileg úgy képzelték, hogy sikerül majd újratárgyalni az IMF-szerződést, ami után nagyobb mozgástere lehetett volna a kormánynak. Jelenleg a valutaalap nem akart kivételt tenni, hiszen mindenhol azt szorgalmazza, hogy a kormányok csökkentsék a deficitet. Emiatt hiába lenne elég érv a magyar hiánycél módosítására, az IMF ennek elfogadására nem áll készen. Erre mondta a miniszterelnök, hogy „gondolunk, amit gondolunk”, de a kormány teljesíteni fogja a 3,8 százalékot.

► Sokan nem látnak tisztán a magánnyugdíjpénztárak megszüntetésének ügyében.

– Tíz éve az volt az elképzelés, hogy a magánnyugdíjjal jól járnak a tagok, és csökkenti az állam későbbi terheit. Több ok miatt azonban az eredmények elég gyengék, ami arra ösztönzi a kormányt, hogy az egész ágazat kerüljön vissza a társadalombiztosítási rendszerbe.

► Viszont kedvező fejlemény, hogy az utóbbi hónapok GDP-je jobb a vártnál, ez mennyire jelent könnyebbé a kormány-nak?

– A magyar gazdaság egy részének sikerült rákapcsolódnia a javuló európai kon-

junktúrára, ami miatt nő az export. Azonban a kivételre dolgozó cégek nagyon hatékonyak, ami miatt viszonylag kevés embert foglalkoztatnak, továbbá az ilyen termelés adóterhelése sem túl magas. Vagyis ez a növekedés automatikusan nem old-

ja meg az államháztartás problémáit.

► Ön jegybanki elnök volt a kilencvenes évek elején, ezért könnyen megértheti azt a helyzetet, ami azzal állt elő, hogy Orbán Viktor többször javasolta Simor Andrásnak (aki most tölti be ezt a funkciót – szerk. megj.) a lemondást.

– Az én helyzetem különleges, hiszen amikor én voltam elnök, akkor a szocialisták már a választások éjszakáján megüzenték, hogy mondjak le, majd fél év múlva valóban távozni kényszerültem. Ezért nem szívesen kommentálok az ügyet. Annyit talán érdemes megemlíteni, hogy a mostani esetben két ügy kapcsolódik össze. Egyik a jegybank politikájával kapcsolatos kritika, amely elég általános, a másik a jegybankelnök ügye. Akik pártatlanok, azok is úgy vélik, hogy a jegybank túl lassan csökkentett kamatot, amelynek egy sor kellemetlen következménye lett, mint például a devizahitelek elterjedése.

A másik probléma az, hogy a Nemzeti Bank elnöke a megtakarításait Cipruson fektette be. Ez nem törvénytelen, de merőben szokatlan. Továbbá olyanért is érte kritika Simor Andrást, hogy a válság tetőpontján síszaadásra utazott.

36 óra alatt írta a kormány az akciótervet

László Csaba: a magyar kormány egy forintválságra adott megnyugtató választ, de ez még nem reformintézkedés

„Ezt a csomagot három nap alatt rakták össze, ez látszik is rajta” – mondta a Menedzsment Fórum magyarországi internetes gazdasági kiadványának László Csaba, a KPMG adópartnere, volt pénzügyminiszter. Szerinte a csomag a jövedelemadóknál reformértékű, ugyanakkor céges viszonylatban vannak olyan részei, melyek további kiskapukat is nyithatnak.

Beke Károly, Menedzsment Fórum

Sok még a nyitott kérdés az Orbán Viktor magyar miniszterelnök által nemrég bejelentett 29 pontos akciótervvel kapcsolatban – vélekedett László Csaba, a KPMG adópartnere. Az egykori pénzügyminiszter szerint az Európai Unió és a Nemzetközi Valutaalap (IMF) minden bizonnyal elfogadja majd ezt a csomagot.

Gazdagodó gazdagok?

„A bejelentett egykulcsos személyi jövedelemadó (szja) mindenképpen pozitív változásnak tekinthető, jó üzenet a piacok felé, ugyanis az ilyen intézkedéseket szok-

ták szeretni a nemzetközi befektetők” – magyarázta az Mfor.hu-nak László Csaba. Orbán Viktor beszédében 16 százalékos egykulcsos személyi jövedelemadót javasolt, melyet várhatóan jövő januártól vezetnek be, emellett két év alatt fokozatosan megszűnik az adójóváírás intézménye, azaz lényegében eltörlik a minimálbér adómentességét. „Ezt mindenképpen minimálbér-emeléssel kell majd kompenzálni” – tette hozzá László.

Az adószakértő szerint főleg azok számára okozhat majd problémát a jóváírás megszüntetése, akik tényleg minimálbért keresnek, egy bizonyos szegmensben ez akár munkahelyek megszű-

nésével is járhat majd. Éppen ezért ez nem csak adózási, hanem fontos társadalompolitikai kérdés is lesz, amit a kormánynak mindenképpen kezelnie kell.

Jöhetnek a kiskapuk

A személyi jövedelemadó mellett a társasági adóban is lesznek változások: a miniszterelnök bejelentése szerint az eddigi 50 millió helyett a jövőben 500 millió forintos nyereségig lesz kedvezményes adókulcs a cégek számára, nekik 19-ről 10 százalékra csökken a teher. A fenti változásnak minden bizonnyal örülnek a kis- és a

közepes méretű cégek, azonban valószínűleg azzal nem számolt a kormány, hogy egy-egy tulajdonosnak több cége is lehet. „Egymilliárd forintos nyereségnél, ha azt két külön cégbe szervezi a tulajdonos, máris 45 millió forintot megtakaríthat az adócsökkenés miatt, annyiért pedig már lehet, hogy leha- jolnak a cégvezérek is” – mondta az egykori pénzügyminiszter.

„Összességében közép- és hosszú távon felfehéredés lehet a csomag következménye, de vannak olyan részei, melyek további kiskapukat is nyithatnak, amelyeket a híresen leleményes magyar emberek ki is

használhatnak. Ilyen kiskapuk lehetnek például az ajándékozás illetékmentessége kapcsán, illetve a ház körül végzett munka adómentességén keresztül” – vélekedik a szakértő. László Csaba szerint az akcióterv egy forintválságra adott gyors, megnyugtató csomag, így nem kell ettől strukturális reformokat várni. „Ezt a csomagot három nap alatt rakták össze, ez látszik is rajta” – értékelte a KPMG adópartnere.

Búcsú a bankoktól?

Az Orbán-csomag egyik meglepő eleme a bankadó, mely szintén korábban kiszivárgott, csupán a mértéke volt mellbevágó. Korábban ugyanis arról lehetett hallani, hogy a kormány évente 100 milliárd forint körüli összeget szedne be a pénzügyintézetektől, Orbán Viktor viszont 200 milliárdos bevételről beszélt. „Szerintem az iparüzési adó, a társasági adó és a banki különadó mellett nem lehet további 200 milliárdot kivenni a rendszerből, egy ilyen intézkedés a legalitás végső határáig indítana el egy adóoptimalizálást” – vázolta fel a

KPMG szakembere. Hozzátette: jogilag semmi akadály, hogy a bankok például vállalati vagy treasury üzletágukat más EU-országokba telepítsék.

Az EU le fogja nyelni

„Remélem, hogy a kormánynak volt ideje előzetes egyeztetéseket folytatni az Európai Bizottsággal és az IMF-fel” – mondta az egykori pénzügyminiszter, aki szerint az akcióterv nem okoz nagy átrendezést a költségvetésben, a nemzetközi szervezeteknek minden bizonnyal csak az a lényeg, hogy a kormány ragaszkodjon a 3,8 százalékos hiánycélhoz, ne lazítsa fel a költségvetést. Ennek a kritériumnak pedig a csomag megfelel.

„Az Európai Bizottság általában nem szokta szeretni az adócsökkentést, de ezek az intézkedések nem ütik meg meg a tűrésküszöböt” – véli László Csaba. Szerinte a június elejei forintválság előtt el lehetett volna fogadtatni egy 4,5–5 százalékos hiánycélt a nemzetközi szervezetekkel, azonban az utóbbi napokban a kormány eljátszotta ezt a mozgásterét.

Egész Európa deficitet zaboláz

Szakács Zsuzsanna

Németország nyolcvanmilliárd, Spanyolország 15 milliárd, Nagy-Britannia várhatóan 8,6 milliárd eurós megtakarítással enyhítene vészhessé váló költségvetési deficitjén. Ennek érdekében a legtöbb ország a kiadások csökkentésére fekteti a hangsúlyt. Ugyanakkor vannak, akik még „tartják magukat” ezen uniós trend ellenében – például Franciaország – azal érvelve, hogy a járulékok lecsökkentése a belső kereslet és így a gazdaság bénultságához vezetne, mely akár egyedül is képes lenne kihúzni az országot a csávából.

Feláldozott közszolgák

Bár a román döntés szigorúsága példátlan a közösségen belül, más uniós államok pénzügyeinek rendezésére is a közalkalmazotti kiadásokon való megtakarítás tűnt a legkézenfekvőbb megoldásnak. Spanyolországban három évre befagyasztják, illetve átlagosan öt százalékkal csökkentik az állami szférában dolgozók béreit. Mivel a megvonások keresetfüggőek lesznek, ez bizonyos esetekben akár a 15 százalékot is elérheti, például a kormányzati fizetéseknél. Németország, mely talán a legfejlettebb hivatali kultúrával és hagyomá-

nyokkal rendelkezik, tizenöt-ezer közszolgáról mondana le, ezenkívül nem teljesítenék a hivatalkokknak járó karácsonyi fizetés korábban begígért emelését. A szövetségi (tehát nem tartományi) szinten foglalkoztatott közalkalmazottak járandóság 2,5 százalékról is le kell mondjanak. A tervezet egyik sarkalatos pontja a katonák számának drasztikus csökkentése, mely a kötelező sorkatonai szolgálat megszüntetésének kérdését is felvetette.

Léven, hogy Németországban nagyon erős a szociális háló és a közkiadások több mint felét ilyen típusú kiadások teszik ki, ezen juttatások területe szenved majd a legtöbb csorbát. A hosszú távú munkanélküliektől például megvonják a nyugdíjalap-támogatást, a lakbértámogatásra szorulóknak pedig nem fizetnek majd fűtés-pótlékot.

„Megcsalt” családok

Úgy tűnik, Nyugat-Európa vezető gazdaságai szinte ösztönösen nyúlnak a családtámogatások lecsökkentéséhez. Ebben Spanyolország mutatkozik a legkíméletesebbnek: itt csak a születéskor járó 2500 euró megvonásával sújtják a gyermekvállalókat. Németország az alapkeresetnek csupán 65 százalékát ki-

Angela Merkel, David Cameron és José Luis Rodríguez Zapatero is kiadáscsökkentésre kényszerült

vánja fizetni a gyeseen maradó szülőknak az eddigi 67 százalék helyett. Ugyanakkor azokat is megrövidítéknek, akik gyermekvállalás előtt nem rendelkeztek saját keresettel: nem jogosulnának a minimális havi 300 eurós pótlékban, akik közben más szociális juttatásokat kapnak.

A szükséges rossz

Olaszország már egy hónapja elfogadta megszorítási csomagját, melynek segítségével két év alatt, 2012-ig 24 milliárd eurót takaríthat meg. Ennek több mint fele a regionális és a városi hatóságtól való elvonást jelenti,

ugyanakkor három évre befagyasztják a közalkalmazottak fizetését is.

Nagy-Britannia új kormánya már egy ideje borúlátó kijelentésekkel igyekszik felkészíteni a közvéleményt a küszöbön álló, mintegy 8,6 milliárd eurót kitevő karcsúsítási intézkedésre, melyet ma terjesztenek a parlament elé. David Cameron miniszterelnök szerint a csomag hatással lesz minden brit polgárra, akár évtizedekre megnehezítve az életet az országban. Ezzel arra is utalt, hogy olyan költségvetési kiadáscsökkentésre készülnek, amilyenre a nyolcvanas évek, Margaret Thatc-

her kormányzása óta nem volt példa.

„Fitt” franciák

Míg szomszédai egy része már túl van a karcsúsítási programok elfogadásán is, a francia közvéleményt csak nemrég kezdte el komolyabban foglalkoztatni a megszorítási intézkedések szükségessége. François Fillon miniszterelnök mindjárt százmilliárd eurós megtakarítást helyezett kilátásba, bizakodása az ország gazdasági növekedésében azonban olyan nagy, hogy szerinte az államnak csupán 50 milliárdról kell majd gondoskodnia. A *The*

Economist rámutat, hogy a kormányfő által hangoztatott hatalmas összeg – mely húszmilliárd euróval „tromfol rá” Berlin terveire – semmi újszerűt nem hoz, mivel ez csak a jelenlegi nyolc százalékos deficit három százalék alá való csökkentését jelenti, melyet a maastrichti kritériumok alapján amúgy is teljesítenie kell az országnak. Rövid távúak helyett Párizst most jobban foglalkoztatja a hosszú távú stratégiák kérdése, miután a napokban nyilvánosságra hozták a készülő nyugdíjreformot. A tervek szerint 2010-ig 62-re emelnék a nyugdíjkorhatárt (a jelenlegi 60 helyett), tíz év múlva pedig 10,5 százalékos nyugdíjhozzájárulást számolnának fel a közalkalmazottaknak a mostani 8,1 százalék helyett.

Szakemberek még vitáznak arról, hogy az unió lakossága hogyan fog reagálni az államok megszorítási politikájára: óvatos költekezés-sel, spórolással vagy épp ellenkezőleg, az adóemelkedéstől való félelmükben megnövekedett vásárlási hajlandósággal. Szerintük azonban bizakodásra ad okot, hogy a nagy ipari államok drasztikusabb megszorításait csupán 2-3 év múlva fogatosítják, amikor a gazdaság már eléggé erős lesz elviselni egy esetleges csökkenő keresletet.

Menekülés adóparadicsomba

ÜzletRész

A kilátásba helyezett adóemelésektől való félelmükben egyre több romániai vállalkozás helyezi át székhelyét úgynevezett adóparadicsomokba. „Az állam cserbenhagyott. De idén megboszultam magam és Delaware-ban nyitottam egy offshore céget. Nincsenek kiadásaim és székhelyem sem, csak az Európai Unió országaiból kerülnek ügyfeleim, de egy sem Romániából” – mondta Adrian Gavrilă a *Capital*-nak, aki egy dizájn-vállalkozást működtet, eddigi legnagyobb szerződése nem haladta meg a 10 ezer eurót. A németországi partnereit „fel kellett áldozza”, ugyanis ott az adóhivatal és az üzletemberek is igen gyanakvóak az adóparadicsomokban bejegyzett cégekkel szemben.

A romániai vállalkozások körében az offshore-ba való átvonulás húsz százalékkal növekedett, miközben 15 százalékkal emelkedett a bukarestinél szelidebb adófeltételeket kínáló Bulgáriában való bejegyzések száma – nyilatkozta Adela Cristea, az Ascent Consulting vezetője. Bulgária az alacsonyabb adók mellett más előnyökkel is csábítja a romániai üzleti szférát, például az import használt autók beíratási költsége igen alacsony.

Kényelmes adófeltételekkel várják a cégeket az adóparadicsomok

A lehetőséggel egyaránt élnek a kis- és közepes vállalkozások, valamint a Rompetrol-méretű mamutvállalatok. A vagyonok kimenekítése a cél a határokon túlra – így összegezte az offshore-ba vonulás lényegét Dinu Patriciu, az olajtársaság volt tulajdonosa. Szerinte a romániaiak 18 milliárd eurót tartanak ilyen módon külföldön, s csak egy adóamnesztiára várnak, hogy hazahozzák a pénzt.

„Az utóbbi időben az igénylések száma jelentősen megnőtt” – erősítette meg

Răzvan Păsculescu, az Offshore Bank ügyvédje is. A legnépszerűbb célhelyek Ciprus, Málta és Hollandia, de vannak olyan romániai vállalkozók is, akik a Seychelles-szigeteken vagy Panama

Köztársaságban kötnek ki. Ezek a helyszínek az a közös, hogy minimális adót vetnek ki a nyereségre, vagy állandó éves adótarifájuk van, amelyet az elért eredmény nem befolyásol. Ezzel egyidőben az adóparadicsomokban minimális elvárásokat támasztanak a cégek felé az adatok jelentésében, aminek köszönhetően könnyű alacsonyan tartani az adminisztratív költségeket.

Az éremnek van azonban egy másik oldala is: az adóparadicsomba telepített cégek felé történő utalások Romániában 16 százalékos adókötelesek, amennyiben Bukarest és az adott ország (ahol az offshore-t bejegyzik) nem rendelkezik olyan megállapodással, amely a kettős adóztatást tiltja (Ciprus, Málta és Hollandia rendelkezik). Továbbá azt is érdemes figyelembe venni, hogy két offshore-vállalkozás közötti tranzakció igen kockázatos lehet épp a nyomkövethetlenség miatt.

Hadjárat az adóelkerülők ellen

A romániai adóhivatal január elejétől hadjáratot indít a vagyonait külföldre menekítő romániai üzletemberek ellen, becslés alapján 16 százalékos adót vetnek ki a feketegazdaságból szerzett jövedelmekre. „Nem azokról van szó, akik befizették már a részüket a kasszába, mint például a Top 300 vállalkozás, amely látható tevékenységet folytat” – nyilatkozta a *Gândul* című lapnak Sorin Blejnar, az adóhivatal elnöke.

Legyzet

A Föld tüdejének elpusztítása a légkör kímélésének nevében

Olyan bioüzemanyag bevezetését szorgalmazza az Európai Unió, amely „politikailag korrekt”, vagyis kíméli a környezetet. A napokban Brüsszelben elfogadtak egy ajánlást, amely meghatározza az ilyen minősítéshez szükséges feltételeket. Günther Oettinger német energiaügyi biztos közölte: az üvegházhatás visszaszorítására a fosszilis energiahordozók (elpusztult élőlények, főként növények maradványa) arányát legalább 35 százalékra kell növelni, s ez a részesedés 2018-ig csaknem megkétszereződhet. Ahhoz azonban, hogy elegendő ilyen üzemanyag álljon rendelkezésre, a széndioxidot megkötő drága erdők vagy a legelők helyett megfelelő ültetvényekről kell gondoskodni.

A biobenzin (etanol) és a biodízel előállítása azonban éppen ebből kifolyólag számos új problémát is felvet – figyelmeztetnek szakértők. Ha ugyanis a nagyipari előállítás beindul, és a megújuló energiahordozók az eddiginél jóval szélesebb körben elterjednek, vagyis megnövekszik irántuk az igény, megindulhat a természet újabb kizsige-relése – nyilatkozta az eurativ.de német portálnak mások mellett Rebecca Harms, az

Európai Parlament zöldpárti német képviselője. Az EU decemberben életbe lépő terveze különösen érzékenyen érintheti a harmadik világ államait, így például a pámaolajat előállító Indonéziát. Az üzemanyag előállításához szükséges pámaültetvényeknek például úgy nyerne területet, hogy kiirtják a szigetország esőerdőit, tehát leegyszerűsítve: a légkör kímélésének céljával egyszerűen elpusztítják a Föld tüdejét. Az unió azonban erre is gondolt – nyugtatta meg Oettinger az aggodalmaskodó környezetvédőket. A most elfogadott irányelvek alapján csak olyan bioüzemanyagra ütik rá a pecsétet, amelynek útját a felhasznált növény kiserjadásától egészen a töltőállomásig figyelemmel kísérték. Tekintettel azonban arra, hogy mindössze ajánlásról van szó, a további teendőket a tagországoknak egyenként kell megszabniuk. Ráadásul az előállítók számára sem írnak elő kötelezettségeket, a programban a saját költségen történő részvétel önkéntes. Az intézkedést Rebecca Harms éppen ezért úgy nevezte: „ez minden, csak nem tapintatos a környezettel szemben”.

Gyulay Zoltán

Röviden

„Kaméleonná” alakuló épületek

CAPITAL Az ügyfelek hiánya egyre több ingatlantulajdonost kényszerít valamilyen leleményességre, hogy eladhatóvá tegyék tulajdonukat. Így a nagy területű lakásokat garzonná alakítják, a kihasználatlan, mall típusú bevásárlóközpontokból outlet típusú centrumok, a hotelekből pedig irodaházak lesznek. Az első ilyen átalakítások a rezidenciális zónákban történtek, ahol a nagy lakásokat egy- és kétszobás lakrészekké alakították.

A dollár nagy diadala

HotNews.ro A lej a december végén megfigyelt szinten áll, akár csak a lengyel zlotyi, miközben a cseh korona két százalékkal drágult; a régióban a forint esett a legnagyobbat, 4,5 százalékkal. Az ide év első három hónapjában mind a négy pénznem drágult az euróhoz képest, miután a lej, a zlotyi és a forint is enyhén zuhanni kezdett. Ugyanebben az időszakban az euró 17 százalékkal leértékelődött a dollárhoz képest, az év kezdete óta a dollár 20 százalékkal növekedett a lejhez képest.

Csúcson üzemel a Nokia

ZIARUL FINANCIAR Maximális kapacitáson működik a Nokia, a világ legnagyobb mobiltelefon-gyártó cégének Zsuk közszégbeli termelési egysége. „Az alkalmazottak száma a termékskála kiszélesítése okán mintegy két és fél év alatt 350-ről 4000-re növekedett” – mondta egy interjúban Risto Meskus, a Nokia Kolozs megyei egységének igazgatója. „Nagyon egyszerű telefonok gyártásával indultunk Romániában, később pedig a középszegmens termináljait hoztuk be. Most egy nagyon összetett termék összeszerelése következik az országban.”

Pirulákkal kezelik a válságot

Menedzsment Fórum Egy nemrég közzétett brit felmérés eredményei szerint lelkileg is erősen megterheli a brit munkavállalókat a nemzetközi gazdasági válság és a céges válságkezelés miatt jelentkező többletmunka. A kevesebb alvás és a gyengébb munkamorál miatt jelentős számú alkalmazott kért orvosi segítséget, és többen kezdtek hangulatjavító gyógyszereket szedni – számol be a kutatásról az egyik magyarországi egyetem hírlevele.

Elemzők gyengéje: államkassza

Portfolio.hu Eljutottunk odáig, hogy ma már a világ összes bankja arra játszik, hogy milyen erős országában a pénzügyi forrásokat feltöltőgető államháztartás – áll a Saxo Bank elemzésében. Kétségtelen, hogy néhány kelet-európai országban is, például Romániában és Magyarországon vannak problémák. Ha ezek az országok nem vezetnek be értelmes reformokat, okkal félhetünk attól, hogy a nem is olyan távoli jövőben fizetéseképtelenné válnak.

Lepaktált az oroszokkal a Danone

THE WALL STREET JOURNAL A Danone egy helyi céggel közösen vegyes vállalatot hoz létre Oroszországban, amely tervei szerint vezető szerepet tölt majd be a tejtermékek piacán. Az orosz Unimilk és a francia Danone által megalapítandó vegyesvállalat a tervek szerint évi 1,5 milliárd eurós értékesítési forgalmat bonyolít le, ez a francia konszern teljes eladásának tizedét teszi ki – írta a *The Wall Street Journal*-ra hivatkozva a *Világgazdaság* című napilap.

Harc a légiutasokért

A magyar Wizz Air és a román Blue Air harcol az elsőségért a román fapados légiutas-szállításban. Mindkét cég azt állítja, hogy övé az elsőség ezen a területen.

A tavaly az alacsony árak miatt a fapados járatokat működtető légitársaságok felé fordult az utazóközönség. A kialakult versengésben mind a magyar Wizz Air, mind a romániai

Blue Air magáénak követeli a piacelső címet. A magyarországi háttérű vállalat nemrég bejelentette, hogy 45,5 százalékos részesedéssel megszerezte az első helyet a román piacon a Blue Air előtt, amelyik 43,8 százalékot tudhat magának. Ábrán György, a Wizz Air gazdasági igazgatója az OAG független repülés-nyilvántartó cég júniusi

statisztikáira hivatkozott. Az adatok a fel- és leszállásokat, illetve a repülőgépek utasszállító kapacitását veszik figyelembe. „Idén 31 százalékos növekedéssel számolunk a romániai utaztatás tekintetében, és több mint kétmillió utast vetítünk előre” – mondta Ábrán György. A Wizz Air Romániában négy repülőtéren van jelen Bukarest Băneasa-n, Kolozsváron, Temesváron és Marosvásárhelyen, 42 útvonalon szállít utasokat.

A Blue Air nem tartja megfelelőnek az OAG számításait. Florentina Ivan, a Blue Air marketingigazgatója szerint nem a

felszállás-leszállás számít, hanem az utasok száma és a bevétel a fontos, ám ezek csak az év végi végleges adatokon alapuló kimutatásokból olvashatók ki.

A múlt évben még a Tarom vezette a piacot 1,72 millió utassal, a második helyet a Blue Air foglalta el 1,71 millióval, a harmadik helyre 1,67 millió utazóval a Wizz Air került. A nyári szezonra mindenik légitársaság új utakkal igyekszik elcsábítani az ügyfeleket, így a Tarom Rigába, Damaszkuszba és Nizzába indít új járatokat, a Blue Air pedig Firenzébe és Dublinba repíti a romániaiakat.

Ki viszi el a pálmát 2010-ben? A Blue Air és a Wizz Air fapados légitársaság is azt állítja magáról, hogy piacvezető szerepet tölt be Romániában

Katasztrófára figyelmeztet újra a válságot előrejelző professzor

Több, mint 50 százalékos valószínűségét látja az újabb gazdasági visszaesésnek az euróövezetben Nouriel Roubini. A pénzügyi válságot előre látó közgazdász a *CNBC* műsorában úgy vélekedett, hogy elkerülhetetlen a görög államadósság újrastrukturálása.

„Ügy fogalmaznánk, hogy az újabb gazdasági visszaesésnek (W alakú recesszió) az eurózónában van a legnagyobb esélye” – fejtette ki Nouriel Roubini a gazdasági csatorna műsorában. A cikk emlékeztet arra, hogy a Moody's nemrég Görögország leminősítéséről döntött, amivel már két hitelminősítőnél is a bővli kategóriába tartozik a görög államadósság.

A New York Egyetem közgazdász professzora szerint jelentős lefelé mutató kockázatok vannak jelen a növekedést illetően, ezért a kormányzati gazdaságélénkítő intézkedések visszavonása nagy hiba lenne. Roubini szerint jelenleg az lenne a cél, hogy a kormányok elkerüljék az újabb gazdasági visszaesést.

Az RGEMonitor elemzőcég első embere megismételte azon korábbi kijelentését is, miszerint Görögország még az EU- és az IMF-hitel segítségével sem lesz képes lerázni magáról az adósságterhet. „Milyen vics az, amikor egy ország GDP-

Roubini: Spanyolország bizonyos tekintetben rosszabbul áll Görögországnál

arányos államadóssága 145 százalékon stabilizálódik?” – jegyezte meg kritikusan a jósprofesszor, aki szerint Athén esetében a következő kérdés az lesz, hogy miként strukturálja újra adósságát.

Nouriel Roubini azt is kiemelte, hogy Spanyolország bizonyos tekintetben rosszabbul áll Görögországnál. A közgazdász példaként

említette a munkanélküliségi rátát, ami Spanyolországban 20 százalékon áll szemben a görög 10 százalékos értékkel. Emellett kipukkadt a spanyol ingatlanlufi, és az eurózóna egyik legnagyobb gazdaságáról van szó – tette hozzá a dr. Balsors néven elhíresült szakértő, aki szerint Spanyolország esetleges bedőlése valódi katasztrófa lenne.

Provokáció Moszkvának

Nyezaviszimaja Gazeta

A múlt héten több olyan bolgár hivatalos nyilatkozat is elhangzott, melyek komoly kihívást jelentenek Moszkva számára. Marin Rajkov bolgár külügyminiszter-helyettes utalt rá, hogy Bulgária számára a Déli áramlat helyett a Nabucco vezeték bír prioritással – írja a *Nyezaviszimaja Gazeta* hasábjain. 2000-ben Oroszország egyfajta „energiadialógust” hirdetett meg a balkáni államok felé. Ennek megfelelően 2007-re el is készült három nagy projekt terve, a bolgár Burgasz és a görög Alexandropolisz közötti gázvezetéké, a Constanța-Trieszt közöttié, valamint a Déli áramlaté. Moszkva számára azért volt fontos e hármas elfogadtatása a balkáni államokkal, hogy ezzel ellehetetlenítse a Nabuccót, mely a közép-ázsiai gázt Törökországon át közvetlenül Európába juttatva aláásná az orosz befolyást. Ha Bulgária valóban kiszállna, akkor összedőlhet az egész kalkuláció. Magyarország 2009-ben aláírta a Nabucco-megállapodást, melyet Románia már 2008 óta a maga részéről szintén prioritásnak tekint.

Napelemrobotok Szatmáron

A befektető a magasan képzett munkaerő miatt választotta a beruházás helyszínéül Szatmár megyét

Mindent a gépek végeznek, embert csak a gyártás elején, az anyag betáplálásánál és a végterméknél lehet látni a kétszáz méter hosszú csarnokban a nemrég felavatott Szatmár megyei napelemgyárban. A német érdekeltségű Renovatio Solar termelési egységét tízmillió euróért építette fel a hazai tulajdonú Panatek cégcsoport.

Sike Lajos

Ha Szatmár kapcsán ipari parkról beszélünk, rendszerint a hetven hektáros Déli Parkra gondolunk, mely az ország egyik legnagyobb ilyen létesítménye, holott a megyeszékhelyhez tartozó Vetés községben két kisebb ipari park is működik. Az egyik rég betelt, a másikban sincs már sok hely kiadó. Főként akkor, ha az újak a gazdasági világválság közepén is olyan nagy beruházást hajtanak itt végre, mint a német érdekeltségű Renovatio Solar, amelynek tízmillió euróért épült napelemgyárát az elmúlt napokban avatták fel. Az elektromos áramot gerjesztő modulok napelemeket termelő egység az első ilyen jellegű üzem az országban.

„Két okból választottuk éppen Szatmárt: egyrészt azért, mert több kiszemelt helyszín közül itt találtunk igazán fogadókészséget, s egyúttal olyan magasan képzett munkaerőt, amilyen szükséges. Másrészt a vállalati stratégia szempontjából is kiváló hely, hisz innen négy-öt ország is könnyen elérhető, ami a szállítási költségek miatt nem utolsó szempont” – mondta Andre Fraja a Renovatio Solar képviselője.

Informatikusok telepe

Az új gyár hatalmas méretű, mintegy kétszáz méter hosszú csarnokáról azt lehetnénk: ha nem is pár ezer, de néhány száz dolgozót mindenképpen foglalkoztat. Va-

lójában mindössze huszonöt-harminc alkalmazottja van az egységnek, ők is elsősorban magasan képzett informatikusok, a számítási technika ismerői vagy rendszer szakemberek. Többen közülük a szatmárnémeti Német Líceumban végeztek, majd külön németországi szakképesítéssel vettek részt, természetesen a világhírű anyagyárban. A város és a megye német (sváb) hagyományai mellett a tizenöt éve alapított líceumnak komoly szerepe van abban, hogy Szatmár a német tőke egyik legkedveltebb vidéke Romániában, az eddig beruházott külföldi tőke több mint ötven százaléka német eredetű. S az érdeklődés a gazdasági krízisben sem lankad, elég ha arra utalunk, hogy nemrég egy német érdekeltségű csokoládégyárat is avattak Szatmárnémeti mellett.

Robotizált gyártás

A napelemgyárat nem abból a szempontból kell megítélni, hogy hány munkahelyet biztosít, sokkal inkább abból, hogy csúcstechnológiát és ezzel együtt intellektuális munkakultúrát hozott régióinkba. Gondoljunk csak arra, hogy a teljesen robotizált gyártás nem is olyan régen jobbára még az olyan ipari hatalmak kiváltsága volt, mint Amerika, Japán, Németország, most pedig itt van egy sokáig megnyomorított régióban, a hármashatárnál. „Biztosra veszem, hogy ez a szupergyár újabb hason-

lókat vonz Szatmárra, mint ahogy abban is biztos vagyok, hogy a napelemgyár révén a lakosság figyelme mindinkább a környezetbárát, új energiák felé fordul, még akkor is, ha ez egyelőre jóval drágább, mint a ha-

gyományos energiaforrások” – fejtette ki véleményét az avatóünnepségen is jelen lévő Ilyés Gyula, Szatmárnémeti polgármestere. A napi ügyintézés és beszélgetések során máris tapasztalni, hogy az emberek a korábbinál jobban érdeklődnek az ilyen energiaforrások iránt.

Vetési technológiák

A vetésiek első embere, Juhász Lajos sem bankodik azon, hogy nem egy sok száz alkalmazottat foglal-

koztató hagyományos üzem települt közigazgatási határunkba. Annál is inkább, mert van már néhány ilyen is a község területén, melyeknek köszönhetően a település lakosságának foglalkoztatási rátája sokkal jobb, mint Szatmár megye más községeié.

Mint mondja: az ilyen csúcstechnikák még a helyi fiatalok fantáziáját is megmozgatják, s biztosra veszi, hogy a mostani általános iskolások között lesz olyan, aki a bővítés szándékával telepített gyárban fog majd dolgoz-

ni. Nem tudja még pontosan, mennyi helyi adót fizetnek a napelemesek, de meglátása szerint aligha kevesebbet, mint ötven-hatvanezer lejt, amivel már lehet kezdeni valamit.

Pormentes precízsg

A vetési Solar felépítése már-már rutinfeladat volt – erről mesélt lapunknak Szabó Zoltán mérnök, a kivitelező Panatek cégcsoport műszaki igazgatója. A szatmári vállalkozás nem csak a megyében, hanem az egész régióban számos gyárat, termelői kapacitást hozott tető alá az utóbbi években. „Csak két dologra kellett jobban figyelni. Egyrészt arra, hogy ott, ahol a napelemek legérzékenyebb részeit szerelik össze, minden pormentesre sikerüljön, másrészt a hipermodern berendezések felszerelésének illesztését a legprecízebben oldjuk meg. Különben számunkra is szokatlan volt, hogy a kétszáz méter hosszú csarnokban mindent a robotok végeznek, embert csak a gyártás elején, az anyag betáplálásánál és a végterméknél lehet látni”.

Áramgeneráló telepek

Szabó mérnök, aki végig ott volt a kivitelezésnél, jobban el tudja képzelni, milyen lesz az a két-három hektár területet lefedő áramgeneráló napelemtelep, amelyet az itt gyártott elemmodulokból állítanak össze. Ilyés Gyulának viszont már arról is van elképzelése, hova lehetne felszerelni az első szatmári napelemerőművet: a város határában, a most lezárandó régi személtételep helyén. Csak legyen rá pénze a városnak, mert egy ilyen napáramtelep nem olcsó mulatság. Egyelőre! Mert, ha a jövőre gondolunk...

Huszonöt alkalmazott kezeli a tízmillió euróból épített napelemgyárba telepített csúcstechnológiát

A szerző felvétele

HIRDETÉS

Ez az Ön reklámjának a helye

...mert az üzletnek mennie kell...

Reklámajánlatok, személyre szabott hirdetési árak: +40-31-405-4088
e-mail: office@maszol.ro

Levegőhöz jutott az üdítőpiac

A kánikulától várják a csodát az ásványvíz- és sörgyártók, miután tíz százalékkal csökkent a fogyasztás

Egy meleg nyár kisegítheti a bajból az ásványvíz-, fagylalt-, üdítő- és sörgyártókat. Ha egy hónapon át folyamatosan hőség lenne, az kiegyenlítené az év eleje óta elszenvedett visszaeséseket az eladásokban – vélekedett egyik termelő. Az ÜzletRésznek nyilatkozó borvízcégek vezetői arról számoltak be, hogy megduplázták a termelést, új munkaerőt is felvettek a megnövekedett igények kiszolgálására.

Kovács Zsolt

„A kánikula miatt az elmúlt időszakban megduplázódott az ásványvízfogyasztás” – mondta lapunk érdeklődésére Veress Gábor. A Kovászna megyei Bibarcfalvi ásványvíz-palackozó gyár eladási igazgatója szerint jelenleg havi négymillió liter borvizet palackoznak, de még nem dolgoznak a maximális kapacitással. „Nem kellett embereket alkalmazni, mert nemrég vásároltunk egy új, automatizált gépsort, amely annyira korszerű, hogy nyolc óra alatt 15 kamionnyi ásványvizet képes megtermelni” – tette hozzá Veress Gábor, aki elmondta, hogy az új gépsort valamivel több, mint négymillió euróért vásárolták, lízingre. A bibarcfalvi ásványvizet az egész országban forgalmazzák, és külföldi érdeklődők is vannak, hangsúlyozta az igazgató, aki szerint az országban főként a fővárosban, Brassóban és a tengerparton van igény termékeikre.

Van bőven forrás

A kánikula hatására 5-10 százalékkal nőtt meg az el-

adásuk – fejtette ki lapunknak Kicsi József, a bodoki ásványvizet palackozó FAVORIT Rt. igazgatója. Az év többi felében átlagosan napi 30 ezer liter vizet forgalmaznak, ez a kánikula hatására napi 35 ezer literre növekedett. Kicsi József elmondása szerint a termelés bővítése érdekében alkalmaztak négy személyt. A bodoki ásványvizet főként Kovászna, Brassó és Maros megyékben forgalmazzák. A kánikula még nem befo-

Amikor hőség van, akár harminc százalékkal is több megrendelés fut be az ásványvízgyártó cégekhez

lyásolta az ásványvízforrások hozamát – tudtuk meg a szakembertől – mivel május bővelkedett csapadékban, de ha kitart a meleg időjárás, augusztusra érkezhetsz a vízmennyiség csökkenése. Kovászna megyében Bodokon, Előpatakon, Málnáson, Kovásznán és Bibarcfalván az öt palacko-

zó cég tíz-tizenkét forrás vizét hasznosítja, de emellett több mint ezer, szabadon használható borvízforrás található – a térséget emiatt a borvizek országának is hívják. Az elmúlt napokban a kánikula miatt sorban álltak az emberek a szabadon használható borvízforrások környékén.

Triplázott eladás

„A Carrefourban az ásványvízeladások 45 százalékkal magasabbak voltak, ezen belül a szénsavas szegmensben 58 százalékos bővülést figyeltünk meg” – nyilatkozta a Ziarul Financiarinak Andreea Mihai, a hipermarketlánc marketingigazgatója. A francia tulajdonú cég három nap alatt – amikor rekordhőmérsékleteket mértek (június 11. és 13. között) – hétszázezer üveg vizet értékesített. A Real hipermarket arról számolt be, hogy bizonyos folyadékfajták esetében eladásai duplájára, sőt triplájára is nőttek. A termelők arra számítanak, hogy a nyári szezonnak köszönhetően a megrendelések száma tovább gyarapodik. „Szombaton (június 12-én – szerk. megj.) harminc százalékkal több megrendelés futott be, mint egy héttel korábban” – közölte Cristian Șerban, a Bucovina márkát is tulajdonló cég ügyvezetője.

Még van lemaradás

A gazdasági napilap szerint egy igen sovány évkezdés után, amikor a fogyasztás 7-10 százalékkal visszaesett, a kánikulanapok 50-60 százalékos forgalombővülést hoztak – nem csak az ásványvíz-, de az üdítő-, sör- és fagylaltgyártóknak is; egyes cégek ebből a hajrából jobban, mások kevésbé profitáltak. A termelők szerint azonban a néhány napja beindult keresletnövekedés nem ellensúlyozza a több hónapja tartó mélyrepülést.

„Csak a hőség tudja újraéleszteni a piacot. Esik a fogyasztás, ráadásul májusban az eladások a sok esőzés miatt is gyengék voltak” – így nyilatkozott Vasile Armenean, a Betty Ice fagylaltgyártó tulajdonosa. A kánikulahétvége számukra is 2010 legnagyobb eladásait hozta. Ha több mint egy hónapon keresztül 27-35 fok lenne, az eddigi bevételkiesések kiegyenlítődőnének – hangsúlyozta Adrian Asan, a Top Gel gazdasági igazgatója.

Futballalapú sörüzlet

A GfK piackutató adatai szerint az ásványvíz- és üdítőpiaca az első negyedévben hét-kilenc százalékkal esett vissza az előző év hasonló időszakához képest. A sörüzlet ennél nagyobb érvágást szenvedett el, Romániában 10 százalékkal kevesebb fogyott ebből a termékfajtából. A komlóalapú folyadék eladásait azonban nem csak a meleg, hanem a futballbajnokság is felfrissítette. A Real hipermarketben például június első hetéhez képest 40 százalékkal nőttek az eladások.

Nem csak a kánikula, hanem a futball-világbajnokság is felfrissíti a sörpiacot ebben a hónapban

Sokan otthon maradnak az üdülés helyett

G. M.

A városi lakosság harminc százaléka nem fog elutazni nyaralni, közölte a Mediafax a 360insights által készített közvélemény-kutatás eredményét. Ezenfelül még tizenhat százaléknál is kevesebb városi lakos karcsúsítja majd a nyaralásra szánt költségvetését. Legfőképpen az időseket, a munkanélkülieket, illetve a minimálbér körüli jövedelemmel rendelkezőket sújtja az önmegtartóztatás. Azok, akik mégis belevágnak a nyaralás kalandjaiba a fiatalok, a magas keresetűek, illetve azok köréből kerülnek majd ki, akik az idén többet kerestek, mint 2009-ben – derül ki a közvélemény-kutatásból.

A kutatók arra is rámutattak, hogy a megkérdezett városiak 60 százaléka úgy vélekedik, hogy a válság még egytől öt évig érezteti

majd hatását. A megkérdezettek 22 százaléka arra tipelt, hogy még legkevesebb hat évre van szükség ahhoz, hogy Románia kilábaljon a nehézségekből. A megkérdezettek 60 százaléka szerint a legmegerőltetőbb ebben az időszakban az élelmiszervásárlás és a lakásfenntartás. A legnehezebben viselhető terhek toplistájának második helyén a médiaszolgáltatások (vonalas- és mobiltelefon, televízió, internet) díja áll, ezt követi a gyereknevelés költsége, a sort a bankhitelek és kölcsönök zárják. A kutatás résztvevői szerint a kialakult helyzetért valaki más hibás, és csupán 44 százalékuk gondolja úgy, hogy tehetne valamit a változás érdekében.

Mint ahogy az ÜzletRész korábban beszámolt róla, a szórakozásról meg az utazásról a jobb körülmények

között élő romániai magyar családok is kénytelenek lemondani idén. „Nyaralásra

időnk és pénzünk sincs, a rokonlátogatásokkal helyettesítjük az utazásokat” –

nyilatkozta lapunknak egy marosvásárhelyi családapa, akinek két-három munkahe-

lye is van, miközben a felesége gyereknevelési szabad-
ságon van.

Nyaralás a tornácán. Idén a diplomás fiatalok közül is egyre többen kénytelenek lemondani az elutazásról a megnövekedett kiadások miatt